

การศึกษาศาภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม
วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2557

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม
วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม
วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2557

วันชัย วงษา. (2557). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครู
ศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษาสาธาณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เลิศศิริ บวรกิตติ.

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสาย
ศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป.ลาว มีตัวแปรสำคัญในการศึกษา คือ ด้านครูสอนและวิธีการสอน
ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียน
และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการ
สอนรายวิชาจิตรกรรม โดยใช้เครื่องมือการแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์จัดการเรียนการ
สอน

การศึกษาพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมของครู-อาจารย์มีค่าแปรผล
ความเหมาะสมในระดับมากได้แก่ ด้านแผนการสอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการ
สอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยครู-อาจารย์เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 53.22 และนักศึกษาเฉลี่ยคิด
เป็นร้อยละ 68.22 จากจำนวนข้อสอบถามทั้งหมด และสิ่งสำคัญจากผลการสอบถาม สัมภาษณ์ และ
สังเกตพบว่า ปัจจัยที่จะต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนา คือ ด้านสื่อการเรียนการสอนได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ใน
การวาดสีน้ำมัน เช่น สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง กรอบจึงผ้าใบ ขาหยั่ง จานผสมสี น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่าง
ๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน และแบบหุ่นจำลองการวาดเขียน เช่น แบบหุ่นนั่ง (สามเหลี่ยม สีเหลี่ยม
วงกลม ท่อเหลี่ยม) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy) ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก
เช่น เรื่องของห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรม หอศิลป์แสดงนิทรรศการศิลปะและจิตรกรรม ห้องสมุด
ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาและจิตรกรรม และด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ เช่น
การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในองค์กร การมีส่วนร่วมของภาคส่วนภายนอกที่ให้การสนับสนุนการ
จัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ว่าจะต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาอย่างจริงจัง
เพื่อให้ระบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการพัฒนา
สังคมและประเทศชาติต่อไป

THE STUDY ON PAINTING COURSES INSTRUCTIONAL MANAGEMENT IN THE ART
EDUCATION PROGRAM, P.R. LAOS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements For the
Master of Education Degree in Art Education
At Srinakharinwirot University
May 2014

Vanxay Vangsa. (2014). *The Study on Painting Courses Instructional Management in The Art Education Program, P.R. Laos*. M.Ed. Thesis (Art Education). Bangkok: Srinakharinwirot University. Advisory Committee: Asst. Prof. Dr. Lertsiri Bowonkitti.

A study of the teaching of painting courses. Advanced art courses art teachers call . College of Art in the Primary Laos is an important variable in the study was the teachers teach and how to teach. The lesson plan Teaching content The teaching Measurement and Evaluation The class location and facilities. And other convenience factors favor. Affecting learning and teaching painting. Using a questionnaire, interviews and observations of teaching.

The study found that Conditions for teaching courses Painting Teacher - teacher has the appropriate level such interpretation. The lesson plans and teaching methods. The lesson plan Teaching content And measurement and evaluation. By teachers - teachers average 53.22 percent. Students average of 68.22 percent of all queries. And important results of the inquiry interviews and observed. Factor to improve and accelerate the development of the media of instruction include . Materials such as oil paint, paintbrush, palette knife oil paintings stretched canvas, easel frame oil color palettes bottles of various colors and cloth napkins. Modeling and drawing as a Henning (triangle, square, circle, square tube). Modeling anatomy (Anatomy) the class location and facilities, such as laboratories Painting. Gallery art exhibition and painting. Library documents related to art and painting. And other convenience factors favor the participation of all sectors of the organization. Involvement of external stakeholders to support the teaching of painting courses. The researchers concluded that it must accelerate the improvement and development seriously. To the teaching of painting courses are effective and consistent with the development of society and nation.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนการศึกษาเพื่อทำปริญญานิพนธ์ GRADS-1-57 จากงบประมาณเงินรายได้ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เงินรายได้ของบัณฑิตวิทยาลัย) ประจำปีงบประมาณ 2557 สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตา กรุณาอย่างยิ่งจากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เลิศศิริ บวรกิตติ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา ผู้วิจัยขอกราบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) ซึ่งเป็นความร่วมมือทางวิชาการไทย-ลาวในการให้ทุนการศึกษาแก่ข้าพเจ้าเพื่อการศึกษาที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง (ประธานมูลนิธิอารีสุทธิพันธุ์) อาจารย์ ดร. ขนบพร วัฒนสุขชัย (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) อาจารย์ ดร. สุณิสา สุมิตรณะ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป.ลาว จนเป็นผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้บริหารและครู-อาจารย์วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป.ลาว ตลอดจนผู้ร่วมงานทุกท่านที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้จึงสำเร็จผลดี

ผู้วิจัยหวังว่าการวิจัยเรื่องนี้จะประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาของลาว โดยเฉพาะวิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป.ลาว ซึ่งผลงานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นส่วนหนึ่งช่วยสะท้อนสภาพปัญหาการเรียนการสอนตลอดถึงแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติมากยิ่งขึ้น

วันชัย วงษา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการศึกษาวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ตัวแปรในการศึกษาวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสาย ศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว	8
ผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	24
แนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมที่มีประสิทธิภาพ	33
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน	49
การวิจัยและงานวิจัยด้านการเรียนการสอน	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	57
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	57
เครื่องมือในการศึกษาวิจัย	68
การสร้างเครื่องมือในการศึกษาวิจัย	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมด้านการสอบถาม ความคิดเห็นของครู-อาจารย์และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 แผนกจิตรกรรม	73

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ผลการศึกษาศาภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยการสัมมนาและสังเกตการ จัดการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาแขนงจิตรกรรม	80
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	85
ความมุ่งหมายของการวิจัย	85
ความสำคัญของการศึกษาวิจัย	85
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย	85
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	86
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	88
การสร้างเครื่องมือการวิจัย	88
การเก็บรวบรวมข้อมูล	90
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	91
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	107
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก	111
ภาคผนวก ข	113
ภาคผนวก ค.....	172
ประวัติย่อผู้วิจัย	177

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แผนคาดคะเนการรับใช้การศึกษา	10
2 หมวดวิชาความรู้ทั่วไปในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา	12
3 หมวดวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา	13
4 หมวดวิชาเฉพาะในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา	14
5 หมวดวิชาเลือกในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา	15
6 ฝึกหัดวิชาชีพ เขียนบทป้องกันจับชั้นและสอบจบ	15
7 แผนการเรียนการสอนในแต่ละปีการศึกษาในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา	16
8 วิชาเรียนที่บรรจุในแต่ละภาคเรียนในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา	18
9 การประเมินผลการเรียน	20
10 รายชื่ออาจารย์ที่สอน (อาจารย์ที่สอนประจำ)	20
11 แสดงการวิเคราะห์ผลข้อมูลสภาพของครู-อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม	74
12 แสดงการวิเคราะห์ผลแบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์	75
13 แสดงการวิเคราะห์ผลข้อมูลสถานภาพของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	77
14 แสดงการวิเคราะห์ผลแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา	78

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นองค์ประกอบหลักที่มีแนวโน้มนำสังคมไปในทางอันพึงประสงค์ ซึ่งการพัฒนาการศึกษาจะบรรลุได้ตามเป้าประสงค์นั้น ในแต่ละประเทศย่อมมีแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาของแต่ละประเทศที่สอดคล้องในบริบทสภาพแวดล้อมของตนเอง เมื่อกล่าวถึงการพัฒนาการศึกษาของประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในที่นี้ขอกล่าวถึง (แผนพัฒนาการศึกษาและกีฬา 5 ปี ครั้งที่ VII 2011-2015: 16) สปป.ลาว ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายรวมของการพัฒนาการศึกษาของ สปป.ลาว คือ 1) สปป.ลาว ยึดหลักการพัฒนาระบบการศึกษาแห่งชาติ หรือการสร้างคนเป็นปัจจัยหลัก และเป็นหน้าที่ศูนย์กลางแห่งการสร้างบุคลากรประเภทต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของรัฐและสังคมอย่างทั่วถึง 2) สืบต่อดำเนินการการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติระยะที่ II อย่างสอดคล้องและมีหลักการบนพื้นฐานแนวทางของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว รับประกันสามลักษณะการศึกษาคือ ลักษณะชาติ วิทยาศาสตร์และทันสมัยและลักษณะมหาชน ตามทิศทาง 5 มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้คือ คุณธรรมจริยธรรมการศึกษา ปัญญาศึกษา ศิลปศึกษา พละศึกษาและแรงงานศึกษา 3) สืบต่อแก้ไขปัญหาคูหาครูสอน เช่น การตอบสนองครูให้เพียงพอ ยกสถานภาพและคุณภาพการสอนของครูให้สูงขึ้น พร้อมนั้นยังจัดตั้งการพัฒนาคูที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ปฏิบัตินโยบายส่งเสริมผู้ที่เรียนดีเรียนเก่ง มีทักษะและความเป็นมืออาชีพในการทำงาน เอาใจใส่ในการปรับปรุงวิธีการสอน การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย “สร้างครูเพื่อสร้างคน สร้างคนเพื่อสร้างชาติ” 4) สืบต่อพัฒนาหลักสูตรทุกชั้นทุกสาขาวิชาให้สอดคล้อง โดยเน้นสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนและนักศึกษา ค้นคว้าและปรับปรุงมาตรฐานของหลักสูตรเชื่อมโยงกับโลกปัจจุบันทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก หลักสูตรจะต้องตอบสนองกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ 5) เอาใจใส่ปรับปรุงและแก้ไขโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษารวมถึงสิ่งที้อำนวยความสะดวกและอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอและได้มาตรฐาน 6) ปรับปรุงระบบการคุ้มครองการศึกษาให้มีความสอดคล้อง เข้มแข็งและหนักแน่น ก่อสร้างพนักงานคุ้มครอง พนักงานบริหาร พนักงานวิชาการทุกระดับอย่างมีแบบแผนและการมีส่วนร่วม 7) สนับสนุนปฏิบัติรายจ่ายงบประมาณกับการศึกษาให้ได้ 17%-18% ของรายจ่ายงบประมาณของประเทศ พร้อมทั้งขอความร่วมมือสนับสนุนช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนภายในและต่างประเทศ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาอย่างทั่วถึง สรุปก็คือการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ประสบผลสำเร็จที่พึงประสงค์และมีความก้าวหน้าและทันยุคทันสมัยขององค์กรนั้น เป็นสิ่งที่บ่งบอกและเรียกร้องให้ทุกหน่วยงานการศึกษาควรมีการทบทวน

ปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการการศึกษาอยู่ตลอดเวลา เพราะเชื่อว่าทุกอย่างที่ทำได้ไม่มีอะไรที่จะดีเลิศทุกประการ สิ่งที่ดีน่าจะเป็นความตั้งใจ ความมุ่งมั่น ยกย่องความสามารถของบุคลากรและหน่วยงานของสถาบันการศึกษานั้นๆ เพื่อการพัฒนาที่ดีขึ้น

วิทยาลัยศิลปศึกษาเป็นวิทยาลัยทางการศึกษาด้านศิลปศึกษาโดยตรงตั้งอยู่ใจกลางนครหลวงเวียงจันทน์ของประเทศ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว เป็นวิทยาลัยที่มีโครงสร้างหลักในการจัดการเรียนการสอนตามบทบาทและหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายและทิศทางชี้แนะของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาในการก่อสร้างและผลิตครูทางด้านวิชาศิลปศึกษา เพื่อออกไปประกอบวิชาชีพเป็นแม่พิมพ์ของชาติ ในการอนุรักษ์และสืบสารวัฒนธรรม เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ความเป็นครูศิลปศึกษาตามโรงเรียนสามัคคีศึกษา หรือระดับสถาบันและวิทยาลัยต่างๆ ของประเทศ ตามเงื่อนไขความต้องการของสังคม อีกอย่างวิทยาลัยศิลปศึกษา ของลาวก็มีแผนที่จะเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีภาคปกติในระยะอันใกล้นี้ เพราะฉะนั้น วิทยาลัยศิลปศึกษา จึงควรจะต้องมีการปรับปรุงและเร่งพัฒนาในหลายๆ ด้านในการจัดการเรียนการสอน เช่น การยกระดับวุฒิครู การจัดทำหลักสูตร การก่อสร้างอาคารเรียน การทบทวนเนื้อหาสาระการเรียนรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้มีความสอดคล้องและทันยุคสมัยตามบริบทเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ ปัจจุบันหลักหมายถึงครูและผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดกิจกรรมที่พึงประสงค์ทุกประการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภักดี มีแมนวิทย์ (2538: 2) กล่าวว่า วิชาศิลปศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญที่จะสร้างเสริมบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยอันดีงามให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา สามารถที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการแสดงออกได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์จินตนาการ มีสุนทรียภาพ มีความประณีตละเอียดอ่อน และยังเสริมสร้างลักษณะนิสัยการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การจัด การเรียนการสอนควรเน้นสาระผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังสนธิ สัตโยภาส (2547: 4)เคยกล่าวไว้ในหนังสือกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญว่า การเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญหมายถึง การเรียนรู้ในสถานการณ์จริงและเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตั้ง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรมและการทำงานอันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งทางกายและทางจิตหรืออารมณ์ ทางสังคมและทางสติปัญญา เพราะฉะนั้นการดำเนินการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายๆ ด้าน เพื่อสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างสมดุล เช่น ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร แผนการสอนชุดการสอน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมอื่นที่ส่งผลต่อการเรียนการสอน จากประเด็นดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า วิชาศิลปศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการสร้างคนให้เป็นคนดีพร้อมทั้งส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว จึงนับว่าเป็นประเด็นสาระสำคัญและให้ข้อคิดในการนำไปค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้

ที่ผ่านมายังไม่มีบุคคลใดเข้าไปทำการวิจัยในรายวิชานี้ เพื่อประเมินการจัดการเรียนการสอน รายวิชาจิตรกรรมในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว หลังจากที่ผู้วิจัยได้มา ศึกษาเรียนรู้ในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประเทศไทย ผู้วิจัยได้เห็นคุณค่า ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายจากประสบการณ์ของคณะ อาจารย์ที่สอนในแต่ละ ภาควิชาที่ข้าพเจ้าได้เรียนมาอันเรียกได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแต่ละวิชานั้นมีความสำคัญมาก ต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยมีเทคนิคและองค์ประกอบที่หลากหลายที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเกิดมีความรู้สึกและแรงบันดาลใจเห็นควรที่จะนำเอาประสบการณ์ที่ได้ ศึกษาว่าเรียนกลับไปทบทวนและศึกษาวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมของ หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว เพื่อจะได้รู้ว่าสภาพการ จัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมวิทยาลัยศิลปศึกษาที่ผ่านมาเป็นอย่างไร มีข้อดีและข้อด้อย ใดบ้าง เพราะอะไร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และตอบ ข้อสงสัยจากบุคคลและสังคมที่เคยตั้งคำถามถามว่า นักศึกษาที่ได้ทุนมาเรียนในแต่ละจังหวัดโดยรวม ไม่ค่อยให้ความสนใจและไม่เต็มใจเรียนในสาขาวิชาศิลปศึกษาโดยอ้างเหตุผลว่า “ไม่มีทักษะในการ เรียนวิชานี้” โดยเฉพาะวิชาจิตรกรรม สังคมมองคุณค่าการเรียนศิลปะยังอยู่ในระดับต่ำถ้าเปรียบเทียบกับ วิชาอื่นๆ โดยทั่วไปอาจมีบางคนในสังคมอ้างเหตุผลว่า “ถ้าเรียนวิชานี้จบแล้วจะไปทำงานเลี้ยงชีพพอ กินพอใช้ได้อย่างไร” โดยที่ยังไม่ได้ลงเรียน สิ่งที่กำลังมานั้นผู้วิจัยมองว่า อาจเกิดจากส่วนใดส่วนหนึ่ง ในระบบการบริหารจัดการของวิทยาลัยศิลปศึกษา อาจจะมีปัญหาของครูผู้สอน เช่น ทักษะ และวิธีการ สอนของครูสอน หลักสูตร แผนการสอน สภาพแวดล้อมห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และปัจจัยอื่นที่ส่งผล ต่อการจัดการเรียนการสอน จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงสภาพการจัดการ เรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมเพื่อหาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจิตรกรรม ของหลักสูตรชั้นสูงครู ศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว
2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับรายวิชาจิตรกรรมใน หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการยกระดับความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของลาว โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว เพราะที่ผ่านมา ยังไม่มีนักวิชาการ หรือนักวิจัยทางการศึกษาเข้าไปศึกษาสำรวจประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมอย่างจริงจัง

2. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อครู-อาจารย์ที่สอนตลอดถึงนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรชั้นสูงได้รับรู้สภาพการจัดการเรียนการสอนของตนเอง เป็นอย่างไร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการช่วยให้ครู-อาจารย์และนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น และสะท้อนปัญหาข้อดี ข้อบกพร่อง เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้การวิจัย

ครู-อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาแขนงศิลปกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสาขาศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ประจำปีการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา พ.ศ.2556 วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครู-อาจารย์ที่สอนรายวิชาจิตรกรรมวิทยาลัยศิลปศึกษาจำนวน 12 ท่าน และนักศึกษาแขนงศิลปกรรม(แขนงเดิม) ชั้นปีที่2 จำนวน 12 คน ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา พ.ศ. 2556 วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

ตัวแปรในการศึกษาวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสาขาศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา อันหมายถึงสภาพปรากฏการณ์การจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม 7 ด้าน คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และ ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ในด้านต่างๆ อัน ได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ในการศึกษาในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสาขาศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

นิยามศัพท์เฉพาะ

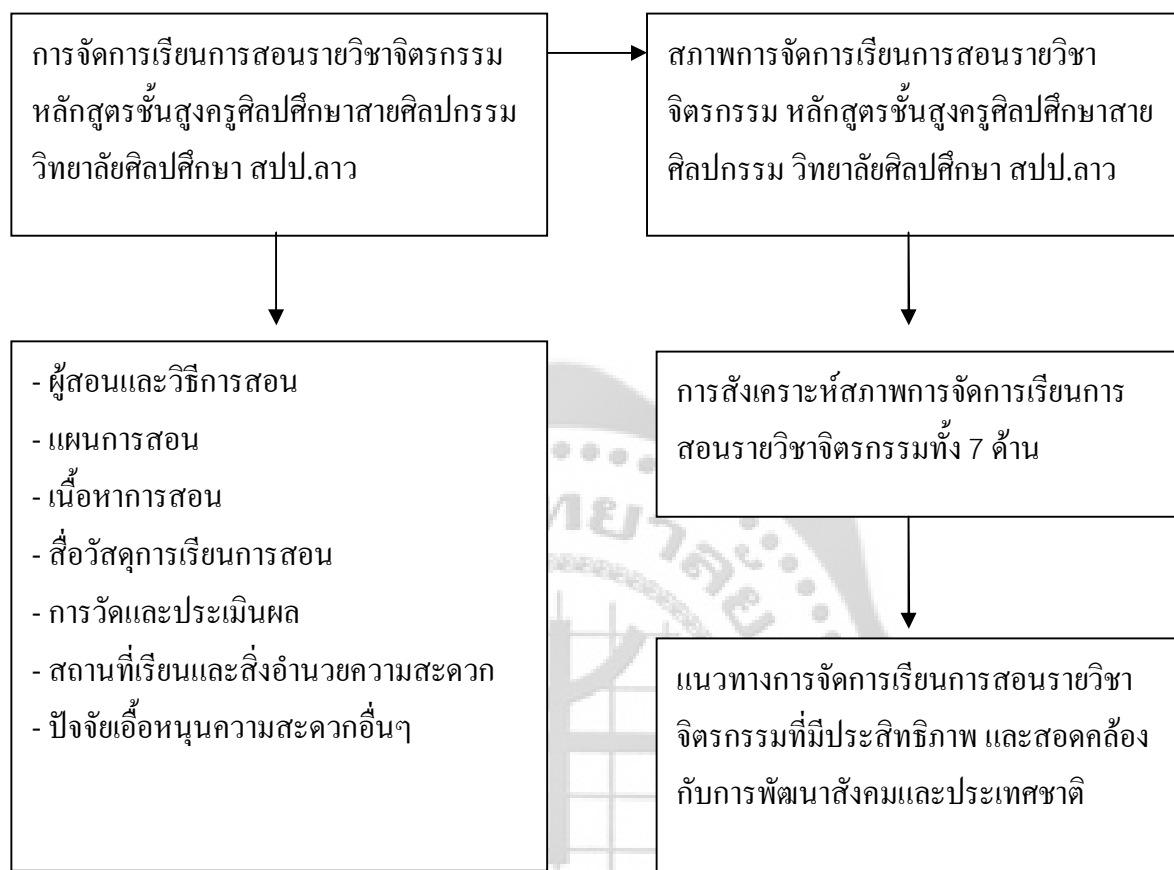
1. **สภาพการจัดการเรียนการสอน** หมายถึง สภาพปรากฏการณ์การจัดการเรียนการสอน รายวิชาจิตรกรรมของหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว หมายถึงสภาพการปฏิบัติการการสอนของครู-อาจารย์และสภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านต่างๆ อันได้แก่ สภาพผู้สอนและวิธีการสอน แผนการสอน เนื้อหาการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน สถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ของหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

2. **ผลการจัดการเรียนการสอน** หมายถึง ผลของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมในด้านต่างๆ ได้แก่ ผลของการวิเคราะห์ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านการนำใช้สื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และผลของการวิเคราะห์ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ของหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

3. **รายวิชาจิตรกรรมชั้นสูง** หมายถึง เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาจิตรกรรมที่เปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอน ในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ชั้นเรียนปีที่ 2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว อันได้แก่ 1) วิชาวาดเขียน (วิชาแต้มเหมือนขาว-ดำ) 2) วิชาวาดเหมือน (วิชาแต้มเหมือนสี) และ 3) วิชาจิตรกรรม (วิชาจัดภาพเทคนิคแต้มสี) ที่มีหน่วยกิต และชั่วโมงเรียนที่แตกต่างกันในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม

4. **แนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม** หมายถึง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ได้มาจากการวิเคราะห์ ข้อมูลจากการศึกษา หรือจากการประมวลความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ สังเกตแล้วนำมาเป็นข้อสรุป เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าเก็บข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เห็นว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาตามหัวข้องานวิจัยที่ว่า “การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว” เป็นลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว
 - 1.1 หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ระบบ12+2
 - 1.2 สรุปภาพรวมของหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม
 - 1.3 รายละเอียด 3 วิชาจิตรกรรมชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม
2. ผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม
 - 2.1 ความสำคัญของการเรียนการสอนศิลปศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของการสอนจิตรกรรม
 - 2.3 ความหมายการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 - 2.4 ทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. แนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมที่มีประสิทธิภาพ
 - 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับครูสอนศิลปศึกษาและจิตรกรรม
 - 3.2 แนวคิดและทฤษฎีวิธีการสอนศิลปะและจิตรกรรม
 - 3.3 แนวคิดทางด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนศิลปศึกษาและจิตรกรรม
 - 3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนศิลปศึกษาและจิตรกรรม
 - 3.5 แนวคิดเกี่ยวกับผู้เรียนศิลปะและจิตรกรรม
 - 3.6 แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนศิลปศึกษา
4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน
 - 4.1 แนวคิดและทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนเชิงแบบแผนทฤษฎี (DBAE)
 - 4.2 ทฤษฎีการศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21
5. การวิจัยและงานวิจัยด้านการเรียนการสอน

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูง ครุศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

1.1 หลักสูตรชั้นสูงครุศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ระบบ 12+2

ชื่อหลักสูตร

1. ภาษาลาว หลักสูตรชั้นสูง ครุศิลปศึกษา สายศิลปกรรม(ระบบ 12+2)
2. ภาษาอังกฤษ Art Education Program in fine Art

ชื่อประกาศนียบัตร

1. ภาษาลาว ประกาศนียบัตรชั้นสูง ครุศิลปศึกษา (ระบบ12+2)
2. ภาษาอังกฤษ Diploma of Art Education Majoring in Fine Art (DAEFA)

ภาคส่วนรับผิดชอบ

วิทยาลัยศิลปศึกษา

ปรัชญาและจุดประสงค์

1. ปรัชญา

วิสัยทัศน์ สร้างคนให้เก่ง ดี มีวินัย ใส่ใจศิลปวัฒนธรรมของชาติ

2. จุดประสงค์

2.1 สร้างคนให้กลายเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีความรู้ความสามารถและทักษะทางด้านวิชาชีพครุศิลปกรรม เพื่อประกอบส่วนอย่างตั้งหน้าในการสอน และการอนุรักษ์ รักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ

2.2 สร้าง ปรับปรุง ยกระดับครู และนักวิชาการศิลปศึกษา เพื่อตอบสนองให้โรงเรียนสามัญศึกษา สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชนและสังคม ในทุกขงเขตทั่วประเทศ

2.3 รับประกันคุณภาพและมาตรฐานในการก่อสร้างครูให้กลายเป็นครูที่มีคุณภาพและนักวิชาการศิลปศึกษา ให้เทียบทันกับภาคพื้นและสากล

2.4 รับประกัน ด้านวิชาเฉพาะ ด้านความรู้ ความสามารถ และกำลังความคิดและการสร้างสรรค์ของนักศึกษาให้ครบตาม 5 หลักมาตรฐานการศึกษา คือ (คุณสมบัตินักศึกษา ปัญญาศึกษา พลศึกษา ศิลปศึกษาและแรงงานศึกษา) ภายหลังเรียนจบ

ความเป็นมาและเหตุผลในการสร้างหลักสูตร

1. ความเป็นมา

วาระศิลปศึกษาก็เป็นวาระหนึ่ง ที่มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อศึกษาพัฒนาคนรุ่นหลังอย่างเต็มศักยภาพรอบด้านตาม 5 หลักมาตรฐานการศึกษาของรัฐบาลวางออก คือ คุณสมบัตินักศึกษา ปัญญาศึกษา พลศึกษา ศิลปศึกษาและแรงงานศึกษา สร้างพลเมืองลาวให้เพียบพร้อมไปด้วย ศีลธรรม จริยธรรม มีพละมานัยแข็งแรง รักความงาม รักวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติไว้ให้คงอยู่กับคนลาวและชาติลาวตลอดไป

2. ผลสำเร็จในการพัฒนาศิลปศึกษา

วิทยาลัยศิลปศึกษา ได้สร้างตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1982 ในเมื่อก่อนเป็นโรงเรียนสร้างครูศิลปศึกษาชั้นกลาง มีภาระบทบาทในการสร้างและผลิตครู ออกรับใช้ให้แก่การสอนในโรงเรียนสายสามัญศึกษา อาชีวศึกษาและสถาบันศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งผ่านมาโรงเรียนสร้างครูแห่งนี้ ได้ก่อสร้างครูใน 2 สายวิชาคือ สายวิชาศิลปะดนตรีและสายวิชาศิลปกรรม มาถึงปัจจุบันได้สร้างครูศิลปศึกษาออกไปรับใช้สังคมทั้งหมด 26 รุ่น มีนักศึกษาที่เรียนจบทั้งหมดประมาณ 1,500 คน และครูศิลปศึกษาชั้นสูงจำนวน 108 คน

เพื่อตอบสนองตามแผนยุทธศาสตร์ การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ 2006-2015 และทิศผู้นำของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ได้มอบโอนโรงเรียนสร้างครูศิลปศึกษาชั้นกลางแห่งนี้ ให้มาสังกัดขึ้นกับกรมพลและศิลปศึกษา ตามข้อตกลง ของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ฉบับเลขที่ 1326/สส.จต.08 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2008 เป็นผู้รับผิดชอบในการขึ้น และได้ยกสถานะขึ้นเป็นวิทยาลัยศิลปศึกษา ในวันที่ 01 กันยายน 2009 (ตามข้อตกลงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ฉบับเลขที่ 2564/สส.จต. ลงวันที่ 01 กันยายน 2009) และได้มีการปรับปรุงองค์การการจัดตั้ง ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาในระยะใหม่ โดยยึดถือแผนยุทธศาสตร์การศึกษาแห่งชาติ ยกสูงคุณภาพการศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนอย่างรอบด้าน และครบตาม 5 หลักมาตรฐานการศึกษาที่รัฐบาลวางออก โดยเน้นการก่อสร้างครูให้มีคุณภาพ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้น กรมพลและศิลปศึกษา ถึงได้เรียนเสนอการนำกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุมัติปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสำหรับการศึกษาดังมีรายละเอียดดังนี้

ปรับปรุงหลักสูตรระบบ 8+3(ชั้นกลาง) เป็นระบบ 9+3 (ชั้นสูง) และได้จัดการเรียนการสอนการศึกษา 2010-2011

- สร้างและพัฒนาหลักสูตรระดับ ชั้นสูง (ระบบต่อเนื่อง) ชั้นกลาง+2 และได้จัดการเรียนการสอนสภการศึกษา 2008-2009

- สร้างและพัฒนาหลักสูตร ระบบชั้นสูง (ระบบปกติ) 12+2 ในสองสาขาวิชา (สายศิลปกรรมและศิลปะดนตรี) และคาดว่าจะได้จัดการเรียนการสอน สภการศึกษา 2011-2012

- สร้างและพัฒนาหลักสูตร ระดับปริญญาตรี (ระบบต่อเนื่อง)12+4 ในสองสาขาวิชา (สาขาศิลปดนตรีและศิลปกรรม) และคาดว่าจะได้เปิดการเรียนการสอน สกการศึกษา2014-2015

การกำหนดการเปิดสอนระดับชั้นสูง 12+2 (ภาคปกติ) ในสกการศึกษา 2011-2012

1. แผนคาดคะเนการรับใช้การศึกษา

ตาราง 1 แผนคาดคะเนการรับใช้การศึกษา

ปีการศึกษา	จำนวนรวม		คาดคะเนนักศึกษาจะเรียนจบ	
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	จำนวนรวม	จำนวนเรียนจบ
2011 – 2012	45	00	45	43
2012 - 2013	45	43	88	43
2013 - 2014	45	43	88	43
2014 - 2015	50	43	93	43
2015 - 2016	50	48	98	48
2016 - 2017	60	48	108	48
2017 - 2018	60	58	118	58
2018 - 2019	60	58	118	58
2019 - 2020	-	58	58	58
รวม	415	399	814	399

2. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

2.1 ด้านคุณสมบัติ

เป็นผู้ที่มีลักษณะหลักมั่นทางด้านแนวคิด มีจิตใจรักชาติ รักการเรียนและการเพิ่มพูนผลิตผล เป็นพลเมืองดี มีน้ำใจรักอาชีพครู เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดี มีความกระตือรือร้น พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การทำงาน มีจิตใจรักวิชาเฉพาะและมีทักษะพื้นฐานทางด้านศิลปศึกษา มีความอดทนมีความขยันต่อการศึกษาเล่าเรียน

2.2 ด้านความรู้พื้นฐาน

- ต้องเป็นผู้ที่เรียนจบ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(ม7) ที่มีประกาศนียบัตร
- ถ้าเป็นพนักงานต้องมีประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นกลางและได้รับการอนุมัติ

จากกรมกองที่เกี่ยวข้องที่สังกัดอยู่

3. วิธีคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

วิทยาลัยศิลปศึกษามีมาตรฐานการคัดเลือกนักศึกษาที่จะเข้ามาเรียน รายละเอียดดังนี้

3.1 ประเภทที่1 ตามแผนแบ่งปันของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา

3.2 ประเภทที่2 ผ่านการสอบคัดเลือก(สอบเข้า)ตามระเบียบของวิทยาลัยศิลปศึกษา

4. การจัดการเรียนการสอน วิทยาลัยศิลปศึกษาได้จัดระบบการเรียนการสอน ดังนี้

4.1 เรียนแบบระบบหน่วยกิจ

4.2 หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน (มีพักภาคเรียน) หนึ่งภาคเรียนมี 20 อาทิตย์ เรียนตัวจริง 16 อาทิตย์ และวันพักต่างๆ 4 อาทิตย์

4.3 เวลาเรียนแบ่งออกเป็น 2 ตอน ภาคเช้า เริ่ม 08.00 น ถึง 12.00 น ภาคบ่าย เริ่ม 13.00 น ถึง 16.00 น

5. ระยะเวลาการศึกษา

5.1 เรียนภาคปกติ ใช้เวลา 2 ปี แบ่งเป็น 4 ภาคเรียน 64 อาทิตย์ หนึ่งอาทิตย์ เรียน 5 วัน (วันจันทร์ – วันศุกร์) 32 ชั่วโมง ภาคเช้า 4 ชั่วโมง ภาคบ่าย 3 ชั่วโมง หนึ่งชั่วโมงเรียน 50 นาที

5.2 ฝึกงาน1 วิชาเฉพาะ 3 อาทิตย์ 3 หน่วยกิจ 96 ชั่วโมง

5.3 ฝึกงาน 2 วิชาชีพครู 8 อาทิตย์ 8 หน่วยกิจ 384 ชั่วโมง

5.4 การเปิดเรียน เริ่มวันที่ 01 กันยายน แล้วไปสิ้นสุดการเรียนในท้ายเดือน พฤษภาคม ของทุกๆ ปี

การกำหนดหน่วยกิจในแผนการเรียนการสอน (โครงสร้างหลักสูตร)

1. การกำหนดหน่วยกิจบรรจุในหมวดวิชาเรียน

การกำหนดหน่วยกิจบรรจุในวิชาเรียนของหลักสูตรศิลปศึกษา12+2 สายศิลปกรรมได้จัดให้มีการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติตัวจริงโดยแบ่งออกเป็น 4 หมวดวิชาคือ

- หมวดวิชาความรู้ทั่วไป มี 5 วิชา 10 หน่วยกิจ 240 ชั่วโมง เท่ากับ 11.53 %
- หมวดวิชาพื้นฐานวิชาเฉพาะ มี 10 วิชา 20 หน่วยกิจ 320 ชั่วโมง เท่ากับ 15.38 %
- หมวดวิชาเฉพาะ มี 12 วิชา 36 หน่วยกิจ 848 ชั่วโมง เท่ากับ 40.77 %
- หมวดวิชาเลือก มี 1 วิชา 2 หน่วยกิจ 64 ชั่วโมง เท่ากับ 3.07 %

รวม 28 วิชา 68 หน่วยกิจ 1,472 ชั่วโมง เท่ากับ 70.77 %

2, ฝึกวิชาชีพและสอบจบชั้น

- ฝึกวิชาชีพครูมี 8 หน่วยกิจ 384 ชั่วโมง เท่ากับ 18.46 %
- ฝึกงานวิชาเฉพาะมี 3 หน่วยกิจ 96 ชั่วโมง เท่ากับ 3.07 %
- ป้อนกันบทยบชั้น 2 หน่วยกิจ 64 ชั่วโมง เท่ากับ 3.07%

- สอบทฤษฎีพื้นฐานวิชาเฉพาะ 2 หน่วยกิต 64 ชั่วโมง เท่ากับ 3.07%
- รวม 15 หน่วยกิต 608 ชั่วโมง เท่ากับ 29.23 %

รวมรวมทั้งหมดมี 28 วิชา 83 หน่วยกิต 2080 ชั่วโมง เท่ากับ 100 %

หมายเหตุ นอกจากการเรียนตามหน่วยกิตในหลักสูตรแล้ว นักศึกษายังจะต้องได้ เรียนวิชา
ป้องกันชาติ ป้องกันความสงบ 64 ชั่วโมง

รายวิชาในหลักสูตร

1. หมวดวิชาความรู้ทั่วไป ประกอบด้วย 5 วิชา มี 10 หน่วยกิต 240 ชั่วโมง

ตาราง 2 หมวดวิชาความรู้ทั่วไปในหลักสูตรชั้นสูงครุศิลปศึกษา

ลำดับ	ชื่อวิชา	ชั่วโมง	หน่วยกิต
1	วิชาการเมือง	64	4(4-0-2)
2	วิชาภาษาอังกฤษ	48	2(1-2-2)
3	วิชา Computer	32	2(2-0-0)
4	วิชาพระศาสนศึกษา	32	2(2-0-0)
5	วิชาป้องกันชาติ	64	0
	รวม	240	10(9-2-4)

2. หมวดวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะ ประกอบมี 10 วิชา 20 หน่วยกิต 320 ชั่วโมง

ตาราง 3 หมวดวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา

ลำดับ	ชื่อวิชา	ชั่วโมง	หน่วยกิต
1	วิชา พื้นฐานวัฒนธรรมลาว	32	2(2-0-3)
2	วิชา จิตวิทยา	32	2(2-0-3)
3	วิชา สุนทรียศาสตร์	32	2(2-0-3)
4	วิชาบริหารการศึกษา	32	2(2-0-3)
5	วิชานำใช้ภาษาลาวในตัวจริง	32	2(2-0-3)
6	วิชาศึกษาศาสตร์	32	2(2-0-3)
7	วิชาวิทยาการค้นคว้า	32	2(2-0-3)
8	วิชาวิธีการสอนศิลปกรรม	32	2(2-0-3)
9	วิชาหลักการสอน	32	2(2-0-3)
10	วิชาศิลปะศาสตร์	32	2(2-0-3)
	รวม	320	20(20-0-30)

3. หมวดวิชาเฉพาะ ประกอบมี 12 วิชา 36 หน่วยกิต 848 ชั่วโมง

ตาราง 4 หมวดวิชาเฉพาะในหลักสูตรชั้นสูงศิลปศึกษา

ลำดับ	ชื่อวิชา	ชั้นปี	ชั่วโมง	หน่วยกิต
1	วิชาวาดเหมือน (ขาว-ดำ) (Drawing)	ปี1.2.3	160	6(2-8-3)
2	วิชา เขียนเหมือน (สี) (portrait painting)	ปี1.2.3	144	5(1-8-3)
3	วิชา ประดับประดา (Design)	ปี1.2.3	144	5(1-8-3)
4	วิชา จัดภาพเทคนิคเขียน (สี) (Painting)	-	48	2(1-2-3)
5	วิชา ทศนียภาพ (perspective)	-	32	2(2-0-3)
6	วิชา กายวิภาคศาสตร์ (Anatomy)	-	32	2(2-0-3)
7	วิชา ร่างภาพ (Sketch)	-	32	2(2-0-3)
8	วิชา ปั้น	-	64	2(0-4-3)
9	วิชา ปลายลาว	-	48	2(1-2-3)
10	วิชา ประวัติศาสตร์ศิลปะ	ปี1.2	64	4(4-0-3)
11	วิชา ศิลปกรรมศาสตร์	-	32	2(2-0-3)
12	วิชา ภาพพิมพ์	ปี1.2	48	2(1-2-3)
	รวม		848	20(2-0-3)

4. หมวดวิชาเลือก ประกอบมี 1 วิชา 2 หน่วยกิต 64 ชั่วโมง

ตาราง 5 หมวดวิชาเลือกในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา

ลำดับ	ชื่อวิชา	ชั่วโมง	หน่วยกิต
1	วิชาสร้างสรรค์ศิลปะและแกะสลัก	64	2(0-4-3)
	รวม	64	2(0-4-3)

5. ฝึกหัดวิชาชีพ เขียนบทป้องกันจบชั้นและสอบจบ มี 15 หน่วยกิต 608 ชั่วโมง

ตาราง 6 ฝึกหัดวิชาชีพ เขียนบทป้องกันจบชั้นและสอบจบ

ลำดับ	ชื่อวิชา	ชั่วโมง	หน่วยกิต
1	ฝึกวิชาชีพครู	384	8(0-24-3)
2	ฝึกงานวิชาเฉพาะ	96	3(0-6-3)
3	เขียนบทป้องกันจบชั้น	64	2(0-4-0)
4	ป้องกันวิทยานิพนธ์จบชั้น / สอบจบ	64	2(0-4-0)
	รวม	608	15(0-38-6)

ตาราง 7 แผนการเรียนการสอนในแต่ละปีการศึกษาในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา

ลำดับ	ชื่อวิชา	ภาคเรียนที่ 1			ภาคเรียนที่ 2			ภาคเรียนที่ 3			ภาคเรียนที่ 4			จำนวนรวม	
		ชั่วโมง	หน่วยกิต	ชั้นเรียน	ชั่วโมง	หน่วยกิต	ชั้นเรียน	ชั่วโมง	หน่วยกิต	ชั้นเรียน	ชั่วโมง	หน่วยกิต	ชั้นเรียน		
1	การเมือง	32	2	I	32	2	II								
2	ภาษา(อังกฤษ)	48	2	I											
3	Computer	32	2	I											
4	พลศึกษา	32	2	I											
5	ป้องกันชาติ	64	0	0											
6	พื้นฐานวัฒนธรรมลาว	32	2	I											
7	จิตวิทยา	32	2	I											
8	สุนทรียศาสตร์				32	2	I								
9	บริหารการศึกษา				32	2	I								
10	การนำใช้ภาษาลาว ตัวจริง	32	2	I											
11	ศึกษาศาสตร์	32	2	I											
12	วิทยาการค้นคว้า							32	2	I					
13	วิธีสอนศิลปกรรม				32	2	I								
14	หลักการสอน							32	2	I					
15	ศิลปะศาสตร์				32	2	I								
16	วาดเหมือน(ขาว-ดำ)	48	2	I	48	2	II	64	2	III					
17	เขียนเหมือน (สี)	32	1	I	48	2	II	64	2	III					
18	ปะคับปะคา Design	32	1	I	48	2	II	64	2	III					
19	จัดภาพเทคนิคเขียน(สี) Painting				48	2	I								

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อวิชา	ภาคเรียนที่ 1			ภาคเรียนที่ 2			ภาคเรียนที่ 3			ภาคเรียนที่ 4			จำนวนรวม	
		ชั่วโมง	หน่วยกิต	ชั้นเรียน	ชั่วโมง	หน่วยกิต	ชั้นเรียน	ชั่วโมง	หน่วยกิต	ชั้นเรียน	ชั่วโมง	หน่วยกิต	ชั้นเรียน		
20	ทัศนียาลาพ	32	2	I											
21	กายวิภาคศาสตร์	32	2	I											
22	ร่างภาพ (sketch)	32	2	I											
23	ปั้น				32	1	I	32	1	II					
24	ศิลปะลายลาว				48	2	I								
25	ประวัติศาสตร์ศิลปะ	32	2	I	32	2	II								
26	ศิลปกรรมศาสตร์				32	2	I								
27	ภาพพิมพ์							16	1	I	32	1	I		
28	ฝึกวิชาชีพครู										384	8	I		
29	ฝึกประสบการณ์วิชาเฉพาะ							96	3	I					
30	ป้องกันจมน้ำ							64	2	I					
31	ป้องกันจมน้ำ สอบภาคทฤษฎี พื้นฐานวิชาเฉพาะ										64	2	I		
32	วิชาเลือก(และ สลัก และ สร้างสรรค์ ศิลปะ)							32	1	I	32	1	II		
รวมจำนวนชั่วโมง		576			496			496			512			2080	
รวมจำนวนหน่วยกิต			28			25			18			12		83	

□

ตาราง 8 วิชาเรียนที่บรรจุในแต่ละภาคเรียนในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา

ลำดับ	ภาคเรียนที่1	ภาคเรียนที่2
ปีที่1	-การเมือง -ภาษาต่างประเทศ(อังกฤษ) -คอมพิวเตอร์ -พลศึกษา -ทักษะป้องกันชาติ -พื้นฐานวัฒนธรรมลาว -จิตวิทยา -การนำใช้ภาษาลาวให้ถูกต้อง -ศึกษาศาสตร์ -วาดเหมือน(ขาวดำ) Drawing -เขียนภาพเหมือนสี Portrait -ประดับประดา Design -ทัศนียภาพ Perspective -กายวิภาคศาสตร์ Anatomy -ร่างภาพ Sketch -ประวัติศาสตร์ศิลปะ History Arts	-การเมือง -สุนทรียศาสตร์ -วิทยาการค้นคว้า -วิธีการสอนศิลปกรรม -ศิลปะศาสตร์ -วาดเหมือน(ขาวดำ) Drawing -เขียนภาพเหมือนสี Portrait -ประดับประดา Design -จัดภาพเทคนิคเขียน(สี) Painting -ปั้น -ศิลปะลายลาว -ประวัติศาสตร์ศิลปะ -ศิลปกรรมศาสตร์
	ภาคเรียนที่3	ภาคเรียนที่4
ปีที่2	-บริหารการศึกษา -หลักการสอน -วาดเหมือน(ขาวดำ) Drawing -เขียนภาพเหมือนสี Portrait -ประดับประดา Design -ปั้น -ภาพพิมพ์ -ฝึกงานวิชาเฉพาะ -เขียนบทป้องกันจบชั้น -วิชาเลือก	-ภาพพิมพ์ -ฝึกวิชาชีพครู -ป้องกันบทจบชั้น/สอบทฤษฎีพร้อม - ภาคปฏิบัติ -วิชาเลือก

การลงทะเบียนเข้าเรียน

การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาจะต้องได้เรียนครบตามเวลาและครบตามหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ข้อกำหนดในการวัดและประเมินผลของการเรียนและการสำเร็จการศึกษา

1. ข้อกำหนด เป็นการกำหนดสาระที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักศึกษาดังมีรายละเอียดดังนี้

1.1 นักศึกษาปีที่หนึ่ง ต้องเป็นบุคคลที่มีจำนวนหน่วยกิตสะสม 90% และมีคะแนนสะสมเฉลี่ย 1.75 ขึ้นไป

1.2 นักศึกษาปีที่สอง ต้องเป็นบุคคลที่มีจำนวนหน่วยกิตสะสม 90% และมีคะแนนสะสมเฉลี่ย 1.80 ขึ้นไป

2. การประเมินผล แต่ละภาคเรียน ต้องมีการประเมินผลการเรียนเฉพาะแต่ละวิชาที่จัดให้มีการเรียนการสอนไม่ต่ำกว่า 1 ครั้ง รูปแบบการประเมินผลแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

2.1 สอบรายเดือน เป็นการสอบสำหรับวิชาใดหนึ่ง ซึ่งจะต้องจัดขึ้นในเวลาที่กำลังเรียนวิชานั้น

2.2 สอบกลางภาค(ถ้าเห็นว่ามีจำเป็น) จะต้องจัดขึ้นในอาทิตย์ที่ 8 ของภาคเรียนนั้น ส่วนแต่ละครั้ง เวลาและวิธีการปฏิบัติตัวจริงนั้น โดยมอบให้อาจารย์ที่สอน หรือเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแขนงวิชาการ หรือคณะกรรมการเป็นผู้กำหนด

2.3 สอบปลายภาค หมายถึงการสอบครั้งสุดท้ายของแต่ละวิชาเมื่อสิ้นสุดการสอนวิชาดังกล่าวในภาคเรียนนั้น ในกรณีผู้สอนมีความจำเป็นติดงาน หรือไม่ได้สอบด้วยมีเหตุผลอาจจะต้องกำหนดหัวข้อโครงการที่เกี่ยวกับวิชาที่ตนเองสอนให้นักศึกษาไปปฏิบัติกิจกรรมแทนการสอบได้ตามเงื่อนไขที่เป็นไปได้และจะต้องยึดถือหลักวิชาการและคณะกรรมการวางออก

การกำหนดคะแนนประเมินผลการเรียน สำหรับแต่ละวิชาโดยใช้ระบบการให้คะแนนเป็นส่วนร้อยละ (100%) การกำหนดคะแนนประจำภาคเรียน สำหรับแต่ละวิชา ให้คิดเป็นผลคะแนนสอบรายเดือน คะแนนสอบแบบต่อเนื่องและคะแนนสอบกลางภาค (ถ้ามี) ในอัตราส่วนตามความเหมาะสมของแต่ละวิชาโดยการพิจารณาของอาจารย์และครูผู้สอน

การประเมินผลการเรียนสำหรับแต่ละวิชาให้ใช้ระบบค่าระดับดังลุ่มนี้

ตาราง 9 การประเมินผลการเรียน

ลำดับ	ลำดับเป็น ภาษาลาว	ลำดับเป็น ภาษาอังกฤษ	คะแนน ร้อยละ	คะแนน ร้อยละสิบ	ความหมาย ภาษาลาว	ความหมาย ภาษาอังกฤษ	ค่า ระดับ
1	ก	A	85-100	8.5-10	ดีเลิศ	Excellent	4.0
2	ข+	B+	80-84	8.0-8.4	ดีมาก	Very Good	3.5
3	ข	B	75-79	7.5-7.9	ดี	Good	3.0
4	ค+	C+	70-74	7.0-7.4	ดีพอใช้	Fairly Good	2.5
5	ค	C	60-69	6.0-6.9	พอใช้ได้	Fair	2.0
6	ง+	D+	50-59	5.0-5.9	อ่อน	Poor	1.5
7	ง	D	40-49	4.0-4.9	อ่อนมาก	Very Poor	1.0
8	ต	F	0-39	0-3.9	ไม่ผ่าน	Fail	0

นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษานั้น ต้องได้เรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่ได้บรรจุไว้ในหลักสูตร มีคะแนนสะสมเริ่มตั้งแต่ 2.20 ขึ้นไป ป้องกัน ผ่านบทโครงการจบชั้น หรือวิทยานิพนธ์ และได้คะแนนดี มีคุณสมบัติดี ปฏิบัติตนให้เป็นคนดีเหมาะสมกับการเป็นนักศึกษา จึงถือว่าสำเร็จการศึกษาและรับประกาศนียบัตรชั้นสูงในสาขาที่เรียนมา

ตาราง 10 รายชื่ออาจารย์ที่สอน (อาจารย์ที่สอนประจำ)

ลำดับ	วิชาที่สอน	ชื่อและนามสกุล	วุฒิการศึกษา	อาจารย์ ประจำ	อาจารย์ รับเชิญ
1	การเมือง	นายวิรัตน์ นุณสุขไท	ปริญญาโท	✓	
2	ภาษาต่างประเทศ(อังกฤษ)	นายสุลิตเดด กองท่า	ปริญญาตรี		✓
3	Computer	นายมานะชัย จุฬามะณี	ชั้นสูง		✓
4	พลศึกษา	นายสันติสุข หลวงโคด	ชั้นสูง	✓	
5	ทักษะป้องกันชาติ	นายคำเกื่อน แสงดาววง	ชั้นสูง	✓	
6	พื้นฐานวัฒนธรรมลาว	นายสีสุข พันแพงดี	ปริญญาตรี		✓
7	จิตวิทยา	นางสาวกุหลาบ แสงลัด	ชั้นสูง	✓	

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับ	วิชาที่สอน	ชื่อและนามสกุล	วุฒิการศึกษา	อาจารย์ประจำ	อาจารย์รับเชิญ
8	สุนทรียศาสตร์	ดร. บุญเที่ยงศรีวิประพันธ์	ปริญญาเอก		✓
9	บริหารการศึกษา	นางสาวเกตุสุดา เล็งสะหวัด	ปริญญาตรี	✓	
10	การนำใช้ภาษาลาวตัวจริง	นายสีสุข พันแพงดี	ปริญญาตรี	✓	
11	ศึกษาศาสตร์	นายสีสุข พันแพงดี	ปริญญาตรี	✓	
12	วิทยาการค้นคว้า	นายสีทน ดิมาก	ปริญญาตรี		✓
13	วิธีสอนศิลปกรรม	นายประกายทอง แทนพวงมูมาน	ชั้นสูง		✓
14	ฝึกเทคนิควิชาชีพครู	นายสีสุข พันแพงดี	ปริญญาตรี	✓	
15	ศิลปะศาสตร์	-			✓
16	กายวิภาคศาสตร์	นายประกายทอง แทนพวงมูมาน	ชั้นสูง		✓
17	ประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายประกายทอง แทนพวงมูมาน	ชั้นสูง		✓
18	ทัศนียภาพ	นายดู่แห่ง คุณมีชัย	ชั้นสูง	✓	
19	ศิลปกรรมศาสตร์	นายวิรัช จันทร์ธิดา	ปริญญาตรี	✓	
20	วาดเหมือน	นายสมเพ็ด จันทรทะรา	ปริญญาตรี	✓	
21	ประดับประดา	นายคำหล้า ชัยสอน	ชั้นสูง	✓	
22	ศิลปะลายลาว	นายดู่แห่ง คุณมีชัย	ชั้นสูง	✓	
23	จัดภาพเทคนิคเขียน(สี)	นายสมเพ็ด จันทรทะรา	ปริญญาตรี	✓	
24	ปั้น	นายคำเพ็ด แสงสุลี	ปริญญาตรี	✓	
25	ภาพพิมพ์	นายคำสิง แก้วทองคำ	ปริญญาตรี	✓	
26	แกะสลัก	นายสุลิสัย พัยโท	ปริญญาตรี	✓	
27	สร้างสรรค์ศิลปะ	นายสอนเพ็ด ทะวีจิต	ชั้นสูง	✓	

อาคารสถานที่ ห้องสมุด ห้องฝึกปฏิบัติและอุปกรณ์การเรียนการสอน วิทยาลัยศิลปศึกษา
(ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอจันทบุรี นครหลวงเวียงจันทร์)
งบประมาณรับใช้ กระทรวงศึกษาธิการ และกีฬา

1.2 สรุปภาพรวมของหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม

เมื่อศึกษาโดยภาพรวมของหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว เห็นว่า เป้าหมายและจุดประสงค์หลักของหลักสูตร คือ การสร้างและผลิตบุคลากรครูด้านศิลปศึกษา เพื่อไปประกอบวิชาชีพเป็นครูสอนระดับมัธยมต้น ทั้งในนครหลวงเวียงจันทร์และ

ต่างจังหวัดในขอบเขตทั่วประเทศของ สปป.ลาว ตามเงื่อนไข โอกาสและความต้องการของแต่ละจังหวัด นอกนั้นครูที่เรียนจบหลักสูตรชั้นสูงจำนวนหนึ่งยังจะต้องไปประกอบวิชาชีพเป็นนักแสดง นักจิตรกร ศิลปินและอื่นๆ ด้านศิลปศึกษา และเป็นครูสอนด้านศิลปศึกษาให้กับมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา หรือโรงเรียนภาคเอกชนต่างๆ อีกมากมายที่ขาดแคลนทางด้านครูสอนวิชาศิลปะและจิตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรที่กล่าวไว้ว่า “สร้างคนให้เก่ง ดี มีวินัย ใส่ใจวัฒนธรรมของชาติ”

ด้วยเหตุผลข้างที่ผู้วิจัยจึงมองว่า หลักสูตรชั้นสูงนั้นถือว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรด้านศิลปศึกษาเพื่อไปประกอบวิชาชีพเป็นแม่พิมพ์ของชาติตามความจำเป็นในการพัฒนาการศึกษาของลาว ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการสร้างครูของกระทรวงศึกษาธิการ และกิปาวางออกอย่างเคร่งครัด อันมี 5 มาตรฐานการศึกษา คือ คุณสมบัติศึกษา ปัญญาศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษา และแรงงานศึกษา ซึ่งวิชาจิตรกรรมก็เป็นหนึ่งใน รายวิชาศิลปศึกษาในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมที่ได้รับรองรับและอนุมัติดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และจะต้องมีเร่งปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของประเทศอย่างยั่งยืน

เมื่อสังเกตและวิเคราะห์ปรัชญาของหลักสูตรที่ว่า “สร้างคนเก่ง ดี มีวินัย ใส่ใจวัฒนธรรม” และความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรครูด้านศิลปศึกษาดูเหมือนว่าเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นของประเทศลาวที่จะต้องผลิตครูด้านศิลปศึกษาให้มีความเพียงพอกับความต้องการของสังคมในระดับมากพอสมควร แต่ผู้วิจัยมีข้อสังเกตและเสนอแนะว่า ยังมีบางประเด็นและบางรายวิชาของหลักสูตรยังไม่สอดคล้องและจะต้องปรับปรุงและนำไปแก้ไขตามประเด็นเนื้อหา หน่วยกิจ และชั่วโมงเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสม เมื่อเปรียบเทียบเวลาเรียนและเนื้อหาการเรียนการสอนของหลักสูตรแล้วอาจมีบางรายวิชาเรียนอาจไม่สมดุลและสอดคล้อง ซึ่งมีระยะเวลาเรียนแค่ 2 ปี แต่ผู้เรียนจะต้องเรียนผ่านหรือเรียนให้ครบตามเนื้อหาสาระที่บรรจุการเรียนในจำนวน 5 หมวดวิชาเรียนอันมีหมวดวิชาทั่วไป หมวดวิชาพื้นฐานวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือก และหมวดวิชาฝึกวิชาชีพ (ฝึกสอน) ซึ่งรวมมี 28 วิชา 83 หน่วยกิจ 2080 ชั่วโมง ข้อศึกษาเบื้องต้นพอจะสรุปประเด็นได้ว่า รายวิชาเรียนที่เป็นวิชาเฉพาะ หรือวิชาที่เน้นการปฏิบัติ เช่น วิชาที่เกี่ยวข้องกับจิตรกรรมของศิลปศึกษามีสภาพเรื่องของเวลาเรียนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานของทฤษฎีและหลักการเรียนการสอนศิลปศึกษาและจิตรกรรม ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ซึ่งผู้วิจัยมองว่าจะต้องหาวิธีค้นหาข้อเท็จจริงเพื่อหาข้อสรุปในการนำไปปรับปรุงแก้ไขด้วยการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนจิตรกรรมอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 รายละเอียด 3 วิชาจิตรกรรมชั้นสูง

วิชาวาดเขียน (วิชาเดิมเหมือนขาว-ดำ) เป็นวิชาที่เรียบเรียงโดย อาจารย์ สัจจัน สุขผล (หัวหน้าแผนกศิลปะประจำกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สปป.ลาว) ซึ่งท่านได้ทำการเรียบเรียงขึ้นมา จากความรู้และประสบการณ์ในการสอนวาดเขียนอยู่ในวิทยาลัยศิลปศึกษามานานหลายปี โดยมีการ อ้างอิงจากหนังสือจากประเทศจำนวนหนึ่ง ในรายวิชาวาดเขียนนี้ได้อธิบายชัดเจนเรื่อง เนื้อหา และ วิธีการสอนวาดเขียน โดยใช้เทคนิคการวาดเขียนด้วยดินสอ หรือสีชอล์ก แบบขาว-ดำ อธิบายพื้นฐาน หลักวิชาศิลปศึกษา และให้สาระที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ครู-อาจารย์นำไปปฏิบัติการสอนให้กับผู้เรียนอย่าง เกิดประโยชน์เป็นรูปธรรม ซึ่งมีเนื้อหา สาระบทเรียนรายละเอียดดังต่อไปนี้

บทที่ 1 ทฤษฎีการวาดเขียน

บทที่ 2 วาดเขียนรูปทรงเลขาคณิต

บทที่ 3 วาดวัตถุหุ่นนิ่งประเภทต่างๆ

บทที่ 4 วาดเขียนรูปดอกไม้ หรือ โถงดอกไม้

บทที่ 5 วาดเขียนรูปหมากไม้ หรือ พืชไม้

บทที่ 6 วาดรูปหุ่นปั้นหัวคน

บทที่ 7 วาดรูปคนตัวจริง

บทที่ 8 วาดรูปหุ่นปั้นรูปคนครึ่งตัว

บทที่ 9 วาดรูปคนตัวจริงแบบครึ่งตัว

บทที่ 10 วาดรูปหุ่นปั้นรูปคนหมดตัว

บทที่ 11 วาดรูปคนเปลือยกายครึ่งตัว

บทที่ 12 วาดรูปคนตัวจริงหมดตัว

ซึ่งรายวิชาวาดเขียนนั้นได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นปีที่ 1,2,3 มีชั่วโมงเรียน 160 ชั่วโมง และประกอบด้วย 6 หน่วยกิจ รายละเอียดดูเพิ่มเติมในตาราง 14 เมื่อดูขอบเขตของเนื้อหา บทเรียน ผู้วิจัยมองว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวาดเขียน น่าจะมีประเด็นและปัจจัยที่ส่งผล ต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างแน่นอน เช่น เรื่องเวลา เรื่องการใช้สื่อการสอน เรื่องสภาพของผู้เรียน ด้วย

วิชาวาดเหมือน (วิชาเดิมเหมือนสี) เป็นวิชาที่เรียบเรียงโดย อาจารย์ สัจจัน สุขผล (หัวหน้า แผนกศิลปะประจำกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สปป.ลาว) เช่นเดียวกับวิชาวาดเขียน ซึ่งท่านได้ทำ การเรียบเรียงขึ้นมาจากความรู้และประสบการณ์ของท่านที่เรียนจบแขนงวาดเหมือนโดยตรงจาก ประเทศรัสเซีย และจากประสบการณ์ในการสอนวาดเหมือนอยู่ในวิทยาลัยศิลปศึกษามานานหลายปี โดยมีการนำเอารูปภาพและการอ้างอิงจากหนังสือต่างประเทศจำนวนหนึ่ง ในราย วิชาวาดเหมือนนี้ได้ อธิบายชัดเจนเรื่อง วิธี ขั้นตอน การระบายสี ที่ควบคุมเนื้อหา และวิธีการสอนวาดเหมือน โดยมี

รายละเอียดของการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆ เพื่อให้ครู-อาจารย์นำไปปฏิบัติการสอนให้กับผู้เรียนอย่างเกิดประโยชน์เป็นรูปธรรม ซึ่งมีเนื้อหา สาระบทเรียนรายละเอียดดังต่อไปนี้

- บทที่ 1 ทฤษฎีของการระบายสี
- บทที่ 2 การระบายสีภาพหุ่นนิ่ง
- บทที่ 3 การระบายสีดอกไม้
- บทที่ 4 การระบายสีผลไม้
- บทที่ 5 การระบายสีรูปหัวคน
- บทที่ 6 การระบายสีหุ่นปั้นรูปคนครึ่งตัว
- บทที่ 7 การระบายสีรูปคนตัวจริงแบบครึ่งตัว
- บทที่ 8 การระบายสีหุ่นปั้นรูปคนหมดตัว
- บทที่ 9 การระบายสีรูปคนเปลือยกายครึ่งตัว
- บทที่ 10 การระบายสีรูปคนหมดตัว

ซึ่งรายวิชาวาดเขียนนั้นได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นปีที่ 1,2,3 มีชั่วโมงเรียน 144 ชั่วโมง และประกอบด้วย 5 หน่วยกิจ รายละเอียดเพิ่มเติมในตาราง 14 เมื่อดูขอบเขตของเนื้อหาบทเรียน ผู้วิจัยมองว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวาดเหมือน น่าจะมีประเด็นและปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างแน่นอน เช่น เรื่องเวลา เรื่องเทคนิควิธีการสอนของครู เรื่องการใช้สื่อการสอน เรื่องสภาพของผู้เรียนที่มีพื้นฐานที่แตกต่างกันด้วย

วิชาจิตรกรรม (วิชาจัดภาพเทคนิคแถมสี) เป็นวิชาที่อธิบายถึงบททฤษฎีและแนวปฏิบัติของการเรียนรู้รายวิชาจิตรกรรม อันหมายถึงความรู้ เทคนิคและวิธีการสอนของการจัดภาพ จิตรกรรมว่า มีองค์ประกอบของการจัดภาพอย่างไร มีขั้นตอนการระบายสีอย่างไร และควรควบคุมเนื้อหาสาระตัวละครในภาพจิตรกรรมให้มีความสมดุลสมบูรณ์แบบอย่างไร พร้อมทั้งสาระทางด้านการนำใช้สื่อการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม หรือวิชาจัดภาพนั่นเอง ซึ่งมีชั่วโมงเรียนทั้งหมด 48 ชั่วโมง และประกอบมี 2 หน่วยกิจ ถ้าเปรียบเทียบกับสาระการเรียนรู้กับวิชาอื่นแล้วถือว่ามีค่าหน่วยกิตน้อยมากทั้งที่เป็นวิชาแกนหลักทางด้านการเรียนการสอนศิลปศึกษา

2. ผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม

2.1 ความสำคัญของการเรียนการสอนศิลปศึกษา

สุนิสา โกสัจจะ (2546: 36-41) กล่าวว่า วิชาความหมายของศิลปศึกษา วิชาศิลปศึกษาเป็นวิชาที่ว่าด้วยการนำเอาคุณค่าในวิชาศิลปะมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคคล ซึ่งมีนักการศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญทางศิลปศึกษา ได้ให้นิยามเกี่ยวกับคำว่า “ศิลปศึกษา” ไว้ดังนี้

วิชัช วงใหญ่อ้างอิงของ สุนิสา โกสัจจะ (2528: 111) กล่าวถึง ความหมายของศิลปะว่า เป็น การให้การศึกษาให้กับเด็ก โดยการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของ ผู้เรียน เป้าหมายเพื่อพัฒนานิสัยกับผู้เรียน ให้มีความรู้ ทักษะและความคิดที่ดีต่อศิลปะ

วุฒิ วัฒนสิน (สุนิสา โกสัจจะ. 2541: 88; อ้างอิงจาก วุฒิ วัฒนสิน. ม.ป.ป.) ได้กล่าวไว้ว่า ศิลปศึกษาเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นนักศึกษา นักจิตวิทยา ครู-อาจารย์ทาง ศิลปศึกษา ตลอดจนถึงนักการศึกษาต่างประเทศมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าศิลปศึกษามีคุณค่า ทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เป็นประการสำคัญ ดังนั้นความสร้างสรรค์กับศิลปศึกษาในโรงเรียน จึงเป็นองค์กัน การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาในโรงเรียนจะต้องตระหนักว่า วิชาศิลปศึกษาเป็น วิชาที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ทุกกิจกรรมที่ครูสอนให้ปฏิบัติ จะต้องเน้นการเสริมสร้างความ คิดสร้างสรรค์เป็นหัวใจของการสอน

สุลักษณ์ เทียนสุวรรณ (สุนิสา โกสัจจะ. 2528: 58; สุลักษณ์ เทียนสุวรรณ. ม.ป.ป.) กล่าวว่า ศิลปศึกษาเป็น วิ ษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระและเป็นวิชาที่ผู้เรียน สามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่กว่าวิชาอื่นใด ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของการเรียนวิชาศิลปะเอง และลักษณะกายภาพของวิชาศิลปะนั่นเอง

ชานี สุวรรณช่าง (สุนิสา โกสัจจะ. 2529: 73; อ้างอิงจาก ชานี สุวรรณช่าง. ม.ป.ป.) กล่าวว่า ศิลปะศึกษามีหลักการเกี่ยวกับ การให้การศึกษาให้แก่เด็ก มุ่งเน้นเสริมสร้างศิลปะนิสัยให้กับผู้เรียน การ จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียนและมีได้มุ่งหมายจะให้การเรียนของนักเรียน เพื่อเป็นช่างหรือศิลปิน แต่เพื่อให้ นักเรียนได้ประสบการณ์ทางด้านศิลปะคิดตัวเพื่อเป็นศิลปะนิสัย สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและอาจจะขยายตัวเป็นวิชาชีพได้บ้างในเมื่อผู้เรียนบางคน สนใจและมุ่งศึกษาทางด้านศิลปะสูง ขึ้น

จากความหมายข้างต้นที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ศิลปศึกษาเป็นวิชาที่เน้นกระบวนการที่พัฒนา ความสามารถต่างๆให้แก่ผู้เรียน โดยจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน เพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ เกิดการแสดงออกอย่างอิสระ ตามจินตนาการความคิดสร้างสรรค์และความสนใจ ความสามารถของแต่ละบุคคล

วิรุณ ตั้งเจริญ (2542: 8) รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กล่าวว่าศิลปศึกษา (Art Education) การ เรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียน ได้ใช้ประสบการณ์ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์แสดง ออกเป็นผลงานด้านต่างๆ เช่น การเขียนภาพระบายสี การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ การประดิษฐ์วัสดุ ต่างๆ การแสดงออก ครูต้องให้ออกาสเด็กได้แสดงออกอย่างอิสระเสรีและอยู่ในขอบเขต ครูผู้สอน จะต้องวางโครงการเป็นระยะยาว โดยวางแผนการเรียนการสอน จัดเนื้อหา วัสดุ วิธีการอย่างกว้างขวาง เพื่อให้สอดคล้องกับบุคลิกภาวะตามวัยของผู้เรียน

จุลดิษฐ์ อุปฮาด (2542: 9) ประณิธานิพนธ์ กล่าวว่า ศิลปศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการ ศึกษาในระบบโรงเรียนและเป็นส่วนหนึ่งของระบบ โครงสร้างวัฒนธรรม ถ้าจะมองการศึกษาในอดีต ก่อนการศึกษาจะพัฒนาสู่ระบบโรงเรียนนั้นย่อมมีข้อแตกต่างกันอย่างมากมายทั้งด้านเป้าหมายและกระบวนการ เพราะงานศิลปะในอดีตคือเป็นงานฝีมือที่มุ่งการสืบทอดรูปแบบวัฒนธรรมจากอดีตไปสู่ปัจจุบัน จากปัจจุบันไปสู่อนาคตโดยมีกระบวนการที่เน้น “การสืบทอด” เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเพื่อให้สืบเนื่องกับที่เคยกระทำมาในสมัยโบราณและมุ่งเน้นหลักการถ่ายทอดวัฒนธรรมและประกอบอาชีพของบรรพบุรุษเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษา จึงอยู่ที่ วัด วังและครอบครัว ยังไม่มีสถานที่ศึกษาและสถานที่ฝึกอาชีพที่รับบุคคลทั่วไปเข้าไปศึกษาอบรมเป็นการเฉพาะการศึกษา

เชษฐา ผาจันทร์ (2541: 11) กล่าวว่า ศิลปศึกษา (Art Education) คือ การเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ประสบการณ์ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์แสดงออกเป็นผลงานด้านต่างๆ เช่น การเขียนภาพระบายสี การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ การประดิษฐ์วัสดุต่างๆ การแสดงออก ครูต้องให้โอกาสเด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ และอยู่ในขอบเขต ครูผู้สอนจะต้องวางโครงสร้างการสอนเป็นระยะยาว โดยวางแผนการเรียนการสอน จัดเนื้อหา วัสดุ วิธีการ อย่างกว้างขวาง เพื่อให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะตามวัยของเด็ก

2.2 ความสำคัญของการสอนจิตรกรรม

2.2.1 ความหมายจิตรกรรม

มัย ตะติยะ (2551: 8-11) กล่าวว่า จิตรกรรม (Painting) เป็นศิลปะแขนงหนึ่งในสาขาทัศนศิลป์ที่มีการสร้างสรรค์โดยมนุษย์แต่ยุคดึกดำบรรพ์กว่า 10,000 ปีก่อนคริสต์ศักราช จนวิวัฒนาการรูปแบบการสร้างสรรค์มาจนถึงปัจจุบัน จากหลักฐานเก่าแก่ในอดีตที่ค้นพบก็คือ ภาพผนังถ้ำซึ่งอยู่ภาคเหนือของประเทศสเปนและตอนใต้ของประเทศฝรั่งเศส เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นฝีมือของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์สมัยหินเก่าในปลายยุคดึกดำบรรพ์ นับว่าเป็นแหล่งหลักฐานอันสำคัญยิ่งที่สามารถสอบสวนคลี่คลายรูปแบบมาจนถึงทุกวันนี้

จิตรกรรม ตามความหมายของผู้รู้ด้านศิลปะและนักวิชาการหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นในคำจำกัดความ ซึ่งเป็นสิ่งบ่งบอก ถึงความเข้าใจร่วมกันตลอดจนเป็นการกำหนดขอบเขตการศึกษาของผู้สนใจค้นคว้าเกี่ยวกับงานจิตรกรรมตามช่วงแห่งเวลาหนึ่งๆ ซึ่งถือว่าเป็นคำนิยามที่ถูกต้องทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ความหมายในคำนิยามของคำต่างๆ ที่นำมากล่าวอ้างในหนังสือนี้ล้วนถูกต้องตามเหตุและผลนั้นๆ ดังเช่นความหมายของ จิตรกรรมดังต่อไปนี้

น. ณ ปากน้ำ (2540: 15) ได้กล่าวถึงจิตรกรรม ในความหมายคือ การวาดรูปการระบายสี เช่น เขียนภาพโดยดินสอ สีชอล์ก สีฝุ่น สีน้ำ สีน้ำมัน หรือเอาแผ่นกระเบื้องสีมาเรียงกันเป็นรูปโมเสกหรือ

โมเซอิก (Mosaic) หรือเอากระจกสีมาเชื่อมต่อด้วยตะกั่วเป็นภาพ (Stained glass) หรือจะเขียนภาพด้วยวัสดุใดๆก็ได้ถือว่าเป็นงานจิตรกรรม

โกศุม สายใจ (2544: 5) ได้สรุปความหมายของจิตรกรรมว่า หมายถึง การวาดภาพ การเขียนภาพ ซึ่งเกิดขึ้นจากการนำวัสดุต่างๆ เช่น สี ดินสอ ปากกา และวัสดุอื่นๆ มาขีดขีด ลากเขียน ระบาย สลัก ป้าย ทา ฯลฯ ให้เกิดเป็นรูปร่างและรูปทรง บนระนาบรองรับ เป็นเรื่องราวตามความคิดของศิลปินที่ต้องการเป็นการแสดงออก ซึ่งอาจเป็นเรื่องจริงที่พบเห็นได้ หรือเรื่องราวจากจินตนาการ อันเป็นการสร้างสิ่งที่มองไม่เห็นให้มองเห็นได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 312) ได้ให้ความหมายของจิตรกรรมไว้ว่า คือศิลปะประเภทหนึ่งในทัศนศิลป์ในการเขียนภาพ รูปภาพที่เขียนหรือวาดขึ้น

ทวีเดช จีวบาง (2539: 12) ได้กล่าวโดยสรุปว่า จิตรกรรมหมายถึงการกระทำลงบนพื้นระนาบ 2 มิติที่เป็นแผ่นกระดาษ ผืนผ้าใบ หรืออื่นๆ ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ระบาย ขูด ขีด พ่น ฯลฯ โดยการนำเอาธาตุต่างๆ ทางทัศนศิลป์เข้ามาใช้ แผ่นระนาบ 2 มิติที่รองรับนั้นอาจก่อตัวให้เป็นระนาบๆ ไปจนเกิดเป็นลักษณะ 3 มิติ

ไมเยอร์ (2540: 633) ให้ความหมายของจิตรกรรมไว้ว่า คือ การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะซึ่งให้คุณค่าทางสุนทรียภาพ โดยใช้วัสดุที่เหมาะสมกับกลวิธีการสร้างงาน เช่น ดินสอ สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีน้ำมัน สีฝุ่น สีอะคริลิก สีพาสเทล สีชอล์กและสีสำหรับการวาดภาพผนังปูนเปียก จิตรกรจะต้องมีความรู้ในสิ่งที่ต้องรู้อย่างถ่องแท้ทั้งกลวิธี วัสดุ และวิธีการในการแสดงออกในด้านสุนทรียะ โดยการถ่ายทอดทิวทัศน์ คน และสิ่งของ หรือบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นอนุสรณ์ งานจิตรกรรมอาจใช้ประกอบกับศิลปะประเภทอื่น เช่น ใช้ประกอบสถาปัตยกรรม ได้แก่ จิตรกรรมฝาผนังหรือประดับตกแต่งอาคาร หรือเป็นภาพประกอบเรื่องในงานวรรณกรรม บางครั้งก็อาจใช้ประกอบกับผลงานศิลปะประยุกต์หรือประยุกต์ศิลป์ ได้แก่ ออกแบบอุตสาหกรรมและงานประณีตศิลป์

สุเชษฐ์ สมิตินันท์ (2550: 8) กล่าวไว้ว่า จิตรกรรม (Painting) หมายถึง ภาพเขียนและด้วยการขีดเขียนและระบายสี โดยอาศัยอุปกรณ์ต่างๆ ในการวาดภาพ เช่น ดินสอ พู่กัน จานสี เกรียง สี และอื่นๆ ฯลฯ โดยการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดลงบนกระดาษแผ่นไม้ ผ้าใบ ฝาผนัง และวัสดุอื่นๆ ที่มีพื้นราบ และอุปกรณ์ดังกล่าวในการสร้างงานจิตรกรรมเป็นงานที่ละเอียดอ่อนที่ต้องอาศัยความคิดในการวางแผน ในการใช้วัสดุ กลวิธี และความชำนาญในการทำงานให้ลุล่วงตามวัตถุประสงค์ จิตรกรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่ขุดค้นพบและสันนิษฐานว่า สร้างขึ้นเมื่อประมาณ 5.000 – 10.000 ปีก่อนคริสตกาล คือ จิตรกรรมฝาผนังถ้ำดอร์โดเน (Dordogne) ทางตอนใต้ของประเทศฝรั่งเศส กับจิตรกรรมฝาผนังถ้ำ อัลตามิรา (Altamira) ทางเหนือของประเทศสเปน ภาพเหล่านี้สันนิษฐานว่า มนุษย์สมัยหินคงจะใช้วัสดุเท่าที่หาได้ในสมัยนั้นเป็นอุปกรณ์ในการเขียนภาพ

อารี สุทธิพันธุ์ (2547) ยังได้กำหนดขอบข่ายการระบายสีว่า การระบายสี (Painting) เป็นชื่อเรียกตามกระบวนการการทำที่มีสีเป็นสื่อวัสดุ มีพู่กัน มีที่รองรับสำหรับผสมสี มีน้ำมันผสมสีและที่นำถึง และขั้นตอนมากที่สุดคือน้ำมันผสมสีผงนั้นแห้งได้

สีน้ำมันมีแนวคิดที่นำใคร่ครองก็ คือ การระบายมันก็คือการระบาย จะเรียนการระบายก็คือการระบายไม่ว่าจะเป็นสีน้ำหรือสีน้ำมัน การระบายสีมันก็คือการระบายสี

บางท่านก็มีแนวคิดว่าการระบายสีต้องมีพื้นฐานการลากมาก่อน จะระบายสีได้ต้องวาดเขียนเก่งมาก่อน จะสอนระบายสีต้องสอนวาดเขียนมาก่อน เพราะการระบายสีเป็นศิลปะของภาพ

รณภพ เตชะวงศ์ (2550: 5) เอกสารประกอบการสอนจิตรกรรม ได้กล่าวไว้ว่า การสอนจิตรกรรมขั้นพื้นฐาน เป็นการเรียนรู้ และสร้างสรรค์ ผลงานจิตรกรรมขั้นพื้นฐาน ในสาขาวิชาจิตรกรรมนั้นๆ ซึ่งต้องเรียนและปฏิบัติกิจกรรม อันได้แก่ การศึกษาการวาดภาพ หุ่นนิ่ง ทิวทัศน์และภาพคน ทั้ง 3 สิ่ง ถือเป็นพื้นฐานหลักในการเรียนรู้ เพื่อการฝึกสังเกต การถ่ายทอด และการพัฒนา ด้วยเทคนิคสีน้ำมันประกอบด้วยดังต่อไปนี้ 1) การเขียนภาพหุ่นนิ่ง 2) การเขียนภาพคน 3) การเขียนภาพทิวทัศน์บก 4) การเขียนภาพอาคารสิ่งก่อสร้าง 5) การเขียนภาพอาคารสิ่งก่อสร้างมุมสูง ตึกสูง 6) การเขียนภาพทิวทัศน์ทะเล

นอกจากนี้ รณภพ เตชะวงศ์ (2550: 5) เอกสารประกอบการสอนจิตรกรรม ได้กล่าวไว้ว่า วัสดุอุปกรณ์ในการเขียนภาพจิตรกรรมสีน้ำมัน คือ 1) สีน้ำมัน 2) เฟรมผ้าใบ 3) จานสี (Palette) 4) ขาหยั่ง (Easel) 5) พู่กันชนิดต่างๆ (Brush, Bristle) 6) เกรียงผสมสี (Palette knife) 7) น้ำมันผสมสี เช่น ลินสีด ลิกวิน 8) ขวดชนิดต่างๆ สำหรับใส่ลินสีดและน้ำมันผสมอื่นๆ (Palette cup) 9) ผ้าเช็ดสี และผ้ากันเปื้อน

2.2.2 ความหมายของการวาดเขียน

พิชญ ประเสริฐผล (2552: 5) กล่าวไว้ว่า การวาดเส้นเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะของมนุษย์ในขั้นพื้นฐาน จุดประสงค์เพื่อต้องการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อในสิ่งที่พบเห็น ให้ออกมาเป็นสิ่งที่สื่อสารระหว่างกันได้ สำหรับการศึกษาทางศิลปะแล้ว การวาดเส้นถือเป็นพื้นฐานของงานศิลปะทุกแขนง ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ฯลฯ ดังนั้นการวาดเส้นจึงมีความสำคัญสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาทางด้านศิลปะ

อารี สุทธิพันธุ์ (2547) ยังได้ให้ความคิดของการวาดเขียนไว้ว่า การวาดเขียน (Drawing) การวาดเขียนเป็นกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นรูปแบบหนึ่ง ให้เห็นภาพตามที่ต้องการบนระนาบรองรับ มีลักษณะเป็นสองมิติกว้างคุนยาว แรกทีเดียวการวาดเขียนเป็นเสมือนรูปแบบหนึ่งระหว่างมนุษย์ ที่สื่อกันด้วยภาษาภาพก่อนที่มนุษย์จะรู้จักสร้างสื่อด้วยการเขียนหรือภาษาหนังสือ

การวาดเขียนหมายถึงการลาก ขูด ขีด เขียน ด้วยสื่อวัสดุ หรือเครื่องเขียนอื่นๆ บนระนาบรองรับที่เป็นกระดาษหรือสื่อวัสดุที่ผู้สร้างเลือกใช้ให้เห็นบนเส้นปรากฏ อาจอยู่บนระนาบรองรับนั้น หรือเป็นร่องลึกบนระนาบรองรับนั้น หรือปรากฏให้เห็นในลักษณะอื่น ที่สามารถรับรู้ได้ เพราะบริเวณที่เป็นพื้นช่วยให้เห็นรูปชัดขึ้น (figure ground combination)

เส้นที่เกิดจากการลากอาจมีลักษณะต่างกัน ตามคุณสมบัติของสื่อต่างๆ เช่น มีลักษณะ ขาว กว้าง ลื่น แฉก แตกต่างกัน ตามผู้ลากต้องการ เส้นที่ลากด้วยดินสออาจเป็นเส้นที่ยาวไกลมาก หากไม่ยกดินสอ

ตามความคิดเห็นดังกล่าว การวาดเขียนจึงเป็นเสมือนใบเบิกทาง เพื่อนำไปสร้างเป็นผลงานจริงต่อไป เป็นมรรค หรือปัจจัยเหตุคล้ายกับการเขียนแบบ (Mechanical drawing) ซึ่งทำหน้าที่เป็นต้นแบบ เป็นทั้งสัญญาและบันทึกความเข้าใจร่วมกันในรูปที่ออกแบบนั้น ดังนั้นจึงมีการนิยามร่วมกันว่า การวาดเขียนเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์ศิลปะทุกประเภท หรือการวาดเขียนเป็นการเริ่มต้นของศิลปกรรมทุกประเภท หากวาดเขียนเก่งมีความสามารถก็สามารถช่วยให้ผู้อื่นเก่งตามไปด้วย

2.2.3 ความหมายการวาดเหมือน

มัช ตะติยะ (2551: 11-13) กล่าวว่าความหมายภาพคนเหมือนไว้ดังนี้

ภาพคนเหมือนเป็นงานที่อยู่ในแขนงจิตรกรรม ซึ่งถือว่าเป็นศิลปะทัศนศิลป์ที่มีรูปแบบไม่ซับซ้อนมากเหมือนกับงานทัศนศิลป์รูปแบบอื่นๆ กระบวนการคิด การสร้างยังต้องอาศัยธรรมชาติอยู่นั่นก็คือคน เพราะภาพคนเหมือนต้องวาดให้มีความเหมือนเป็นคน โดยคำนึงถึงส่วนประกอบของใบหน้า เช่น ทรงผม กล้ามเนื้อ ใบหน้า คิ้ว ตา จมูก ปาก คาง และเอกลักษณ์ต่างๆ ที่เป็นจุดเด่นของใบหน้า ได้แก่ แผลเป็น ลักยิ้ม ฝ้า ผมหัก เป็นต้น แต่งานศิลปะทุกแขนงที่ถ่ายทอดจากธรรมชาติย่อมมีความแตกต่างจากความเป็นจริงอยู่เสมอ โดยการคัดลอกและเพิ่มเติมส่วนที่เป็นจริงบางส่วน ด้วยเหตุนี้ความหมายของภาพคนเหมือนพอนำมาเสนอให้เข้าใจได้มีดังนี้

พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย (2541: 187) ได้กล่าวคำว่า Portrait รูปคนเหมือน ไว้คือ ภาพลายเส้น ภาพเขียน ภาพถ่าย รูปแกะสลักหรือปูนปั้นของบุคคลจริงไม่ว่าจะมีชีวิตอยู่หรือตายแล้วก็ตาม มีจุดประสงค์เพื่อบันทึกสภาพของบุคคลที่เป็นหุ่นให้คงอยู่ตลอดไป โดยปกติจะเน้นที่ใบหน้า และอาจทำรูปคนเหมือนเฉพาะหัว ครึ่งตัวหรือเต็มตัว อาจทำหน้าตรงหรือเอียง แต่มีส่วนน้อยที่ทำด้านข้างเต็มๆ ที่อาจจะอยู่ในท่านั่ง ยืน หรือนอน ด้วยขนาดเท่าตัวจริงหรือใหญ่กว่า รูปคนเหมือนที่ทำเล็กกว่าตัวจริงก็มี เช่น ในเหรียญตรา หรือเหรียญกษาปณ์

ภาพคนเหมือนตามความหมายและข้อคิดที่อัศนีชัย ชูอรุณ (2540: 1-2) ได้ให้ไว้ดังนี้

ในวงการศิลปะตะวันตก จะพบคำว่า Portrait (พอร์เทรต) กันอยู่บ่อยๆ ด้วยว่า เขาทำศิลปกรรมประเภทนี้ติดต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน ส่วนในวงการศิลปะไทยเริ่มทำศิลปกรรมประเภทนี้เมื่อ

ราวศตวรรษที่ผ่านมา และมักเรียกทับศัพท์ที่เข้าใจกันว่า ภาพพอร์เทรตบ้าง รูปพอร์เทรตบ้าง งานพอร์เทรตบ้าง

สำหรับความหมายทางศิลปะคำ Portrait นั้น ราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติเอาไว้หลายคำ กล่าวคือในหนังสือศัพท์บัญญัติในวิชาถ่ายภาพได้ให้ไว้ว่า ภาพบุคคล ภาพบุคคลิก ภาพเหมือน ภาพโฉมหน้า ส่วนในพจนานุกรมศัพท์ศิลปะใช้ว่า รูปคนเหมือน โดยทั่วไปแล้วทั้ง 5 คำนี้ ไม่มีอะไรแตกต่างกันมากนัก นอกจากคำว่าภาพ กับ รูป ซึ่งยังคลุมเครืออยู่มากเหมือนกัน ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ภาพ น. รูปที่ปรากฏเห็น สิ่งทีวาดขึ้นเป็นรูป

รูป น. ของที่ปรากฏแก่ตา ร่างกาย เค้าโครง แบบ

ดังนั้น เนื้อหาต่อไปนี้จะขอกำหนดใช้คำว่า ภาพ คือ สิ่งทีวาดขึ้นเป็นรูปร่าง รูปทรง และเสร็จสมบูรณ์เป็นรูปที่ปรากฏเห็น หรืออาจเรียกรวมกันว่า รูปภาพก็ได้ ซึ่งมีความหมายคล้ายกัน คือรูปทีวาดเหมือนขึ้นนั้นเองความหมายตรงตัวดี และเข้าใจได้ง่ายเช่นกัน ฉะนั้น หนังสือเล่มนี้จึงขอใช้คำว่า Portraitอันหมายถึงภาพคนเหมือนในภาษาไทย

ภาพคนเหมือนในความคิดดีความคือ การวาดภาพคนแล้วให้มองออกว่าเป็นรูปคน ไม่ว่าจะ เป็นเค้าโครงหน้า คิ้ว ตา จมูก ปาก กาง หู มองดูรับรู้ได้ว่าเป็นภาพใคร ไม่ว่าจะอยู่ในท่าทางใด เช่น นั่ง นอน เดิน ยืน เป็นต้น

ภาพเหมือนในความคิดดีความคือ การวาดภาพอะไรไม่รู้ อาจวาดภาพลิง ชะนี หรือเสือ แล้วกับ กลายมาคล้ายหรือเหมือนคน (เพราะฉะนั้นความหมายทั้ง 2 อย่างอย่ามาใช้ให้สับสนกัน หรือใช้เรียก หรือเขียนสลับกัน)

ดังนั้นจึงขอสรุปภาพคนเหมือนว่า คือ การวาดภาพคนตั้งแต่บริเวณศีรษะลงมาถึงช่วง สะเอว หรืออาจวาดเต็มตัว จะสร้างสรรค์ช่วงไหนก็ได้ เน้นความเหมือนของอวัยวะต่างๆ ให้ถูกต้อง โดยเฉพาะใบหน้าคนต้องให้เหมือนแบบหรือหุ่นทีวาด ทั้งหญิงและชายทุกวัยทุกเชื้อชาติ ศาสนา

2.3 ความหมายการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการการใช้กระบวนการทางปัญญา(กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทอำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีสอน หลากหลายความรู้

สามารถพัฒนาปัญญาที่หลากหลาย คือพัฒนาพหุปัญญา รวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

2.4 ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

วิธีสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนสามารถใช้วิธีการใดๆ ก็ได้ที่เป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอาจใช้วิธีสอนใดวิธีสอนหนึ่ง หรือหลายๆวิธีในการสอนในครั้งหนึ่งๆ ดังเช่น วิธีการอภิปราย วิธีการค้นพบ วิธีสืบสอบแบบแนะนำ วิธีสอนแบบสตอรีไลน์ วิธีสอนแบบเน้นปัญหา วิธีสอนแบบแก้ปัญหา วิธีการสอนแบบเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิธีสอนแบบไม่มีการแนะนำ วิธีอริยสัจสี่ กระบวนการศึกษาทักษะกระบวนการ 9 ขั้นตอน วิธีใช้สถานการณ์จำลอง วิธีการเชื่อมโยงมโนทัศน์ วิธีสอนกลุ่มสัมพันธ์ วิธีการเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่ตัวบ่งชี้ที่จะใช้เป็นแนวทางในการประเมินได้ว่า ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือไม่ และประเมินจากผู้เรียนจากพฤติกรรมการเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นยังมีระดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด เกณฑ์ที่ใช้ประเมินคือ สังเกตว่านักเรียนมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตามถ้านักเรียนมีส่วนร่วมสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงจากสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะมีบทบาทมากที่สุด แต่ผู้สอนจะมีบทบาทน้อยลง ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้สอนมีบทบาทในการกำหนดหัวเรื่องกิจกรรมรวมทั้งสื่อเพื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง ในลักษณะนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจมีบทบาทเท่าๆ กัน ซึ่งก็ยังจัดเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเช่นกันแต่อยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงอาจเริ่มต้นฝึกให้ผู้เรียนเริ่มมีบทบาทในการเรียนรู้จากระดับน้อยจนมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนมีบทบาทในการสอนน้อยลงตามลำดับไปด้วย

ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยพิจารณาทั้งผู้สอนและผู้เรียน มีดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาผู้สอน

1. ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่เอง (construction of the new Knowledge)
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ (Process skills) คือ กระบวนการคิด (Thinking process) กระบวนการกลุ่ม (group process) และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

3. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (participation) คือมีส่วนทางปัญญา ภาย อารมณ์ และสังคม รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับทั้งสิ่งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต เช่น หนังสือ สถานที่ต่างๆ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

4. ผู้สอนสร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศทางกายภาพและจิตใจ เพื่อให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข (Happy learning)

5. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลทั้งทักษะกระบวนการคิดความสามารถศักยภาพของผู้เรียน และผลผลิตจากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการประเมินจากสภาพจริง (authentic assessment)

6. ผู้สอนพัฒนาผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (application)

7. ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) คือเป็นผู้จัดประสบการณ์ รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นแนวทางสร้างความรู้ด้วยตนเอง คือผู้สอนที่เป็นผู้ อำนวยความสะดวกนั้นมีบทบาทดังนี้ 1) เป็นผู้นำเสนอ(presenter) 2) เป็นผู้สังเกต(observer) 3) เป็นผู้ ถาม(asker) 4) เป็นผู้ให้การเสริมแรง(reinforce) 5) เป็นผู้แนะนำ(director) 6) เป็นผู้สะท้อนความคิด (refractor) 7) เป็นผู้จัดบรรยากาศ (atmosphere) 8) เป็นผู้จัดระเบียบ(organizer) 9) เป็นผู้แนะแนว (guide) 10) เป็นผู้ประเมิน(evaluator) 11) เป็นผู้ให้ชื่นชม(appraiser) 12) เป็นผู้กำกับ(coacher)

เมื่อพิจารณาผู้เรียน

1. ผู้เรียนสร้างความรู้ (construction) รวมทั้งสร้างสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ (process skills) คือ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม สร้าง ความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (participation) และมีปฏิสัมพันธ์ (interaction)
4. ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข (Happy learning)
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ (application)

2.5 ทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

พิมพ์พันธุ์ เฉชะคุปต์ (2550: 23) ทักษะ5C เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการกล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัย แก้ปัญหา มีความตระหนักมีจิตสำนึก และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติใน ชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดังกล่าวสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรกของประเทศไทย ใน หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษาที่เน้นโดยสรุปว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมี

ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ใช้กระบวนการเรียนรู้หาความรู้ มีการบูรณาการ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นการวัดและประเมินตามสภาพจริง

บทบาทของครูในยุคปัจจุบัน ครูต้องสอนและฝึกผู้เรียน ดังนี้

1. ฝึกคิด คือ สอนให้ผู้เรียนคิดเองเป็น
2. ฝึกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า ศึกษาให้ลึกซึ่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและมีการวิจัยค้นคว้า
3. ฝึกให้ผู้เรียนบริการสังคม คือสิ่งที่เรียนจะมีคุณค่า เมื่อได้ใช้ความรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ครูเป็นภูมิปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาให้ผู้เรียนตั้งแต่ตัวเล็กๆ ซึ่งเป็นประชากรที่สำคัญของโลก ครูต้องเป็นตัวทวิคูณในการนำเด็กเข้าสู่ระบบของการเรียนรู้ บทบาทของครูจึงเปลี่ยนไปจากผู้ให้ความรู้ ผู้บอกความรู้ (Telling talking) มาเป็นผู้ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ (Process) คิดค้นหาความรู้ด้วยตนเองตลอดจนแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูจึงเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอน (Teacher) มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) คือเป็นผู้เตรียมประสบการณ์ สื่อการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณภาพคือดี มีปัญญา คือเก่ง และเป็นผู้มีความสุขคือ สุขภาพกายและจิตใจ โดยสรุปเป็นประชาชนที่ดี เก่งสุข เป็นประชาชนที่มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้เชิดชูคุณธรรมนั้น ต้องเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3. แนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมที่มีประสิทธิภาพ

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับครูสอนศิลปศึกษาและจิตรกรรม

วิรุณ ตั้งเจริญ (2548: 176) ทศนศิลปศึกษา กล่าวไว้ว่า บทบาทของครูยุคปฏิรูป การศึกษาด้านศิลปศึกษา ครูควรมีบทบาทดังนี้

1. การเป็นปัญญาชน (Intelligentsia) เป็นนักแสวงหา ค้นคว้าความรู้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน ศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล เคยกล่าวว่า “คนเป็นครูต้องเป็นนักเรียนรู้ตลอดการ”
 2. การเป็นต้นแบบของสังคม (Social prototype) โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านจริยธรรมความดีงามทั้งหลาย เป็นที่พึ่งทางสติปัญญาและความรู้ของชุมชน
 3. การมีภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถก้าวหน้าทันสมัย เปลี่ยนแปลงการยึดหยุ่น เป็นผู้นำทางจริยธรรม ผู้นำชุมชน ผู้นำกิจกรรมต่างๆ
- ถ้ามองทางพุทธธรรม ครูพึงประสงค์ 4 ประการ ก็ยังสามารถนำมาเป็นหลักยึดในการเรียนการสอนได้อย่างดียิ่ง

สันตสันนา ชี้ให้ชัด ชี้แจ้งด้วยเหตุผล อภิปรายให้แจ่มชัด

สมาทปนา ชวนให้ปฏิบัติ มั่นใจที่จะทำ กล้าที่จะทำ ทำได้จริง

สมุตเตชนา เราให้กล้า สร้างแรงบันดาลใจให้กระตือรือร้น

สมปหังสนา ปลุกให้ร่าเริง มีความสุข มีความหวัง มีความฝันให้ชีวิต

อารี สทธีพันธุ์ (2551: 66) ๔๐ ปี กระแสศิลปศึกษา กล่าวไว้ว่า ครูถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่จะนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายปลายทางที่วางไว้ แต่ในปัจจุบันถือว่าขาดแคลนครู ศิลปะบนพื้นฐานของความคิดที่ไม่ขาดแคลน ซึ่งจะเห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีครูศิลปะที่มีความเชี่ยวชาญโดยตรง ที่ให้ชั่วโมงเรียนทางด้านศิลปะขาดกิจกรรม ขาดเทคนิคการเรียนการสอนที่น่าสนใจ หรือแม้แต่ครูที่จบทางด้านศิลปะโดยตรงก็ยังขาดการศึกษาเพิ่มเติมทำให้ยึดติดอยู่กับกรอบเดิมๆ ขาดจิตวิทยาการสอนและรูปแบบใหม่ๆ

โอกาสที่นักเรียนจะได้เรียนรู้ทางศิลปะกับผู้หรือศิลปินในบ้านเมืองเราก่อนขางมีน้อยมาก ยังไม่มีกระบวนการที่เชื่อมโยงให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกับศิลปิน ได้ศึกษาเรียนรู้กับศิลปินที่มีชื่อเสียงเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเห็นแนวทางใหม่ๆ

แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน บางโรงเรียนไม่มีโรงเรียนเฉพาะทางศิลปะ ขาดห้องแสดงงานศิลปะ หอศิลป์ตามภูมิภาคต่างๆ มีน้อยมาก ซึ่งก็เป็นเรื่องลำบากที่ผู้เรียนคุณครูอยากดูงานศิลปะที่ดีๆ

วิรัตน์ ปั่นแก้ว (2553: 69) ๔๐ปี กระแสศิลปศึกษา กล่าวไว้ว่า ศิลปศึกษาก็เหมือนกับศาสตร์อื่นๆ มีการปรับตัวไปตามบริบทของสังคม ซึ่งช่วงเวลาหนึ่ง การศึกษาศิลปะมีความสัมพันธ์กับศาสนามีระบบความคิด ความเชื่อทางศาสนาเข้าไปเกี่ยวข้อง คือ นอก จากจะสอนความรู้ทางศิลปะมีแบบแผนแน่นอนตายตัว มุ่งทักษะเชิงช่างฝีมือ

เมื่อศิลปศึกษาเข้าไปสู่ระบบโรงเรียนนั้นหมายถึงการจัดการเรียนการสอนศิลปะถูกเชื่อมโยงเข้าสู่บริบททางสังคม ซึ่งเป็นไปตามทิศทางที่รัฐต้องการ เช่น “ช่วงรอยต่อทศวรรษ ก่อนหน้าและหลัง 1900 เป็นช่วงเวลาที่ผู้คนมากมายอพยพเข้าสู่สหรัฐ จำนวนเด็กเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งเด็กที่พูดภาษาอังกฤษได้เล็กน้อย และพูดไม่ได้เลย การสอนศิลปะมีแนวโน้มการผลิตสินค้าการสอนที่ต้องไม่ใช่ภาษาสื่อสารกันมากนัก รวมทั้งการเขียนภาพที่แสดงความหลากหลายของเชื้อชาติทักษะในเชิงช่างได้รับการพัฒนาขึ้น เช่น งานไม้ งานโลหะ งานปรุงอาหาร งานเย็บปักถักร้อย งานถักทอ งานฝึกทักษะในเชิงช่างฝีมือ ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับงานอุตสาหกรรมศิลป์ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2548: 88-89) จะเห็นว่าการศึกษา ศิลปะในช่วงเวลานั้นเกี่ยวข้องกับระบบอุตสาหกรรม ซึ่งถือว่าเป็นการเจริญเติบโตของยุคสมัยใหม่ ศิลปศึกษามีความชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้นเมื่อต้นศตวรรษที่ 20 นักการศึกษาและนักปรัชญาคนสำคัญที่มีความคิดเข้าใจได้ส่งอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาและศิลปศึกษา ใน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย รวมทั้งประเทศไทยด้วย คือ จอห์น โดยก่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนแบบที่เรียกว่า ระบบพัฒนาการ (Progressivism) ซึ่งแนวทางดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับ

ความเข้าใจในตัวเด็กหรือผู้เรียน แลพัฒนาการของการเรียนรู้อีกประการหนึ่ง คือ พยายามที่จะทำความเข้าใจกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ศิลปะ จากการฝึกฝีมือแบบระบบเก่า มาสู่ระบบการเรียนการสอนแบบใหม่ รูปแบบของการศึกษาจะมีแนวโน้มไปสู่ การแสดงออกส่วนตัวตน (Self-Expression) การจัดการเรียนการสอนศิลปะเด็กควรได้รับการเอาใจใส่ ในฐานะผู้มีความกระตือรือร้น มีพลังสร้างสรรค์ และเป็นศูนย์กลางของโลกของเขาเอง

อารี สุทธิพันธุ์ (2553: 1) 80ปี อารี สุทธิพันธุ์ กล่าวว่า “คนเป็นครูนั้น ให้ความรักศรัทธาได้ ให้ความคิดไม่ได้แต่สอนให้คิดได้ ส่วนเขาจะทำอะไร จะทำหรือไม่เป็นเรื่องของเขา การสอนที่ดีต้องเริ่มที่ศรัทธาโดยตรง ตามความจริงที่ว่า ให้เขารู้สองสิ่งแล้ว เขาจะคิด ถึงสิ่งที่สามได้ อย่างเช่น ให้เขาเห็นดวงอาทิตย์ เห็นหยดน้ำ เขาจะคิดถึงสิ่งที่สาม คือ รุ่งกีนน้ำ”

ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความรักในอาชีพครู จนเป็นอาชีพครู ซึ่งมีลักษณะเด่น คือ เป็นผู้ให้ความร่วมมือกับผู้เรียน กับเพื่อนครูคนอื่น โดยมีคุณสมบัติสำคัญคือ มีความรู้ทางด้านศิลปะ มีความคิดริเริ่ม มีวิธีสอน มีการประเมินผล รู้จักปรับตัว แสวงหาความรู้อยู่เสมอ สามารถกันเอาความรู้ที่ไม่เป็นประโยชน์ออกจากแควดวง แล้วเลือกสร้างความรู้ใหม่ๆ จากที่ได้ทดลอง

ครูศิลปะน่าจะสอบถามภาวะหน้าที่ของตนเองว่า ท่านเป็นใครกันแน่ หรือเป็นศิลปิน หรือเป็นทั้งสองอย่างมั่วๆ ไป

ที่ต้องให้สอบทานก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่ช่วยให้คนเรียนมีความรู้ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม รู้ตัวว่าตนเป็นใคร มีอาชีพอะไร มีมนุษยสัมพันธ์ดีหรือไม่ และเป็นผู้เผยแพร่ในวิชาชีพโดยตรง

เพื่อให้ได้ตามผลที่คาดหวัง สิ่งแรกที่จะต้องทบทวน คือ

1. สอบทานให้แน่ใจว่า การเริ่มต้นที่ผู้เรียน เป็นแนวคิดที่เหมาะสมที่สุด
2. ต้องแน่ใจว่า มนุษย์ต้องได้รับการสอนทุกคน ที่ไม่ได้รับการสอนแล้วรู้ได้นั้น ไม่มีแบบนั่งเทียน หรือแบบหลับตาเห็น ตามที่เขาบันดาลให้ไม่มี ไม่มีใครบันดาลเรา เราต้องเป็นผู้ทำ
3. วิชาต่างๆ ที่มีสอนนั้น จะมีอะไรเป็นลักษณะร่วมและลักษณะต่าง จัดลำดับ จัดกลุ่มเข้าพวกให้ได้
4. วิชาศิลปะเป็นวิชาที่ส่งเสริมให้นักเรียน มีความคิดเสรีภาพ จะออกกรอบอะไรไปกักขังนั้น ต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมอย่างรอบคอบ
5. การเรียนการสอนศิลปะนั้น คงต้องถือการสร้างสรรค์เป็นแนวทาง และต้องสามารถแยกแยะความคิดเห็น (Visual Thinking)

วิบูล จันทน์แย้ม (2531: 24) ปริญญาณิพนธ์ กล่าวว่า ครูศิลปศึกษา เป็นผู้จัดทำหน้าที่จัดดำเนินการเรียนการสอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาอันประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน

เป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายและนักเรียนได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการเรียน

มนัส ขาติปรมง (2541: 19) รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กล่าวไว้ว่า บทบาทของครูมีผลต่อการสอน การสอนที่มีปัญหารอบด้าน ครูผู้สอนสามารถที่จะแก้ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ได้ สามารถที่จะผ่อนผัน ปรับปรุง แก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเพื่อให้ป็นสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ชาวลิต คาบแก้ว และสภาวดี เหมทานนท์ (2525: 40-42) ได้เสนอแนะการตรวจสอบบทบาทของครูและความสามารถของครู ซึ่งจะทำให้ตนเองปรับปรุง เปลี่ยนแปลงงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดความระมัดระวังรอบคอบ โดยวิธีวัดผลตัวเองตามบัญชีตรวจสอบ (Checklist) ตามความสามารถของครูผู้สอนศิลปศึกษาดังนี้

1. ตัวเด็ก

- 1.1 แสดงออกอย่างเป็นตัวของตนเองหรือไม่
- 1.2 ทำงานในความมั่นใจของตนเอง และมีความสังเกตแยกแยะดีขึ้นหรือไม่
- 1.3 รู้จักสังเกตสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นหรือไม่
- 1.4 มีความรับผิดชอบต่อการรักษา เก็บ ใช้ วัสดุหรือไม่
- 1.5 กระหายที่จะเรียนรู้ศิลปศึกษาต่อไปหรือไม่
- 1.6 เคารพและยอมรับความคิดของผู้อื่นหรือไม่

2. ห้องเรียน

- 2.1 จัดระเบียบเหมาะสมแก่งานและจำนวนผู้เรียนหรือไม่
- 2.2 ให้บรรยากาศเป็นกันเองหรือไม่
- 2.3 จัดที่เพิ่มเติมนอกจากโต๊ะเดียว เพื่อทำงานอย่างสบายหรือเปล่า
- 2.4 จัดแสดงผลงานในระดับแค่สายตาเด็กหรือผู้เรียน

3. ตัวครู

- 3.1 แสดงความกระตือรือร้นยอมรับและสนใจในผลงานของเด็กหรือไม่
- 3.2 ทำตนเป็นมิตร เป็นกันเองกับเด็กหรือไม่
- 3.3 ขอมห้มีเสียงดัง หรือความสับสนของนักเรียนในขณะที่ทำงานหรือไม่
- 3.4 ให้คำถามที่เร้าให้เด็กคิดจากสิ่งต่างๆ ไปหาสิ่งเฉพาะอย่างหรือไม่
- 3.5 ตั้งหัวเรื่องกว้างๆ ทั่วๆ ไป จากประสบการณ์จริงหรือรอง หรือจากจินตนาการของเด็กหรือเปล่า

- 3.6 ส่งเสริมให้เด็กทุกๆ คน เพลิดเพลินพอใจศิลปะหรือไม่
- 3.7 ให้โอกาสแก่เด็กที่จะเลือก ขนาด สี เรื่องราว
- 3.8 เตรียมความพร้อมเพื่อไม่ให้เสียเวลาและทำให้เกิดความสับสนหรือเปล่า

- 3.9 ส่งเสริมให้เด็กใช้วิธีการของตนเองหรือเปล่า
- 3.10 จัดให้มีประสบการณ์ต่อเนื่องกันในทางศิลปะ ซึ่งเหมาะกับระดับพัฒนาการของเด็กหรือเปล่า
- 3.11 ยอมรับความคิดความรู้สึกต่างๆ ของนักเรียนที่แสดงออกทางวาจา หรือทางสายตาหรือเปล่า
- 3.12 เห็นความแตกต่างทางพัฒนาการในทางศิลปะหรือเปล่า
- 3.13 ยอมรับให้เด็กตั้งเกณฑ์การวัดผล
- 3.14 วัดในทางสร้าง ไม่ใช่ทำลาย
- 3.15 วัดผลทางศิลปะ โดยคำนึงถึงพฤติกรรมของเด็กความเจริญงอกงาม วิธีการทำงาน ความคิด ความรู้สึก
- 3.16 วัดเด็กเป็นรายบุคคลในระหว่างทำงาน และเด็กเป็นหมู่เมื่อจบงาน
- 3.17 รวมเด็กเข้าด้วยกันและชี้แจง ช่วยเหลือให้เขาอภิปรายอย่างไม่มีพิธีรีตอง ให้เข้าใจ ยกย่องนับถือการแปรความหมายของแต่ละบุคคล
- 3.18 เก็บรักษางานบางชิ้นอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นเครื่องบันทึกความเจริญเติบโตของผู้เรียนแต่ละคน
- 3.19 ใช้การวัดผลเป็นการสรุปยอดการเรียนรู้ วิธีการทำงาน และปฏิกิริยาต่อ สื่อกลาง
- 3.20 ใช้การวัดผลเป็นเครื่องเชื่อมต่อระหว่างความสำเร็จในปัจจุบันและประสบการณ์ในอนาคต

สรุปได้ว่า บทบาทของครูศิลปะยุคใหม่ จะต้องมีคุณลักษณะความเป็นนักการศึกษา นักวิชาการและนักการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาปรับบทบาทจากผู้บอกความรู้ สอนหนังสือมาเป็น “นักจัดการศึกษา” ทำหน้าที่สอนคน บทบาทและพฤติกรรมของครูผู้สอนศิลปะสามารถแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ พฤติกรรมการเตรียมการสอน พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน พฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาศิลปะก็จะบรรจุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

อารี สุทธิพันธุ์ (2545: 124) 72ปี อารี สุทธิพันธุ์ กล่าวไว้ว่า คำว่า “ครู” นั้นหมายถึง ผู้ที่ทำงานสอนอยู่ในสถาบันการศึกษาของทางราชการ โดยได้รับเงินเดือนประจำ หรือตามอัตราที่ตกลงกัน เป็นผู้ให้บริการ ได้รับเงินเดือนจากรัฐบาล ต้องมีวินัย มีจรรยาบรรณ และมีคุณสมบัติตรงกับวิชาที่สอน ครูศิลปะ หมายถึง ผู้ร่วมเรียนรู้ ร่วมทำและรวมคิดไปพร้อมกับนักเรียน ค้นคว้าหาความรู้ แสวงหาวิธีการถ่ายทอดรูปแบบวิธีการสอนแบบใหม่ๆ ทำการค้นคว้าวิจัย วิธีการวัดผลและประเมินผล ครูศิลปะส่วนมากยังไม่ได้มีโอกาสทบทวนความเชื่อและลักษณะของวิชาศิลปศึกษากับผู้บริหารหรือนักการศึกษาทั่วไปอย่างเปิดกว้างและจริงจัง ครูจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจในเนื้อหา และวิธีการในวิชา

นั้นๆ ได้อย่างแจ่มแจ้งระเอียด และถ้าครูทำความเข้าใจร่วมกับนักเรียนในวิธีการกระทำและวัสดุเป็น
 อย่างดีแล้ว นักเรียนก็สามารถแสดงออกตามแบบต่างๆ ที่มีความคิดสร้างสรรค์ได้ ครูศิลปะมีสิทธิ
 เสรีภาพ มีบุคลิกภาพโดยเฉพาะ คือ มีความรู้ ความสามารถในวิชาศิลปะที่มองเห็น มีอารมณ์ผ่อนคลาย
 รู้จักร่วมงานกับผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ๆ สามารถปรับปรุง
 พฤติกรรมให้นำสมัยหรือทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

ครูมีหน้าที่สำคัญ คือ ให้ความรู้แก่นักเรียน อบรมสั่งสอนให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ ทักษะ
 พิศนคติ และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ยิ่งกว่านั้นครูยังต้องเป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ที่
 สำคัญคือครูต้องสร้างสิ่งเร้าให้มีบรรยากาศเป็นกันเองในการทำงานให้กำลังใจนักเรียนในการ
 สร้างสรรค์

การเรียนการสอนศิลปะควรเริ่มต้นที่ผู้เรียน โดยถือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง บทบาทของครูเป็น
 เพียงผู้สื่อหรือจัดประสบการณ์เพื่อให้นักเรียนเจริญงอกงามทุกด้าน ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนตามระดับ
 ขั้นตอน จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอแก่นักเรียน ครูจึงควนประชุมปรึกษาหารือกันและควร
 กำหนดกิจกรรมที่ส่งเสริมความถนัดตามธรรมชาติของนักเรียน คือ ความถนัดทางการสังเกต ความ
 ถนัดทางการถ่ายทอด ความถนัดทางการจำแนกแจกแจง และความถนัดทางด้านบริเวณว่าง และมีติ
 สัมพันธ์โดยมุ่งสอนให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ มีความเจริญงอกงาม รู้จักรับผิดชอบและให้เป็น
 พลเมืองดีของชาติ

นอกจากนี้ อารี สุทธิพันธุ์ ได้เสนอแนวคิดการสอนสุนทรียศาสตร์ โดยเริ่มจากการสอบสวน
 ศิลปะที่มองเห็น สามารถสรุปให้คำตอบจากปัญหา มนุษย์รับรู้อะไรจากศิลปะ กิจกรรมการเรียนการ
 สอน เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูจัดประสบการณ์เรียนรู้ ผู้เรียนได้ถ่ายทอดความรู้จากการค้นคว้า
 ทดลอง จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน ตั้งคำถามให้นักเรียนหาคำตอบ

3.2 แนวคิดและทฤษฎีวิธีการสอนศิลปะและจิตรกรรม

การจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษาที่ใช้กันอยู่ในโรงเรียนมี 3 แบบด้วยกันคือ (ชวลิต ดาบ
 แก้ว และสุภาวดี เหมทานนท์. อ้างอิงจากม นัส ชาติประมง (2542: 15) ปริญญาธิพน การศึกษา
 มหาวชิราวุธ ได้กล่าวไว้ว่า

1. การสอนแบบให้โดยตรง (Direct Method) เป็นวิชาสอนแบบครูบอกให้นักเรียนโดยตรง
 ให้นักเรียนปฏิบัติตามทฤษฎีคำแนะนำของครู เป็นวิธีการลอกเลียนแบบ โดยมีภาพจากหนังสือ จากของ
 จริง เป็นการสอนตามทฤษฎีเหมือนจริง (Native Realism) โดยเน้นคุณค่าทางด้านทักษะ (Skill) แสดง
 ความแม่นยำในการใช้มือให้สัมพันธ์กับประสาทตา (Hand Co-ordination) ครูไม่ยอมให้เด็กมีเสรีภาพ
 ในการทำตามความต้องการ เป็นการสอนแบบเก่า ได้ผลดีสำหรับเด็กที่มีความพร้อมทางด้านต่างๆ สูง

2. การสอนแบบการแสดงออกอย่างเสรี (Free Expression Method) เป็นวิธีการสอนที่ตรงกันข้ามกับวิธีแรก คือ เป็นวิธีที่ปราศจากการบังคับ หรือการคุมเด็กได้เรียนตามความพอใจ ให้อิสระแก่เด็กอย่างเต็มที่ เด็กจะเลือกวาดภาพและใช้วัสดุอย่างใดก็ได้เป็นเรื่องของเด็กและผู้เรียนที่จะแสดงออกมา ไม่มีกฎข้อบังคับในการวาดภาพขออย่างเดียวคือ ขอให้เขาได้เกิดความเพลิดเพลินต่องานเท่านั้น ส่วนมากเหมาะที่จะสอนเด็กเล็กๆ วิธีนี้เป็นวิธีที่ยืดถือกระบวนการมากกว่าผลิตภัณฑ์ที่กำหนดขึ้น

3. การสอนแบบมีความมุ่งหมายในการเรียน (Meaningful Art Education) เป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีเสรีภาพเพียงพอ ทางด้านอารมณ์และความคิดมีความมุ่งหมายที่จะให้ศิลปะมีความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะและสังคม ให้สังคมเห็นว่าศิลปะมีความสำคัญต่อสังคม สอนให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีงาม รู้จักคุณค่าของศิลปะ รู้จักจัดประสบการณ์ตามความมุ่งหมาย เป็นการสอนที่ตรงกับจุดประสงค์หลักสูตรที่ต้องการให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงออกตามความถนัด และความสามารถ รู้จักคุณค่าและประโยชน์ของศิลปะ รู้จักกำหนดศิลปะมาประยุกต์ให้เกิดคุณค่า และประโยชน์ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

อุบล ผู้จินดา (2528: 45-46) อ้างอิงจาก มนัส ขาดิประมง ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต ได้กล่าวถึง วิธีการสอนศิลปศึกษามีหลายวิธีดังนี้

1. วิธีสอนศิลปะแบบบรรยาย หรือแบบครูเป็นผู้นำ เป็นวิธีสอนที่ครูพูดบอกเล่า หรืออธิบายเรื่องราวของศิลปะให้นักเรียนฟัง โดยครูเป็นผู้เตรียมการศึกษาค้นคว้าเรื่องต่างๆ มาแล้ว นักเรียนเป็นฝ่ายรับผลการศึกษาค้นคว้านั้น โดยทั่วไปมักเป็นการสื่อความหมายทางเดียว คือจากครูไปสู่ นักเรียน โดยนักเรียนจะมีส่วนร่วมทางการเรียนการสอนน้อยจากนั่งฟัง จด และเตรียมตัวไว้สอบ แต่ระยะหลังๆ มีอุปกรณ์ต่างๆ มากขึ้น โดยครูมีอุปกรณ์มาประกอบการสอนการบรรยายการสาธิตประกอบการซักถาม

2. การสอนแบบสาธิต เป็นวิธีสอนที่ใช้กับบทเรียนศิลปะได้ผลดีเพราะมีทั้งการแสดงให้ดู การอธิบายประกอบ การซักถามว่าจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไรเป็นการช่วยให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานที่ไม่เคยทำมาก่อนได้ โดยปกติจะเป็นผู้ที่ทำให้นักเรียนดู เช่น สาธิตการวาดเส้น สาธิตการผสมสี ฯลฯ เมื่อครูสาธิตแล้วครูต้องให้นักเรียนปฏิบัติตามที่ครูแสดงนั้นๆ

3. วิธีการสอนแบบอภิปราย เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการฟัง พูด แก้ปัญหา แสดงความคิดเห็นออกมาอย่างชัดเจน เป็นการเสริมประสบการณ์ การสอนศิลปศึกษาแบบอภิปรายจึงไม่การเน้นที่ข้อคิดเห็น ข้อยุติเท่านั้นแต่คำนึงถึงกระบวนการทั้งหมดที่สังคมยอมรับ

4. วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม เป็นวิธีการสอนที่นำมาใช้ได้ทุกวิชาและทุกระดับชั้น โดยเฉพาะวิชาศิลปศึกษา งานช่าง งานบ้านและงานเกษตร จะได้ผลดีเป็นพิเศษกับนักเรียนดังนี้

4.1 มีโอกาสเลือกกิจกรรมศิลปะตามที่ถนัดและสนใจ

4.2 รู้จักทำงานร่วมกัน

- 4.2 สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ
- 4.3 ได้ทำงานเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจอย่างทั่วถึง
- 4.4 มีโอกาสใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน
- 4.7 ได้ผลงานศิลปะเป็นชิ้นเป็นอัน

สำหรับครูเป็นการประหยัดเครื่องมือการทำงานเพราะไม่ต้องทำเครื่องมือครบทุกคน เตรียมเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

1. วิธีสอนศิลปะแบบหน่วยบูรณาการ เป็นการสอนที่นำเอาความรู้หลายเรื่องมาสัมพันธ์กัน หรือการสอนเพื่อให้ความรู้สัมพันธ์กับสภาพความเป็นอยู่รอบตัวผู้เรียนนั้น ให้เกิดประโยชน์หลายอย่าง เช่น

- 1.1 ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงการเรียนรู้
- 1.2 ช่วยจัดเนื้อหาวิชาหรือความรู้ให้อยู่ลักษณะเหมือนจริง

2. วิธีการสอนศิลปะโดยการศึกษาจากสถานที่ เป็นวิธีการสอนที่ครูจะเป็นผู้นำนักเรียนไปนอกโรงเรียน เพื่อศึกษา สังเกตในสถานที่ต่างๆ ภายนอกห้องเรียน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่ามากอย่างหนึ่งในการเรียนศิลปะ เพราะได้ประสบการณ์ตรง ได้ศึกษาและสังเกตสิ่งต่างๆ นอกห้องเรียน ทำให้เด็กสนุกสนานไปด้วย การที่พาเด็กไปดูหรือศึกษาอะไร ที่ไหน เมื่อใดนั้นต้องขึ้นอยู่กับวัย จำนวนนักเรียนและโอกาสด้วย

อารี สุทธิพันธุ์ กล่าวโดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของจิตรกรรมที่มีลักษณะร่วมกับวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์และวิชาอื่นๆ ให้นักเรียนอภิปรายหน้าชั้น ทำรายงาน การระบายสี และจัดนิทรรศการโดยอารี กล่าวว่า ไม่มีการเรียนการสอนใดจะใช้ได้ผลตลอดไป สิ่งต่างๆ ที่เราพบเห็นนำมาใช้เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา คือแนวการเรียนการสอนอาจจะเหมาะสมวันนี้แต่พรุ่งนี้ก็ ล้าสมัยไปแล้ว

นอกจากนี้การเรียนการสอนสีน้ำ ของ อารี สุทธิพันธุ์ ได้เสนอขั้นตอนที่สำคัญตามลำดับ คือ การแสวงหาความรู้ ทำความเข้าใจนำไปใช้ถ่ายทอดแบบวิเคราะห์ผลงาน สามารถวิเคราะห์และประเมินผล ความสำคัญ คือ การทำความเข้าใจสีน้ำ ได้แก่ คุณสมบัติของสี กระดาษ พู่กัน และการใช้สอย การควบคุมปริมาณน้ำ กติกาในการระบาย เสริมแต่งตัดแปลงแก้ไข การเข้ากรอบและการนำไปใช้ การปฏิบัติ งานศิลปะ เมื่อสอนโดยการสาธิตด้านทักษะแล้วต้องให้นักเรียนลงมือปฏิบัติทันที โดยครูไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวเพราะทำให้นักเรียนเกิดความสับสน

เชษฐา ผาจันทร์ (2541: 12) . วิทยานิพนธ์ กล่าวว่า การสอนศิลปะและจิตรกรรม หมายถึงการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งให้มีประสบการณ์และมีกิจกรรมทางศิลปะเพื่อต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาได้หลายด้าน ในปัจจุบันการสอนตามความเชื่อหรือทฤษฎีพื้นฐานมีหลายทฤษฎีด้วยกันคือ

1. ทฤษฎีเหมือนจริง (Naïve Realism) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เด็กสามารถเห็นได้เหมือนผู้ใหญ่คือการให้นักเรียนฝึกทักษะตามที่ครูต้องการ ครูจะเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนทำตาม ซึ่งไม่เหมาะกับการ

สอนศิลปะ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หรือระดับวิทยาลัยศึกษา ซึ่งมีแนวการเรียนรู้เพื่อมุ่งรักษาถ่ายทอดวัฒนธรรมเดิม เช่น วิชาจิตรกรรมไทยหรือวาดภาพเหมือนเป็นต้น เป็นทฤษฎีที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการและมีแบบแผน เป็นการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะและความรู้โดยตรง เป็นการดำรงรักษาไว้เพื่อการอนุรักษ์โดยแท้จริง บางครั้งทฤษฎีนี้ก็ใช้ในระดับมัธยมศึกษาบ้างเพื่อเป็นฐานในการเรียนรู้ทางศิลปะประจำชาติ แต่ครูสอน ต้องวางแผนการสอนให้เหมาะสม

2. ทฤษฎีแห่งปัญญา (Intellectual Theory) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่า นักเรียนเขียนตามที่ตนรู้เหมาะแก่การสอนทุกระดับ เป็นทฤษฎีที่ให้นักเรียนได้แสดงความรู้ความสามารถตามที่ตนเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนแบบนี้เป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการแสดงออกของผู้เรียน โดยตรง เด็กสามารถแสดงรายละเอียดที่ตนรู้แตกต่างกันตามความคิดรวมยอดของตนเอง

3. ทฤษฎีพัฒนาการรับรู้ (Perceptual Development Theory) ทฤษฎีนี้เป็น เกสตัลท์ (Gestalt) ซึ่งมีความเชื่อว่าเด็กเขียนตามที่ตนเห็นตามความเป็นจริง เด็กจะเห็นแต่เค้าโครงใหญ่ และเห็นส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย ไม่สนใจรายละเอียด ทฤษฎีนี้เหมาะกับการสอนเด็กระดับอนุบาลและประถมศึกษา เด็กจะถ่ายทอดความรู้ที่ออกมาเป็นแบบง่ายๆ ส่วนความละเอียดสลับซับซ้อนจะเพิ่มขึ้นตามวัยของเด็กเอง

4. ทฤษฎีความรู้สึกลและการเห็น (The Hap tic and Visual Child Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าความเข้าใจและการรับรู้จากสิ่งแวดล้อมของเด็ก จะมีผลแก่อารมณ์ของเด็ก ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้เด็กแสดงออกตามอารมณ์ของตน และเชื่อว่าเด็กที่มีเสรีจะแสดงออกอย่างเปิดเผย วิทกิน และลินตัน (Witkin and Linton) ได้ศึกษาวิจัยกับความเชื่อนี้ว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเสรี ความเจริญเติบโตของเด็กทำให้เด็กได้แสดงออก ได้ดีกว่าเด็กที่ถูกเลี้ยงดูอย่างขาดเสรีภาพ การสร้างสรรค์จะแสดงออกทางอารมณ์ภายในของเด็ก ซึ่งขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมของเด็กเอง

5. ทฤษฎีขั้นพัฒนาการทางความคิดและอายุ (Age-Based Concepts) ทฤษฎีนี้หมายความว่า ความเจริญงอกงามของเด็กจะพัฒนาไปตามขั้นลำดับอายุ ซึ่งหมายถึงความพร้อมด้านวุฒิภาวะ คือทั้งร่างกายและการกระทำเป็นไปตามลำดับของวัยอันควร ดังเช่น การวิจัยทางพัฒนาการทางศิลปะตามขั้นระดับขั้นอายุของ วิคเตอร์ โลเวนเฟลด์ (Viktor Lowenfeld)

3.3 แนวคิดทางด้านสื่อการสอนศิลปะศึกษาและจิตรกรรม

บารง สุวรรณโชติ (2546: 28) ปรินูญานินพนธ์ กล่าวว่า สื่อการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะสื่อการสอนมีลักษณะพิเศษ ซึ่งสามารถทำให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่มีความหมาย กล่าวคือ สื่อการสอนจะเป็นจุดรวมความสนใจเพื่อความเป็นรูปธรรมและความเป็นจริงต่อการเรียนรู้ สามารถนำเรื่องราวและ

สิ่งต่างๆ ที่อยู่ทางไกลเข้ามาในโรงเรียนได้ เป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิด มองเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องราวหรือสิ่งที่เรียนรู้อย่างถูกต้องและสามารถจำเรื่องราวต่างๆ ได้นาน บารง สุวรรณโชติ อ้างถึง ชาญไชย ศรีไสยเพชร (2527: 7) และซิงฮอร์ส (1960: 1) ได้ให้คำจำกัดความของสื่อการสอนไว้ว่าเป็นเครื่องมือที่จะช่วยสื่อในความหมายระหว่างครูและนักเรียน เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้และการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างก้าวหน้า เครื่องมือทุกชนิดถึงเป็นสื่อการสอนได้ เช่น หนังสือในห้องสมุด วัสดุทัศนวัสดุต่างๆ วิทยุโทรทัศน์ วัสดุ ฟิล์มสตริป นอกจากนี้ยังรวมถึงบุคคลและแหล่งชุมชนต่างๆ อีกด้วย

บารง สุวรรณโชติ อ้างถึง ชัยยงค์ พรหมวงศ์และคณะ (2520: 95) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนดังนี้

สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการที่ใช้สื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดข้อสนเทศ หลักการและความคิด ไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้สื่อการเรียนที่เหมาะสมอาจมีผลเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จิตภาพและเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ในขณะเดียวกัน

คุณค่าของสื่อการสอนทุกชนิดไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของตัวสื่อเอง แต่สื่อการเรียนจะมีคุณค่า เมื่อถูกนำไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม บารง สุวรรณโชติ อ้างถึง แบตเชลเดอร์ (Batchelder, 1956: 176) ได้กล่าวว่า สื่อการสอนไม่ได้มีความสมบูรณ์ในตัวของมันเอง เพราะตัวของสื่อการสอนไม่สามารถทำให้เกิดภาวะทางการศึกษาสำเร็จลุล่วงได้ แต่ถ้าสื่อการสอนเหล่านี้ได้รับการเลือกอย่างฉลาด มีการประเมินค่าอย่างเหมาะสมและใช้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมากมาย ทักษะและความสามารถในการใช้สื่อการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

อาจกล่าวสรุปได้ว่า สื่อการสอนจะมีคุณค่าสูง ก็ต่อเมื่อได้รับการเลือกและนำไปใช้อย่างเหมาะสม ในประเด็นเกี่ยวกับคุณค่าของสื่อการสอนนี้ เอ็ดการ์ เดล (Dale, 1969: 8) ได้กล่าวไว้ว่า

1. สื่อการสอนสามารถส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างนักเรียนในชั้นได้ และทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่ประสงค์
2. สื่อการสอนจะสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่แปลกใหม่หลายๆ ด้าน แก่ผู้เรียนและทำให้การเรียนรู้มีความหมาย ผู้เรียนที่ระดับสติปัญญาต่างกันมากๆ จะเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเช่นเดียวกัน

จากสื่อการสอนทั้งสามประเภทที่ได้กล่าวมาแล้วนี้จะจัดแยกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ ประเภทสื่อการสอนที่เป็นวัตถุ (รูปธรรม) และสื่อการสอนที่เป็นความคิด (นามธรรม) สื่อการสอนประเภทแรกจะเป็นสื่อการสอนที่ครูนำมาช่วยในการกระตุ้นความคิด หรือทำให้ผู้เรียนมองเห็นเพื่อผู้เรียนจะได้เกิดความคิดหรือกระทำตามรูปแบบของสื่อที่มากระตุ้นนั้น เช่น การใช้ภาพตัวอย่างผลงานสำเร็จรูป หุ่นจำลองและของจริงต่างๆ ผลจากการใช้สื่อประเภทนี้ จะทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะและความแม่นยำในการใช้มือในการทำงาน แต่จะไม่ใช่การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจะ

ปิดกั้นจินตนาการของเด็ก ซึ่งกำลังอยากรู้อยากเห็น อยากค้นคว้าทดลอง ส่วนสื่อการสอนประเภทหลังจะเป็นสื่อการสอนด้านนามธรรมที่เกี่ยวกับการรวบรวมประสบการณ์ในชีวิตของเด็ก แล้วจัดการแยกแยะ จัดหมวดหมู่ ต่อมาจะกำหนดหัวข้อประสบการณ์ใดประสบการณ์หนึ่งให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระในประสบการณ์นั้น เด็กจะมีโอกาสใช้สติปัญญาของตนเองในการสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา แต่ครูจะต้องมีความเข้าใจว่า เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสนใจ และความถนัดตามธรรมชาติ การกำหนดหัวข้อจากประสบการณ์จึงต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ด้วย การใช้สื่อประเภทนี้จะตรงกันกับแนวทางการให้การศึกษาอย่างแท้จริง เลิศ อนันตะ(2526: 32-34) ได้เสนอการจัดทำขึ้นได้แก่

1. สื่อการเรียนการสอนที่เป็นเอกสารประกอบการสอน แผนการสอนศิลปศึกษาจัดรวมอยู่ในแผนการสอนของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งระบุความคิดรวบยอด จุดประสงค์คุณสมบัติที่ต้องการเน้น ตลอดจนเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน วิธีวัดผลให้ผู้เรียนได้เลือกสอนตามความเหมาะสม แผนการสอนศิลปศึกษามีชื่อแผนเรียงลำดับหัวข้อในหลักสูตรและแยกเป็นเนื้อหา กิจกรรมไว้เป็นย่อๆ จึงไม่เป็นปัญหาในการแยกเนื้อหาการสอนแต่อย่างใด
2. สื่อการเรียนการสอนที่เป็นวัสดุ อุปกรณ์
 - 2.1 ประเภทเครื่องเขียน เช่น ดินสอ ดินสอสี สี พู่กัน ยางลบ ไม้บรรทัด
 - 2.2 ประเภทของใช้ เช่น กระจาด กรรไกร ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งเปียก ลวด กาว เข็ม ด้าย มีด ขวด
 - 2.3 ประเภทวัสดุต่างๆ เช่น เชือก ใบบัว ไม้เศษผ้า ฯลฯ
 - 2.4 หรือเครื่องมือการใช้ในการปั้น
3. สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาที่เรียนตรงกับความต้องการเป็นผลให้เพิ่มแรงจูงใจเกิดการเรียนรู้อย่างขึ้น
4. สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สมบูรณ์ เกิดความคิดรวบยอดที่ถูกต้องและมีความหมายกระจ่างแจ้งและเป็นระเบียบ เพิ่มพูนและขยายขอบเขตของประสบการณ์ให้กว้างขวางขึ้น ช่วยจดจำได้เร็ว แม่นยำ โดยไม่ต้องอาศัยคำอธิบาย
5. สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนมีปฏิริยาสะท้อนกลับ ช่วยให้ท่านทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพียงใด

การเรียนการสอนศิลปศึกษานั้นนอกจากจะมีความพร้อมในตัวบุคคล คือ ครูและนักเรียนแล้วยังต้องมีความพร้อมในด้านสื่อการสอนอีกด้วย เพราะสื่อการสอนที่ดีจะเป็นสิ่งที่ช่วยทางด้านความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี และยังเป็นตัวกระตุ้นให้การแสดงออกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526: 125) ได้กล่าวไว้ว่า ประเภทของสื่อการสอนตามหน้าที่การใช้ของสิ่งนั้นๆ ออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ประเภทของสื่อการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้แล้วช่วยขยายความรู้ ความคิดและความเข้าใจของผู้เรียน ผลจากการรับรู้นั้น จะมีผลต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะโดยตรงหรือไม่ก็ได้ สื่อการสอนในลักษณะนี้คือ วัสดุ อุปกรณ์ และการสาธิต สื่อเหล่านี้จะช่วยขยายเนื้อหาสาระทางศิลปะและเมื่อถึงโอกาสที่ผู้เรียนได้กระทำกิจกรรมศิลปะ ความรู้ ความคิดและความเข้าใจเหล่านั้นจะมีผลต่องานศิลปะทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ

2. ประเภทสื่อการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้ เพื่อเป็นสิ่งคล้อยใจในการแสดงออก การสร้างสรรค์งานศิลปะ สื่อการสอนในขณะนี้จะทำหน้าที่กระตุ้นความรู้ ทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ การกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ ความคิดและจินตนาการแสดงออกมาเป็นงานศิลปะ สื่อการสอนชนิดนี้คือ วัสดุต่างๆ เช่น คน หุ่นนิ่ง ทิวทัศน์ ฯลฯ

3. ประเภทสื่อการสอนที่เสนอให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติแล้วเกิดความรู้ ความคิดและความเข้าใจขึ้น ผลจากการปฏิบัติ คือ ผลงานศิลปะตามเป้าหมายของการใช้สื่ออื่นๆ สื่อชนิดนี้ได้แก่ การทดลองและการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ ซึ่งการเสนอสื่อนี้จะมีสภาพเป็นนามธรรมและปฏิบัติงานด้วยสื่อวัสดุที่เป็นรูปธรรม

สื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้ ควรใช้ให้เหมาะสมตามคุณสมบัติและหน้าที่ในการสอน สื่อบางชนิดอาจจะไม่จำเป็นต้องจัดหาซื้อด้วยราคาแพงๆ ถ้าครูรู้จักสำรวจทดลองและจัดเตรียมหาสื่อทดแทน โดยเฉพาะการเลือกใช้สื่อวัสดุนานาชนิดในห้องเรียน ซึ่งเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนศิลปศึกษาได้ ซึ่งสื่อการสอนศิลปศึกษาที่ดี ควรจะประกอบด้วยปัจจัยต่อไปนี้

1. เป็นสื่อที่ตรงกับเนื้อหาการสอน
2. เป็นสื่อที่เป็นรูปแบบและเนื้อหาเร้าความสนใจ
3. เป็นสื่อที่ให้ความรู้ความเข้าใจและความคิดสร้างสรรค์
4. เป็นสื่อที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพและการรับรู้
5. เป็นสื่อที่คุ้มค่าและเวลาและการลงทุน
6. เป็นสื่อที่ประหยัดหรือใช้วัสดุในห้องเรียน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การใช้สื่อการสอนเป็นสิ่งที่มีจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียน ครูเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะที่จะต้องทำให้เกิดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างได้ผล ครูจึงมีหน้าที่ที่ต้องทำหรือจัดหาสื่อการสอนมาใช้หรือจัดสื่อการเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ทำกิจกรรมศิลปะ

กรมวิชาการ (2520: 7) ได้เสนอแนะแหล่งจัดหาสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. แหล่งวัสดุที่มีอยู่แล้วในโรงเรียน ตามปกติการดำเนินการสอนในโรงเรียน ผู้สอนจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่แล้ว ก็อาจจะได้พบแหล่งวัสดุที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เช่น เศษวัสดุเหลือใช้ต่างๆ หนังสือพิมพ์เป็นต้น

2. แหล่งวัสดุที่ได้มาจากการจัดระบบงานของโรงเรียนเอง บางโรงเรียนอาจมีการผลิตวัสดุสำหรับอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน และเตรียมพร้อมที่จะช่วยเหลือครูในการจัดวัสดุไว้ในชั้นเรียนได้เสมอ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

3. แหล่งวัสดุที่มีอยู่ในชุมชน หรือท้องถิ่นนั้นๆ ได้แก่ ก้อนหิน ใบไม้ เมล็ดพืชต่างๆ วัสดุเหลือใช้ท้องถิ่น เช่น ถ้วยกระดาษต่างๆ ฝาขวด กระป๋อง ตลอดจนแหล่งบริการใกล้เคียง เป็นต้น

4. แหล่งวัสดุที่มีอยู่ในชุมชน หรือท้องถิ่นอื่นๆ สื่อการเรียนที่จะหาได้จากภายนอกท้องถิ่นนั้นๆ อาจจะเป็นวัสดุที่หาได้จากส่วนกลางจัดหามาให้ เช่น แผนภาพต่างๆ บัตรงาน หนังสือเรียนแบบฝึกหัด หนังสืออ่านเพิ่มเติม เพลง และเกมต่างๆ ที่เห็นว่ามีเหมาะสมเป็นต้น

อารี สุทธิพันธุ์ (2545: 125) 72ปี อารี สุทธิพันธุ์ ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการสอนศิลปศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ และทัศนศิลป์ เป็นการเรียนที่จะต้องวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเฉพาะวิชา ซึ่งหากว่าขาดวัสดุอุปกรณ์แล้วก็ไม่สามารที่จะบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งดูเหมือนจะปรากฏอยู่ทั่วไปตามโรงเรียน และสถาบันการศึกษา ยกเว้นทางโรงเรียนจัดวัสดุอุปกรณ์ให้ และครูอาจารย์ให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยมีเป้าหมายหลักคือ รางวัลและชื่อเสียงของครูและโรงเรียน

นอกนี้ อารี สุทธิพันธุ์ ยังกล่าวถึง วัสดุอุปกรณ์การสอนจิตรกรรม แบ่งตามคุณสมบัติได้หลายประเภท เช่น

1. ประเภทมีความหนามาก เช่น สีน้ำมัน ต้องรู้จักน้ำมันผสมสี และต้องรู้ว่าถ้าจะให้แห้งเร็วควรจะทำอย่างไร ต้องผสมน้ำมันอะไร

2. ประเภทที่มีความหนาปานกลางและใส เช่น สีโปสเตอร์ สีน้ำ สีครีติก สีเหล่านี้สามารถทับกันได้แต่โอกาสที่สีระบายครั้งแรกจะลดความเข้มก็มีมาก เพราะมีความเข้มข้นน้อยนั่นเอง พู่กันสำหรับระบายสีที่มีความอ่อนกว่าพู่กันสีน้ำมัน ดังนั้นผู้เรียนควนทำความคุ้นเคยกับเครื่องมือ และวัสดุ โดยการทดลองระบาย ป้าย ผสม โดยสังเกตได้ว่า ระบายอย่างนี้ได้ผลอย่างไร

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนศิลปศึกษาและจิตรกรรม

วิบูล จันทรย์เยี่ยม (2531: 24) ปริญญาณพนธ์ กล่าวว่า การศึกษาแขนงใดก็ตาม ถ้าดำเนินการสอนไปโดยไม่ได้ประเมินผลสิ่งที่ทำไปแล้วนั้น เราจะไม่สามารถทราบได้ว่าที่ลงมือกระทำไปนั้น ควรจะปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ หรือมีข้อบกพร่องอะไรที่ควรเพิ่มเติม เพราะฉะนั้นการวัดผลจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะช่วยสะท้อนความก้าวหน้าของวิชานั้นๆ ซึ่งรวมทั้งครูผู้สอน หลักสูตร กิจกรรม และความสำเร็จของผู้เรียน (อารี สุทธิพันธุ์ 2515: 183) ในเรื่องการวัดผลและการประเมินผลนั้น พอสรุปความหมายได้ดังนี้

การวัดผล (Measurement) หมายถึงกระบวนการในการกำหนดหรือหาปริมาณแทนคุณลักษณะของสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือแทนพฤติกรรม หรือสมรรถภาพของบุคคล โดยใช้เครื่องมือช่วยในการวัด และผลของการวัดจะออกมาเป็นตัวเลขหรือคะแนนว่ามีจำนวนหรือปริมาณเท่าใด ส่วนการประเมิน (Evaluation) นั้น หมายถึงกระบวนการในการตัดสินใจหรือวินิจฉัยเพื่อตีราคาหรือสรุปคุณลักษณะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือพฤติกรรมของคนใดคนหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการวัดผล การสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา (จำนง พรายเข้มแข. 2529: 4)

การวัดผลในวิชาศิลปศึกษา มีการวัดทั้งด้านพฤติกรรมและกิจกรรม การวัดพฤติกรรม หมายถึงการพิจารณาพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงใด มีความสนใจต่อการเรียนเพียงใด ส่วนการวัดด้านกิจกรรม หมายถึงการวัดจากผลงานที่ได้กระทำขึ้น เช่น การรายงาน การอภิปราย การลงมือปฏิบัติ เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2527: 140) วิชาศิลปศึกษามีลักษณะเนื้อหาและวิชาการที่แตกต่างกว่าวิชาอื่นๆ ในหลักสูตร เนื่องจากว่าวิชานี้มีองค์ความรู้ในเชิงคุณภาพ (Qualitative knowledge) (อารี สุทธิพันธุ์. 2527: 145) การวัดผลจึงไม่มีเกณฑ์ตายตัวแน่นอนนัก ครูผู้สอนจะต้องใช้ความพยายามหลายๆวิธี และติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ (เลิศ อำนันทนะ 2518: 65) การวัดผลมักจะวัดตามความมุ่งหมายหลัก 3 ประการที่นำมาใช้ในการวัดผลการสอนเสมอ คือ ความมุ่งหมายทางด้านความรู้ ทางด้านทักษะ และทางด้านเจตคติหรือทางความรู้สึก ในการวัดผลวิชาศิลปศึกษานั้น (อารี สุทธิพันธุ์. 2515: 185) ได้เสนอแนวพิจารณาเบื้องต้นไว้ดังนี้

1. ควรจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชาศิลปศึกษา และกิจกรรมต่างๆที่กำหนดไว้
 2. ควรจะวัดความเจริญงอกงามและพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน
 3. การวัดผลควรมีส่วนช่วยปรับปรุงหลักสูตร
 4. ควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ และควรสนองความก้าวหน้าเหมาะสมและทันกับ
- ความเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน

5. ควรจะเน้นถึงความร่วมมือของผู้เรียนทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการเรียนรู้
6. ต้องมีเครื่องมือที่ละเอียดรัดกุม และสามารถแยกความเจริญของผู้เรียนได้
7. ควรจะต้องมีรายงานของนักเรียนด้วย
8. ควรจะต้องเน้นถึงการทำงานเป็นหมู่คณะ
9. ควรจะส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้วิจัยและค้นคว้าทดลองวิชาสอนเสมอๆ

จุดมุ่งหมายของการวัดผลการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาก็เพื่อวัดระดับความเจริญงอกงามที่เกิดขึ้นจากการเรียนและประกอบกิจกรรมทางศิลปะ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อนักเรียนและการสอนของครู เพราะนักเรียนจะได้ทราบความสามารถและความถนัดของตน สำหรับครูทำให้ได้คิดและแก้ไข

ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ นอกจากนี้ผลของการประเมินผลยังจะช่วยให้เกิดแรงจูงใจ ส่งเสริมความสนใจในการเรียนและการเลือกแนวทางการศึกษาได้อย่างถูกต้อง

ในเรื่องของการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษานั้น เป็นการเอาข้อมูลของการวัดผลมาประมวลและวินิจฉัยเพื่อส่งเสริม แก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีต่อไป การประเมินผลการเรียนวิชาศิลปศึกษาที่สำคัญคือ การวัดพัฒนาการของนักเรียนในด้านต่างๆ และเป็นการวัดพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา จำแนกได้ดังนี้ (วิรัตน์ พิชญ์ไพญญ์ 2529: 131-136)

การพัฒนาการต่างๆ แบ่งได้เป็น 7 หมวด คือ

- พัฒนาการทางการสร้างสรรค์
- พัฒนาการทางสุนทรียภาพ
- พัฒนาการทางการรับรู้
- พัฒนาการทางด้านสติปัญญา
- พัฒนาการทางด้านอารมณ์
- พัฒนาการทางกาย
- พัฒนาการทางด้านสังคม

การวัดพฤติกรรมด้านต่างๆ

- ด้านความรู้
- ด้านความเข้าใจ
- ด้านความคิดและการออกแบบ
- ด้านศิลปะนิยม
- ด้านเจตคติและความสนใจ
- ด้านทักษะและการนำไปใช้

การเรียนการสอนจะได้ผลที่แท้จริง จะต้องมีการติดตามผลการปฏิบัติงาน การประเมินผลมิใช่ตัดสินเพียงได้ตกเท่านั้น จะต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอนด้วย ครูจะต้องเอาใจใส่สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด นอกจากนั้นครูควรวัดและประเมินผลการสอนของครูเองด้วย เพื่อจะได้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

บารง สุวรรณโชติ อ้างถึง กระทรวงศึกษาธิการ (2533: 15) ได้กล่าวถึง หลักการกำหนดจุดประสงค์และประเมินว่า จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัยและด้านกระบวนการ

เนื่องจากว่าหลักสูตรมีเป้าหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ที่สุด ดังนั้นการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จึงต้องกำหนดให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งสามด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย

สงบ ลักษณะ (3534: 44) ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลทักษะและกระบวนการไว้ว่า 3 ส่วน คือ

1. ส่วนความรู้ความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น วิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยมีข้อมูลประกอบเป็นเหตุผล มีเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือประกอบการประเมินทางเลือกหรือประเมินผลรวมสามารถหาทางเลือกหรือกำหนดขั้นตอนปฏิบัติได้สอดคล้องกับผลที่ต้องการ

2. ส่วนการปฏิบัติ เช่น ปฏิบัติอย่างมีแผน ปฏิบัติเป็นขั้นตอนครบถ้วน ปฏิบัติไปตรวจสอบไปและปรับปรุงไป

3. ส่วนความรู้สึกรู้สึก เช่น เห็นโทษ เห็นข้อบกพร่องของสิ่งที่ไม่เหมาะสม เห็นคุณค่า ความสำคัญและพอใจที่จะมีเป้าหมายระดับความคิด การปฏิบัติให้ดีขึ้น ใจกว้างรับฟังความคิดที่หลากหลาย มีความเป็นระบบระเบียบ ใช้เหตุผลเสมอ พอใจในผลงานการกระทำที่สำเร็จด้วยตนเอง แสดงความสนใจ พอใจในกิจกรรมการเรียนรู้

3.5 แนวคิดเกี่ยวกับผู้เรียนศิลปะและจิตรกรรม

อารี สุทธิพันธุ์กล่าวว่า ผู้เรียนศิลปะทุกคนมีความสามารถศึกษาศิลปะเท่าเทียมกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถถ่ายทอดรูปทรงนั้นๆ ผู้เรียนทุกคนมีความสนใจและประทับใจต่อรูปทรงตามลักษณะที่คิดว่าเป็นจริงขณะนั้นเวลานั้นผู้เรียนมีระบบประสาทสัมผัส ซึ่งการรับรู้ต่างกัน และผลถ่ายทอดประสาทรับรู้นั้นก็แตกต่างกันด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพแห่งการรับรู้ตามประสาทสัมผัสนั้นๆ

อารี สุทธิพันธุ์ มีความเห็นว่า ตามธรรมชาติของเด็กก่อนเข้าเรียน เด็กมีความสนใจในศิลปะมาก ในช่วงวัยศิลปะศึกษาเด็กไม่ขาดเรียน เพราะเป็นวิชาที่ผ่อนคลายอารมณ์ นักเรียนมีโอกาสขีดเขียนแสดงออกตามกิจกรรมต่างๆ ที่ครูจัดให้

นอกจากนี้อารี สุทธิพันธุ์ ให้ความคิดว่า ผู้เรียนควรรหาความรู้จากหนังสือ หรือจากประสบการณ์ จากตำราต่างๆ ก็เป็นความรู้เหมือนกัน ยิ่งกว่านี้ความรู้จากการค้นคว้าวิจัยจากแหล่งต่างๆ กัน ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการเรียนรู้จากครูผู้สอน ผู้เรียนศิลปะศึกษาที่เรียนโดยมุ่งเน้นความจำ ไม่เกิดผลหลายประการ กล่าวคือ จำกัดเสรีภาพทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ไม่ทำทนายไม่ค้นคว้าสืบสวน นักเรียนที่มีเสรีภาพรู้จักปรับตัวให้มีระเบียบวินัยเขาก็จะกลายเป็นคนที่มีค่าของสังคม

นอกนั้นยังมีแนวคิดในหลักการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้นำมาปลูกฝังในวงการศึกษา กำหนดความมุ่งหมาย คือให้นักเรียนมีสัจการแห่งตน มีมนุษยสัมพันธ์ มีประสิทธิภาพของเศรษฐกิจ มี

ความรับผิดชอบ เป็นพลเมืองดี ผู้เรียนต้องเรียนรู้ในวิชาศิลปะเพื่อนำไปประกอบอาชีพหรือผู้เรียนมีอาชีพอยู่แล้วต้องเรียนรู้เพื่อปรับปรุงอาชีพของตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น หรือผู้เรียนต้องเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนอาชีพใหม่

3.6 แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนศิลปศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนศิลปศึกษา อารี สุทธิพันธุ์ กล่าวว่า คือสิ่งเร้าที่สำคัญ การสร้างบรรยากาศในการทำงาน ซึ่งได้แก่ สถานที่เรียนศิลปะและจิตรกรรม โดยตรง (Studio) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งบางแห่งแออัดคับแคบ ขาดโต๊ะปฏิบัติงานหรือบริเวณทำงานของนักเรียน ดังนั้นเป้าหมายเชิงวัตถุประสงค์ที่อ้างไว้จึงมักไม่ประสบผลสำเร็จ

4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

4.1 แนวคิดและทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนเชิงแบบแผนทฤษฎี (DBAE)

ด้านหลักการและเหตุผล

1. เป้าหมายของ DBAE นั้นคือ การพัฒนาความสามารถในความเข้าใจและซาบซึ้งเห็นคุณค่าศิลปะของผู้เรียน ซึ่งในกรณีนี้เกี่ยวข้องกับความรู้ และทฤษฎีในประเด็นของศิลปะ และความสามารถในการรับรู้พอๆ กับการสร้างสรรค์ศิลปะ
2. ศิลปะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาทั่วไป (General Education) และเป็นรากฐานของวิชาเฉพาะด้าน ที่นักเรียนสามารถศึกษาต่อในระดับสูงในอนาคต

ด้านเนื้อหา

1. เนื้อหาสำหรับการสอนมีพื้นฐานมาจากหลัก 4 แกน ของสุนทรียศาสตร์ ศิลปวิจารณ์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปะปฏิบัติ ซึ่งเกี่ยวกับ 1)ธรรมชาติของศิลปะทั้ง 4 แกน 2)รากฐานด้านคุณค่าและการตัดสินศิลปะทั้ง 4 แกน 3)ประเด็นที่ศิลปะทั้ง 4 แกนถูกสร้างขึ้นมา และ4)กระบวนการและกลวิธีในการกระทำศิลปะทั้ง 4 แกน
2. เนื้อหาการเรียนมาจากเครือข่ายที่กว้างขวางของทัศนศิลป์ ซึ่งรวมทั้งศิลปะพื้นบ้าน ศิลปะประยุกต์ วิจิตรศิลป์จากวัฒนธรรมตะวันตก และวัฒนธรรมอื่นๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงยุคร่วมสมัย

ด้านหลักสูตร

1. หลักสูตรทุกระดับชั้นสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน มีความกระชับชัดเจน

2. ผลงานศิลปะเป็นศูนย์กลางในระบบของหลักสูตร และใช้ร่วมกันระหว่างสาระความรู้ทั้ง 4 แกน
3. หลักสูตรสร้างขึ้นเพื่อคำนึงถึงความเท่าเทียมกันของสาระความรู้ทั้ง 4 แกน
4. การจัดระบบของหลักสูตรนั้น มุ่งให้เพิ่มพูนความเข้าใจและการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะพัฒนาขึ้นโดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละวัยเป็นสำคัญ

ประเด็นอื่น

1. การนำไปใช้เต็มรูปแบบนั้นทำอย่างเป็นระบบ มีแผนการสอนศิลปะที่มีพื้นฐานกว้างขวาง สามารถนำไปใช้ได้หลายเขตการศึกษา มีผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษาให้การแนะนำ มีการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และมีสื่อการสอนที่ถูกต้องเหมาะสม
2. มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับใช้ประเมินผลการเรียนของนักเรียน และหลักสูตร

คุณสมบัติต่างๆ ที่กล่าวมานั้น โดยมีนักวิชาการ 3 ท่านได้นำเสนอพร้อมทั้งมีทฤษฎีและหลักการที่ได้ยอมรับทั้งในอดีตจนถึงยุคร่วมสมัยดังนี้

นักวิชาการทั้งสาม ระบุว่า DBAE มีหลักการและเหตุผลในการเรียนไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่มีวัฒนธรรม และศิลปศึกษาควรเป็นวิชาพื้นฐานบังคับวิชาหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาทั่วไป จุดมุ่งหมายของศิลปศึกษาคือการเตรียมเด็กให้กลายเป็นผู้ใหญ่และเห็นคุณค่าของศิลปะ เป็นผู้ใหญ่ที่จริงใจ วัฒนธรรม ถ้าการศึกษาเกิดประสิทธิผล ศิลปศึกษาจะสามารถสร้างให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ความสามารถ และเข้าใจในสาระความรู้ต่างๆ ของศิลปะ ผลที่ตามมาคือสังคมจะมีผู้ใหญ่ที่มีการศึกษาทางด้านศิลปะ

สำหรับชื่อ DBAE หรือศิลปศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐานนั้น เขาทั้งสามอธิบายว่า หมายถึงความรู้ความเข้าใจทั้ง 4 แกน คือ ด้านสุนทรียภาพ ด้านศิลปวิจารณ์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปะปฏิบัติ ซึ่งการวางเนื้อหาและหน่วยการเรียนรู้ควรออกแบบสร้างให้สนองเป้าหมายทั้ง 4 แกน นี้ กิจกรรมสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นหัวใจของหลักสูตรและสอดคล้องกับแกนทั้ง 4 อัน หมายถึงความคิดสร้างสรรค์ศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ในการวิจารณ์ซาบซึ่งเห็นคุณค่า และประวัติศาสตร์ศิลป์ ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่เกิดขึ้นและเป็นการเรียนในลักษณะบูรณาการเข้าด้วยกัน

จากฐานข้อมูลทฤษฎีและเหตุผลของนักวิชาการที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงเรียนสรุป ความสำคัญของทฤษฎี DBAE เพื่อเป็นแนวทางเสนอแนะและอธิบายให้เห็นถึงเหตุผลการศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ว่า การจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมนั้น เพื่อบรรลุเป้าหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ เข้าใจศาสตร์ของศิลปะ หรือเนื้อหาสาระการเรียนจิตรกรรมใดหนึ่งนั้น ผู้เรียนจำต้องเรียนรู้ถึงเรื่องราวประวัติความ

เป็นมาของศิลปะนั้นๆ เรียนอย่างเข้าใจเนื้อหาและรู้จักสื่อความหมายของสุนทรียศาสตร์ และรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์งานอย่างมีหลักการและสมเหตุสมผล และสิ่งสำคัญที่สุดผู้เรียนจะต้องเรียนรู้และมีความคิดสร้างสรรค์สามารถปฏิบัติการในสิ่งเรียนอย่างเต็มศักยภาพของตนเอง เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการทั้ง 4 แกนที่กล่าวมานั้น ถึงสรุปได้ว่าเป็นการเรียนการสอนแบบบูรณาการเชิงแบบแผนตามหลักการความรู้ 4 แกนที่ทฤษฎี DBAE ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้น

4.2 แนวคิดทฤษฎีการศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21

เจมส์ เบสสันกา และ รอน แบรินด (อ้างจาก วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอริป จิตตฤกษ์แปล 2554: 20) กล่าวสรุปความของบทต่างๆ ที่มีสาระความรู้ที่สำคัญดังต่อไปนี้

ในบทเกริ่นนำ เคน เคย์ ประธานภาคีเพื่อศตวรรษที่ 21 นำเสนอกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งภาคีฯ พยายามผลักดัน เขาตอบคำถามหลักสามข้อข้างต้นและสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการสอนและการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กัน โดยคำนึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น

ในบทที่ 1 เฮาเวิร์ด การ์ดเนอร์ กล่าวถึงจิต 5 ลักษณะที่สังคมควรปลูกฝังในคนรุ่นถัดไป โดยมีสามลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ และอีกสองลักษณะเกี่ยวข้องกับมนุษย์ การ์ดเนอร์อธิบายลักษณะสำคัญของจิตแต่ละลักษณะ ให้เห็นว่าเกิดขึ้นอย่างไร และถูกบิดเบือนอย่างไร เขาสรุปโดยคำแนะนำว่า ลักษณะทั้งห้าของจิตน่าจะหลอมรวมกันเป็นหนึ่งเพื่อสนับสนุนการเติบโตของมนุษย์ได้อย่างไร ซึ่งจิตทั้งห้าได้แก่ จิตเชี่ยวชาญ (Disciplined Mind) จิตรู้สังเคราะห์ (Synthesizing Mind) จิตสร้างสรรค์ (Creating Mind) จิตรู้เคารพ (Respectful Mind) จิตรู้จริยธรรม (Ethical Mind)

ในบทที่ 2 ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ลินดา คาร์ลิง-แฮมมอนด์ เธอเรียกร้องให้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายครั้งใหญ่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยแนะนำให้ปรับเปลี่ยนมาตรฐาน หลักสูตร วิธีการสอนและการประเมินผลไปในทิศทางเดียวกันสร้างความเข้มแข็งทางวิชาชีพให้ครูและผู้บริหารโรงเรียน ปรับเปลี่ยนตารางเวลาให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางวิชาชีพมากขึ้น และจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียนต่างๆ อย่างเท่าเทียม ใช้แนวทางที่สมดุลมากขึ้นในการปฏิรูปโรงเรียน และเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งในการเป็นผู้นำทางการศึกษา

ในบทที่ 3 คริส ดีดี เปรียบเทียบทักษะสำคัญต่างๆ สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยตั้งคำถามว่า “คำว่าทักษะศตวรรษที่ 21 นั้นมีนิยามที่หลากหลายเพียงใด” เขาตั้งข้อสังเกตว่าความไม่ชัดเจนของคำว่าทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อาจเป็นปัญหา การตรวจสอบของเขาจึงให้ความกระจ่างว่ากรอบความคิดทั้งหลายนั้นมีอะไรที่เหมือนกันและมีอะไรบ้างที่เป็นจุดต่างที่ช่วยเสริมแนวคิดความหมายให้กับแนวคิดที่กำลังมีอิทธิพลนี้

ในบทที่ 4 ริชาร์ด และริเบกคา คูโพร อภิปรายเรื่องสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่จำเป็นต่อการสอนทักษะศตวรรษที่ 21 พวกเขาสังเกตว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการเรียนทักษะ

ศตวรรษที่ 21 ต้องการ คือ ชุมชนเรียนรู้วิชาชีพที่เป็นต้นแบบของทักษะเหล่านั้น พวกเขาเชื่อว่าชุมชนดังกล่าว คือเครื่องมือสำคัญที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างที่มีสนับสนุนทักษะๆ อยาจะเห็น

ในบทที่ 5 โรบิน โฟการ์ตี และไบรอัน ฟิท กล่าวถึงประเทศสิงคโปร์ ที่ซึ่งพวกเขาเป็นที่ปรึกษาด้านการศึกษาให้กับโครงการ “สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น” (Teach Less, Learn More) โฟการ์ตี และฟิทเล่าความคิดและความรู้สึกของครูที่ลังเลว่า จะเลือกอะไรระหว่างวิธีแบบเดิมๆ แบบอำนาจนิยมที่เน้นการแข่งขัน กับวิธีแบบใหม่ที่ให้นักเรียนทำงานเป็นทีมและตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจได้มากกว่าการท่องจำ

ในบทที่ 6 บ็อบ เพิร์ลแมน พาเราชมอาคารเรียนที่ออกแบบมาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งให้เห็นว่าสโตร์กล่องที่เหลื่อมอย่างที่เราคุ้นเคยในปัจจุบันเหมาะกับโมเดลของโรงงานที่ล้ำสมัยไปแล้ว เขาแสดงให้เห็นว่าการออกแบบอาคารเรียนแบบใหม่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ก่อนรูปแบบ ซึ่งประโยชน์ที่ว่าในความหมายปัจจุบันคือ การมีส่วนร่วม การแก้ปัญหา และการสื่อสาร

ในบทที่ 7 เจย์ แม็คโท และเอลเลียต ชิฟ พยายามตอบคำถามว่า เราจะร่วมผลลัพธ์ที่พึงประสงค์สำหรับศตวรรษที่ 21 เข้าไปในหลักสูตรที่อัดแน่นซึ่งตกค้างมาจากศตวรรษก่อนได้อย่างไร โดยใช้แนวทางอย่างเป็นระบบที่ใช้ประโยชน์จากหลักและแนวปฏิบัติของแนวทางการออกแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจ ซึ่งมีองค์ประกอบหลักที่สัมพันธ์กัน 5 ประการ ซึ่งได้แก่ 1) พันธกิจด้านการสอน 2) หลักในการเรียนรู้ 3) หลักสูตรและระบบประเมินผล 4) โปรแกรมการสอนและแนวปฏิบัติ 5) ปัจจัยสนับสนุนโดยรวม โดยผู้เขียนสำรวจองค์ประกอบแต่ละอย่างและเสนอวิธีที่ทรงเรียนและเขตการศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงองค์กรจนสามารถนำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติในการเรียนการสอนเพื่อสร้างทักษะแห่งศตวรรษใหม่ให้แก่นักเรียนทุกคน

ในบทที่ 8 จอห์น แบเรลล์ แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้จากปัญหาเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 เขาอธิบายวิธีที่ครูจะสามารถปรับเปลี่ยนหลักสูตรจากวิธีที่สอนอยู่ฝ่ายเดียวไปสู่การสอนที่เปิดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและตั้งคำถาม ตัวอย่างเชิงรูปธรรมของเขาแสดงให้เห็นว่า การสืบค้นจากปัญหาสามารถปรับใช้ได้กับนักเรียนทุกวัย ทุกระดับความสามารถ และมีปัญหาในการเรียนทุกรูปแบบ

ในบทที่ 9 เดวิด จอร์นสัน และโรเจอร์ จอร์นสัน ชี้ให้เห็นความท้าทายสำคัญ 4 ประการในศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้แก่ 1) การพึ่งพากันในระดับโลกที่มากขึ้น 2) จำนวนประเทศประชาธิปไตยที่เพิ่มขึ้น 3) ความต้องการของผู้ประกอบการที่มีหัวสร้างสรรค์ 4) ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ส่วนบุคคล ทั้งสองอภิปรายว่า เหตุใดการเรียนรู้แบบร่วมมือการพิพาทเชิงสร้างสรรค์และการต่อรองเพื่อแก้ไขปัญหาก็มีบทบาทอย่างยิ่งในการสอนนักเรียนให้มีความสามารถและมีคุณค่าที่จำเป็นต่อการรับมือความท้าทายเหล่านี้ เพื่อนำไปสู่ชีวิตที่สร้างสรรค์และสมบูรณ์

ในบทที่ 10 ดักลาส ฟิเชอร์ และแนนซีเฟรย์ อธิบายวิธีการสามอย่างที่ครูสามารถใช้รับมือกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างสุดซึ้ง และความต้องการของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 วิธีดังกล่าวได้แก่ 1) การพิจารณาหน้าที่การใช้งานมากกว่าตัวเครื่องมือ 2) การทบทวนนโยบายด้านเทคโนโลยี และ 3) การพัฒนาความคิดของนักเรียนผ่านการสอนอย่างจริงจัง

ในบทที่ 11 เซอร์คิล เลมกี แนะนำนวัตกรรม 3 อย่างที่สำคัญของการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้แก่ การทำให้เห็นภาพ การทำความเข้าใจให้เป็นประชาธิปไตย และวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงวิธีที่เทคโนโลยีจะช่วยให้เกิดความสมดุลระหว่างแนวทางของการใช้ภาพกับการสื่อสารแบบเดิมที่ใช้ภาษาเป็นหลัก

ในบทที่ 12 อลัน โนแวนเบอร์ ตอกย้ำเหตุผลของเฟิร์ลแมนในการออกแบบขึ้นมาใหม่ โดยชี้ข้อควรระวังในการใช้เทคโนโลยีราคาแพงเพื่อสืบทอดแนวโน้มในการมองโรงเรียนในฐานะผู้ดูแลด้านการเรียนรู้ของนักเรียน เขากล่าวว่าถึงเวลาแล้วที่เราไม่เพียงแต่จะต้องออกแบบโครงสร้างทางกายภาพของโรงเรียนเท่านั้น แต่ต้องรวมไปถึงวัฒนธรรมของโรงเรียนด้วย เทคโนโลยีทำให้นักเรียนสามารถพึ่งพาโรงเรียนน้อยลงและมีความรับผิดชอบจัดการเรื่องการเรียนรู้ของตนเองได้มากขึ้น

ในบทที่ 13 วิล ริชาร์ดสัน เรียกร้องให้เราหันมาสนใจเรื่องเทคโนโลยีเครือข่ายทางสังคมที่ได้รับความนิยมอย่างล้นหลาม โดยกล่าวว่าภูมิทัศน์ใหม่อันส่งพลังนี้แม้จะมีปัญหามากมาย แต่ก็มีความศักยภาพในการสร้างการเรียนรู้ได้อย่างมหาศาล ความท้าทายของการเรียนรู้แบบไร้ข้อจำกัดจากชั้นเรียนเสมือนศักยภาพและหลุมพราง และหนทางที่นักการศึกษาจะสามารถเปลี่ยนความรู้ไปสู่ความรู้พื้นฐานด้านเครือข่ายเพื่อปรับปรุงคุณภาพของประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียน

ในบทที่ 14 ดักลาส ริฟส์ ชี้ปัญหาอันท้าทายของการประเมิน เขาแย้งว่าเราจะวัดทักษะต่างๆ ที่ผู้สนับสนุนทักษะที่ 21 ต้องการได้อย่างถูกต้องก็ต่อเมื่อเราทิ้งแบบทดสอบแบบมาตรฐานเท่านั้น เขาเสนอเกณฑ์ 3 อย่างเพื่อกำหนดวิธีที่นักการศึกษาจะสามารถรู้ได้ว่านักเรียนกำลังเรียนรู้เนื้อหาและทักษะของศตวรรษที่ 21

บทส่งท้าย แอนดี ฮาร์กรีฟส์ กล่าวในบทท้าว้ผู้นำ การเปลี่ยนแปลงและอนาคตของวาระทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สรุปท้ายว่า ทักษะศตวรรษที่ 21 เกิดขึ้นผ่านการเรียนการสอนของโรงเรียนในศตวรรษใหม่เท่านั้น ยุทธศาสตร์สำคัญที่ใช้ในการสร้างโรงเรียนคุณภาพเยี่ยมในศตวรรษที่ 21 นี้ครอบคลุมถึงการสอนและการเรียนรู้ที่ใส่ใจ นวัตกรรมและความยืดหยุ่นของหลักสูตร การเรียนรู้ที่ประทับเข้ากับบุคคลและเชื่อมโยงแผนชีวิตของนักเรียน การพัฒนาการสอนผ่านข้อมูลหลักฐานมากกว่าข้อมูลขั้นต้น เป้าหมายรวมในการพัฒนา กระบวนการรับผิดชอบจากตัวอย่างด้วยมาตรการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสังคมความรู้การกระตุ้นให้เกิดการสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงโรงเรียนต่างๆ เข้าด้วยกัน และการบริหารงานแบบองค์รวม โดยผู้บริหารคอยช่วยเหลือโรงเรียนเพื่อนบ้านที่ยังไม่เข้มแข็งเพื่อ

ประโยชน์ของสังคมโดยรวม ยุทธศาสตร์เหล่านี้จะช่วยสร้างโรงเรียนที่มีสมรรถภาพยอดเยี่ยมสำหรับรับมือกับงานที่ท้าทายมากที่สุด นั่นคือ การพัฒนาชุดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

5. การวิจัยและงานวิจัยด้านการเรียนการสอน

ทิสนา แคมมณี (2553: 452) ศาสตร์การสอน กล่าวว่า การสอนเริ่มได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง ก็เนื่องมาจากความสามารถในการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาจากการวิจัย ซึ่งในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์ทดสอบ การวิจัยเป็นกระบวนการในการแสวงหาคำตอบให้แก่ปัญหาหรือคำถามที่เกิดขึ้น โดยปัญหาหรือคำถามนั้นจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ปัญหานั้นจะต้องระบุในรูปของคำถาม 2) คำถามนั้นจะต้องแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปรหรือมากกว่า และ 3) คำถามนั้นจะต้องมีลักษณะที่สามารถทดสอบได้ ในช่วงเวลาประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา นักวิจัยที่สนใจเรื่องของการเรียนการสอนต่างก็พยายามคิดถึงตัวแปรต่างๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน และได้ดำเนินการวิจัยเพื่อพิสูจน์ทดสอบสมมติฐานที่ตั้งขึ้น ตัวแปรที่ศึกษากันนั้น สามารถจัดได้ 4 หมวดใหญ่ๆ คือ (Mitzel อ้างถึงใน Arends, R.I, 1989: 74)

1. ตัวแปรเกี่ยวกับคุณสมบัติของครู (presage variables) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวครู ซึ่งมีจำนวนมาก เช่น ประสบการณ์ ภูมิหลัง ทักษะ ความสามารถบุคลิก แรงจูงใจ ฯลฯ
2. ตัวแปรเกี่ยวกับบริบทของการเรียนการสอน (Context variables) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ซึ่งจะต้องเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องด้วย ได้แก่ ตัวผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน บ้าน ชนเรียน ฯลฯ
3. ตัวแปรเกี่ยวกับกระบวนการของการเรียนการสอน (Process variables) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม กระบวนการ และพฤติกรรมกระทำต่างๆ ของครูและผู้เรียนที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ของการเรียนการสอน
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตของการเรียนการสอน (Product variables) เป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู-ผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียน-ผู้เรียน และผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน ซึ่งมีทั้งผลส่งตรงทันทีต่อผู้เรียน และผลที่เกิดขึ้นในระยะยาว ตัวแปรที่สำคัญในหมวดนี้ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์และมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองของผู้เรียน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่ได้รับการศึกษามากที่สุดใน 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ทิสนา แคมมณี (2553: 479) ศาสตร์การสอน กล่าวว่า การวิจัยการเรียนการสอน คือ การศึกษาหาคำตอบให้แก่ปัญหาหรือคำถามต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้คำตอบที่น่าเชื่อถือได้ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอน

สอน ครอบคลุมตัวแปรเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน บริบทของการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน และผลผลิตของการเรียนการสอน

ศัพท์เทคนิคหรือศัพท์ทางวิชาการที่ใช้กันในวงการศึกษานี้มีจำนวนมากเนื่องจากนักคิด นักการศึกษา หรือนักจิตวิทยาแต่ละคนต่างก็พยายามกำหนดศัพท์ใหม่ๆ ขึ้น ใช้อธิบายความคิด ความเข้าใจของตน แม้บางครั้งความหมายอาจไม่แตกต่างกันไปจากศัพท์เดิมที่ใช้กันอยู่ ดังนั้นผู้อ่านหรือผู้ศึกษาศาสตร์ทางการศึกษาหรือการสอน จึงควรอ่านอย่างวิเคราะห์ให้เข้าใจความหมายของศัพท์ที่ใช้ เพื่อที่จะได้ไม่เกิดความสับสนในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เพราะบางครั้งศัพท์ที่แตกต่างกัน อาจใช้ในความหมายเดียวกันหรือในทำนองเดียวกันความหมายใดความหมายหนึ่ง อาจมีผู้เรียกชื่อต่างกันได้

ข้อความต่างๆ ที่ได้นำเสนอในหนังสือเล่มนี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับครูทุกคนเพราะเป็นพื้นฐานที่ครูจะต้องใช้ในการวางแผนออกแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพการมีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ระบบและรูปแบบทางการสอนที่หลากหลายจะช่วยให้ครูมีทางเลือกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น

มโนทัศน์สำคัญเกี่ยวกับการสอนดังกล่าว มีการสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ปรัชญาการศึกษาช่วยชี้ทิศทางในการจัดการศึกษาและก่อให้เกิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ที่ช่วยอธิบายธรรมชาติและลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นมาตามลำดับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ช่วยให้เกิด ทฤษฎี หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่หลากหลายซึ่งสามารถอธิบายให้เข้าใจถึงธรรมชาติและลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ที่ดีในแง่มุมต่างๆ กัน ทฤษฎี หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ นับเป็นที่มาของทฤษฎี หลักการและแนวคิดการสอนต่างๆ ทฤษฎี หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนทั้งของต่างประเทศและประเทศไทยที่สั่งสมมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ให้แนวทางที่หลากหลายในการจัดการศึกษาและการเรียนการสอน ครูสามารถเลือกทฤษฎี หลักการ และแนวคิดต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนตามที่ตนเห็นว่าเหมาะสมโดยมีการคำนึงถึงบริบททางการสอน ซึ่งมีความสัมพันธ์โยงใยส่งผลต่อการเรียนการสอน

ครูอาจใช้ระบบการสอน หรือรูปแบบการเรียนการสอนที่มีผู้ได้พัฒนามาจาก ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนต่างๆ หรืออาจพัฒนาระบบและรูปแบบของการสอนขึ้นใช้ตามความเหมาะสมก็ได้ รูปแบบการเรียนการสอนโดยทั่วไป ประกอบด้วยขั้นตอนหรือกระบวนการที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ซึ่งในการดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอนต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ เข้ามาช่วยในการดำเนินการตามกระบวนการสอน เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพที่สูงที่สุด นอกจากนั้นผู้สอนยังสามารถเลือกนวัตกรรมทางการเรียนการสอนต่างๆ รวมทั้งนำผลงานวิจัยทางด้านการเรียนการสอนมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้

ด้วยเหตุนี้ ข้อความนี้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา ทฤษฎี หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ ทฤษฎีและการสอน รวมทั้งระบบการสอน รูปแบบการเรียนการสอน วิธีสอน เทคนิคและทักษะการสอน นวัตกรรมการสอน และการวิจัยทางการเรียนการสอนจึงนับเป็นศาสตร์ทางการสอนที่ช่วยให้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูผู้สอนทุกคนให้ความสำคัญ ศึกษาให้เข้าใจเพื่อจะได้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน การออกแบบการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ข้อความทางศาสตร์ของการสอนสามารถช่วยครูผู้สอนในการวางแผนและออกแบบแผนการเรียนการสอนให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยไม่หลงทิศทาง แต่จัดการเรียนการสอนตามแผนที่กำหนดไว้ให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนารื่นรมย์ ต้องอาศัยทักษะในการสอน และศิลปะในการสอนอีกมาก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงได้ประมวลศาสตร์ทางการสอนในส่วนที่เป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับครู ซึ่งได้แก่ บริบททางการสอน ปรัชญาการศึกษา ทฤษฎี หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอนทั้งของไทยและต่างประเทศ รวมทั้งเรื่องระบบของการสอน รูปแบบการเรียนการสอน วิธีสอน เทคนิคและทักษะการสอน นวัตกรรมการสอน และการวิจัยด้านการเรียนการสอน ข้อความดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนการสอน การออกแบบ การเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
5. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่างดังมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่ใช้การวิจัย

ครู-อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาแขนงศิลปกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา พ.ศ.2556 วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครู-อาจารย์ที่สอนรายวิชาจิตรกรรมวิทยาลัยศิลปศึกษา จำนวน 12 ท่าน และนักศึกษาแขนงแขนงศิลปกรรม(แขนงเต็ม) ชั้นปีที่ 2 จำนวน 12 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา พ.ศ. 2556 วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการขออนุมัติบัณฑิตวิทยาลัยก่อนลงเก็บข้อมูลวิจัย

เพื่ออนุมัติก่อนลงเก็บข้อมูลการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุมัติอย่างเป็นขั้นตอนและมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย เรียนถึงผู้อำนวยการ วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ท่าน อาจารย์ วิลวัน บุนสุโขไท
2. ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาริต ทิมวัฒนบรรเทิง (คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
3. ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ ดร. ขนบพร วัฒนสุขชัย (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
4. เชิญผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ ดร. สุนิสา สุมิตรณะ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการศึกษาข้อมูลเอกสาร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลเอกสารพื้นฐานและกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมในกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู-อาจารย์ที่สอนแขนงจิตรกรรม(แขนงศิลปกรรม) และนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรชั้นสูง โดยแยกศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นสองส่วน คือ ข้อมูลพื้นฐานของครู-อาจารย์ จำนวน 12 ท่าน และข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 12 คน
2. ศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมออกเป็น 2 ภาคส่วน คือ ส่วนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลทางการศึกษาที่เป็นภาษาลาว หรือข้อมูลจากประเทศลาว และส่วนที่ 2 ได้แก่ ข้อมูลทางการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลเอกสารทางการศึกษาของ สปป.ลาว มีดังนี้

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติลาว
2. แผนยุทธศาสตร์การสร้างครูแห่งชาติลาว
3. มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติลาว
4. หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว
5. คู่มือครูรายวิชาจิตรกรรม

ข้อมูลเอกสารทางการศึกษาของประเทศไทยมีดังนี้

1. ผลงานวิชาการ หรือผลงานการวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ศิลปศึกษาและจิตรกรรม (หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
2. หนังสือ ตำราวิชาการด้านการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ และผู้ส่งคุณวุฒิ เช่น อาจารย์ อารี สุทธิพันธุ์ (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ) อาจารย์ วิรุณ ตั้งเจริญ และเอกสารการสอนคณะศิลปกรรมศาสตร์ รายละเอียดมีอ้างอิงในบทที่ 2
3. ข้อมูลเอกสารการวิจัยทางการศึกษา (หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย)
4. เอกสารการศึกษาทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับศาสตร์ทางการเรียนการสอน
5. ข้อมูลทางออนไลน์ เกี่ยวกับแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกต

นำสาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมมาสังเคราะห์ จัดทำสร้างเป็นเครื่องมือแบบสอบถามความคิดเห็น แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับ 7 ด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมอัน ได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยการสอบถามความคิดเห็นการจัดการเรียนการสอนของครู-อาจารย์และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 แขนงจิตรกรรม เป็นการศึกษาข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมของครู-อาจารย์แขนงจิตรกรรม จำนวน 12 ท่าน และนักศึกษาแขนงจิตรกรรมจำนวน 12 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

**แบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์แขนงศิลปกรรมต่อการจัดการเรียนการสอน
รายวิชาจิตรกรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556**

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและการปฏิบัติของครู-อาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ระดับชั้นสูง ภาคปกติแขนงจิตรกรรม(แขนงศิลปกรรม) ชั้นปีที่ 2 ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและการปฏิบัติของครู-อาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน รายวิชาจิตรกรรม 7 ด้าน คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ลำดับเลขที่.....

3. วุฒิกการศึกษา..... อายุ.....ปี

4. สถานภาพและประสบการณ์ในการสอน

☐ 1-5 ปี

☐ 6-10 ปี

☐ มากกว่า 10 ปี

5. สอนรายวิชา

- ☐ วิชาเต็มवादคำ
- ☐ วิชาเต็มเหมือนลี
- ☐ วิชาจัดภาพ เทคนิคเต็มลี
- ☐ วิชาอื่นๆ ของแขนงศิลปกรรม

(ใช้เป็นข้อมูลทางสถิติไม่มีผลต่อผลงานของครู-อาจารย์)

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นและการปฏิบัติของครู-อาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม 7 ด้าน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นและการปฏิบัติของท่าน
(กำหนดเกณฑ์ คือ 5=มากที่สุด 4=มาก 3=ปานกลาง 2=น้อย และ 1=น้อยที่สุด)
แบบสอบถามความคิดเห็นครู-อาจารย์และนักศึกษา

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
ด้านผู้สอนและวิธีการสอน						
1	มีการวางแผนการสอนและเตรียมการสอนเป็นอย่างดี					
2	มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน					
3	มีความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน					
4	สามารถนำประสบการณ์จริงมาสอดแทรกกับเนื้อหาการสอน					
5	มีการประยุกต์ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน					
6	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีคุณภาพ					
7	มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดและการแก้ปัญหาในการทำงานศิลปะได้					
8	มีการแนะนำและอธิบายบทเรียนที่ชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้องกับเนื้อหา					

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
9	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหา ของบทเรียน					
10	เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ใช้ความคิดและจินตนาการอย่างอิสระใน การทำงานศิลปะ					
11	มีความเอาใจใส่และให้แรงเสริมผู้เรียนอย่างเหมาะสม					
12	มีการสรุปและประเมินการเรียนการสอนท้ายชั่วโมงเรียน					
13	มีความตรงต่อเวลาในการเรียนการสอน					
14	วางตนได้อย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี					
15	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน					
16	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน					
17	มีการพัฒนาดตนเองและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม					
18	มีการใช้เทคนิค และวิธีการสอนรูปแบบต่างๆ เช่น ผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง					
ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน						
1	มีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน เช่น มีการ ออกแบบตลอดภาคเรียน และตลอดปีการศึกษา					
2	มีการอธิบายหัวข้อและเนื้อหาการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน					
3	มีการกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน					
4	มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการ เรียนรู้ทางจิตกรรม					
5	มีการจัดเตรียมเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสม ตรงตามประมวล รายวิชา					
6	มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน					
7	มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนที่ชัดเจน					
8	มีแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการ สอน					

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหาการสอน						
1	มีการสอนพื้นฐานความรู้ ทักษะ และทฤษฎีทางจิตรกรรม					
2	มีการสอนเนื้อหาทฤษฎีและหลักการเทคนิคสำคัญของวิชาจิตรกรรม เช่น การวาดเส้น การเขียนสีน้ำ การเขียนสีน้ำมัน ฯลฯ					
3	มีการเพิ่มเติมเทคนิคและเนื้อหาที่สอดคล้องกับสังคมสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เช่น เทคนิคสื่อผสม เทคนิคดิจิทัล ฯลฯ					
4	มีการสอดแทรกความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					
5	มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ					
6	มีความรู้ที่เน้นกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์และการสรุปประเด็น					
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
1	มีวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานในการวาดเขียน เช่น กระดาษ ดินสอ(HB A2 – A6) ขางลบ เครื่องเหลาดินสอ กระดาษรองเขียน ที่หนีบ กระดาน ขาหยั่ง อย่างเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน					
2	มีวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานในการวาดสีน้ำ เช่น กระดาษสีน้ำ ดินสอ HB เครื่องเหลาดินสอ ขางลบ สีน้ำ พู่กัน จานสี ฟองน้ำ ภาชนะใส่น้ำ กระดานรองเขียน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน					
3	มีวัสดุอุปกรณ์ในการวาดสีน้ำมัน เช่น กรอบจึงผ้าใบ สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง จานสี น้ำมันล้างพู่กัน น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน					
4	มีสถานที่หรือตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนทุกคน					
5	มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า					
6	มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพียงพอ เช่น แบบหุ่นนิ่ง (สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy)					

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
7	มีสื่อภาพ ผลงานตัวอย่าง และวีดิทัศน์ในการสอนเพื่อช่วยส่งเสริมความเข้าใจบทเรียน					
ด้านการวัดและประเมินผล						
1	กำหนดเกณฑ์การประเมินผลอย่างเหมาะสม					
2	ผลของการวัดและการประเมินผลยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้					
3	วิธีการวัด และประเมินผลที่ใช้มีความหลากหลาย					
4	มีการให้ผู้เรียนประเมินตนเองและสมาชิกในกลุ่ม					
5	มีการมอบหมายงานและติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					
6	มีการประเมินผลการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น					
7	มีวิธีให้คำชี้แนะวิพากษ์วิจารณ์ที่เป็นแนวทางส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง					
8	มีการประเมินผลด้วยการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม					
9	มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงานท้ายชั่วโมง					
10	มีการประเมินความรู้ด้วยการสอบเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียน					
11	มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน					
12	มีการพัฒนาหรือปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง					
ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก						
1	ห้องเรียนวิชาจิตรกรรมภาคทฤษฎีมีความเพียงพอ					
2	ห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรมความเพียงพอ					
3	ห้องแสดงนิทรรศการศิลปะและจิตรกรรม					
4	ห้องประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านวิชาจิตรกรรมความเพียงพอ					
5	ห้องสมุดมีข้อมูลหนังสือ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรม					
6	โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ถาวรในห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน					
7	มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ						
1	มีการสนับสนุนจากบริษัทภาคเอกชน ในการช่วยเหลือประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม					
2	มีการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือโครงการสาکنในการช่วยเหลือประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม					
3	มีทุนบริจาคความช่วยเหลือจากผู้ปกครองในการประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม					
4	มีทุนรายได้จากการแสดงผลงานทางจิตรกรรม ในการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านจิตรกรรม					

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

ท่านคิดว่าสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้สอนและวิธีการสอนรายวิชาจิตรกรรม ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอนรายวิชาจิตรกรรม ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ของผู้เรียน มีอย่างไรบ้าง และท่านต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างไร โปรดให้ข้อเสนอแนะ

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน

.....

.....

.....

.....

ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน

ด้านเนื้อหาการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน

ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยการสัมภาษณ์และสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาแขนงจิตรกรรม เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมโดยการสัมภาษณ์ ครู-อาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เป็นรายบุคคลตามสภาพความเป็นจริง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้

ศึกษาผู้สอนและวิธีการสอน เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงสอบถามและสัมภาษณ์และสังเกตกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การบันทึกเป็นลายหลักอักษร หรือบันทึกเป็นวิดีโอ ถอดเทป ถ่ายรูป ซึ่งผู้วิจัยอาจมีวิธีการสอบถาม สนทนา ในลักษณะแบบเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการตามเงื่อนไขความเหมาะสมในการเก็บข้อมูล

ศึกษาแผนการสอน/ชุดการสอน เป็นการศึกษาแผนกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ว่าครูผู้สอนได้มีขั้นตอนแบบแผนในการจัดการเรียนรู้อย่างไร เช่น เขียนแผนการสอน กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ มีวิธีการเทคนิคและรูปแบบการสอนอย่างไร เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อันยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ

ศึกษาเนื้อหาการสอน เป็นการศึกษาจากหลักสูตร ตำราเรียน และเอกสารต่างๆ ที่มีอยู่ในวิทยาลัยศิลปศึกษา กระบวนการสอนตัวจริงมีเนื้อหาเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมของประเทศลาวหรือไม่ อย่างไร

ศึกษาทางด้านสื่อการสอน เป็นการศึกษาในการใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ของครูและนักศึกษาว่า มีความพร้อมและเพียงพอกับความต้องการอย่างไร มีศักยภาพในการสร้างสื่อหรือจัดหาสื่อ เช่น คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี ภาพ เสียง วัสดุ สี เพื่อเป็นอุปกรณ์สื่อสารที่สำคัญให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในการเรียนรู้รายวิชาจิตรกรรม

ศึกษาการวัดและประเมินผล เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารแผนบทสอน สังเกตการสอนตัวจริง ในบรรดากลุ่มรายวิชาจิตรกรรมในหลักสูตรชั้นสูงสายศิลปกรรม สปป.ลาว โดยทั่วไปใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการและรูปแบบอย่างไรบ้าง อันสอดคล้องกับเนื้อหา สาระการเรียนรายวิชาจิตรกรรม

ศึกษาสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นศึกษาสังเกตสภาพตัวจริงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่จัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม มีความสะดวกเพียงพอ หรือขาดแคลน

เหมาะสมหรือไม่ ตามเป้าหมายส่งเสริมการเรียนรู้จิตรกรรมและวิชาอื่นๆ ในวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

ศึกษาสิ่งที่เอื้ออำนวยความสะดวกอื่นๆ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มาสับสนุนการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบ หรือที่ควบคุมได้ ควบคุมไม่ได้ และการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้วิชาจิตรกรรมเพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้และเป็นการกำลังใจในการเรียน

3. เครื่องมือในการศึกษาวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และนักศึกษา
2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครู-อาจารย์
3. แบบสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม

4. การสร้างเครื่องมือในการศึกษาวิจัย

1. การสร้างแบบสอบถาม เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสาระการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมในหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ศึกษาแบบสอบถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฟอร์มสอบถามการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม

1.2 กำหนดขั้นตอนคำชี้แจงและจุดประสงค์ของแบบฟอร์มสอบถามเพื่อรวบรวมเนื้อหาสาระที่สอดคล้องระหว่างผู้สอบถามและผู้ถูกสอบถามในกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

1.3 กำหนดรายละเอียด ขั้นตอนรอบความคิดเห็นในการสอบถามการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมที่มีเนื้อหาหลัก 7 ด้าน คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยเอื้ออำนวยความสะดวกอื่นๆ

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนข้อสอบถามความคิดเห็นดังนี้

- 5 = หมายถึง คะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 = หมายถึง คะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก
- 3 = หมายถึง คะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 = หมายถึง คะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย
- 1 = หมายถึง คะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

1.4 กำหนดขั้นตอนข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของแบบสอบถาม

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย คะแนนความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม แบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 มีค่าแปลผลความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 มีค่าแปลผลความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 มีค่าแปลผลความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 มีค่าแปลผลความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 มีค่าแปลผลความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายตามความเป็นจริงโดยผู้วิจัย

กำหนดข้อคำถามทั้งก่อนและหลัง ในแต่ละประเด็นที่เห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอันหมายถึง ครูผู้สอน นักศึกษาผู้เรียนจิตรกรรมที่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก แนวคิด และข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ว่าควรจะต้องปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างไร และพัฒนาการศึกษาอย่างไรให้มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร มีเครื่องมือถอดเทป ถ่ายรูปเก็บภาพประกอบ หรือมีอุปกรณ์อื่นๆ ที่ช่วยในการสัมภาษณ์ โดยมีสาระที่จะต้องสัมภาษณ์ดังนี้

2.1 คำชี้แจงและจุดประสงค์ของการสัมภาษณ์

2.2 ข้อมูลที่เป็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

2.3 ข้อคิดเห็นหรือข้อมูลทางเฉพาะด้านของผู้ให้สัมภาษณ์

2.4 สัมภาษณ์ตามสภาพจริงอันแยกเป็นหัวข้อหลักคือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและ ประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านปัจจัยอื่นนอกเหนือจากนี้

3. การสร้างแบบสังเกต เป็นการสังเกตตามสภาพความเป็นจริง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตด้วยตนเอง หรือมีผู้ช่วยสังเกต ปรากฏการณ์ของผู้เรียน ผู้สอน มีกระบวนการเรียนรู้อย่างไรบ้างในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนรายวิชาทางศิลปะและจิตรกรรม นอกนั้นยังต้องสังเกตรวมความเอาใจใส่ของผู้เรียน แรงจูงใจและสิ่งอื่นอำนวยความสะดวก ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม อันมีประเด็นหลักในการสังเกตดังนี้

3.1 คำชี้แจงและจุดประสงค์ โดยทำเป็นเครื่องหมาย

3.2 ข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ วันที่ สถานที่ในการสังเกต

3.3 สังเกตตามสภาพจริง

โดยมีเกณฑ์ในการสังเกต คือ มี ไม่มี หรือควรปรับปรุงตามเนื้อหาหลักๆ คือ ด้านผู้สอน และวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยเอื้ออำนวยความสะดวกอื่นๆ

4. การตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นการนำเครื่องมือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสม ซึ่งมีรายชื่อดังนี้

- 4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง (คณะศิลปกรรมศาสตร์)
- 4.2 อาจารย์ ดร. ขนบพร วัฒนสุขชัย (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- 4.3 อาจารย์ ดร. สุณิสา สุมิตรณะ (คณะศึกษาศาสตร์)

5. การนำเอาแบบสอบถามไปทดลองใช้ เพื่อการนำเครื่องมือการวิจัยมีประสิทธิภาพ และมีเนื้อหาสาระการสอบถามที่สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ก่อนลงเก็บข้อมูลตัวจริง ผู้วิจัยได้ทำการทดลองใช้ในพื้นที่คณะศิลปศึกษากรรมศาสตร์ โดยทำการทดลองกับครู-อาจารย์สาขาศิลปศึกษา จำนวน 6 ท่าน และนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 12 คน โดยได้ข้อสรุปประมาณว่าอยู่ในเกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารในประเทศไทย และข้อมูลที่สำคัญในประเทศลาว ซึ่งข้อมูลจากประเทศลาวมีคือ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิรูปการศึกษา บทสรุปและแผนพัฒนาการศึกษาปี 2012 – 2015 ของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา หลักสูตรชั้นสูงศิลปศึกษาสายศิลปกรรม คู่มือครูรายวิชาจิตรกรรม ข้อมูลประเทศไทยมีคือ ข้อมูลที่เป็นทฤษฎี ความรู้เฉพาะด้านเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เช่น ทฤษฎีการสอนศิลปศึกษาทั่วไป ทฤษฎีการสอนศิลปศึกษาเชิงแบบแผน (DBAE) ทฤษฎีการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 และเอกสารค้นคว้าศิลปะของประเทศไทยและสากล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมตามประเด็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านปัจจัยเอื้ออำนวยความสะดวกอื่นๆ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา จิตรกรรมตามประเด็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และ ด้านปัจจัยเอื้ออำนวยความสะดวกอื่นๆ โดยใช้การจดบันทึกเป็นลายหลักอักษร ภาพถ่าย ทอเทป ถ่ายวิดีโอ และอื่นๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชา จิตรกรรมที่มีประสิทธิภาพ จากการสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม

6. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลข้อในการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว เป็นขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากรูปแบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และนักศึกษาที่เรียน หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม โดยทำการวิเคราะห์แยกเป็นสองส่วน คือ วิเคราะห์แบบสอบถามที่เป็นส่วนของครู-อาจารย์ และวิเคราะห์แบบสอบถามที่เป็นส่วนของนักศึกษาเป็นค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ ดังมีรายละเอียดตามสูตรการคำนวณดังนี้

สูตรการคำนวณ

$$\text{ร้อยละ (ข้อมูลที่ศึกษา)} = \frac{\text{จำนวนข้อมูลที่ศึกษา}}{\text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}} \times 100$$

สูตรการคำนวณค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น

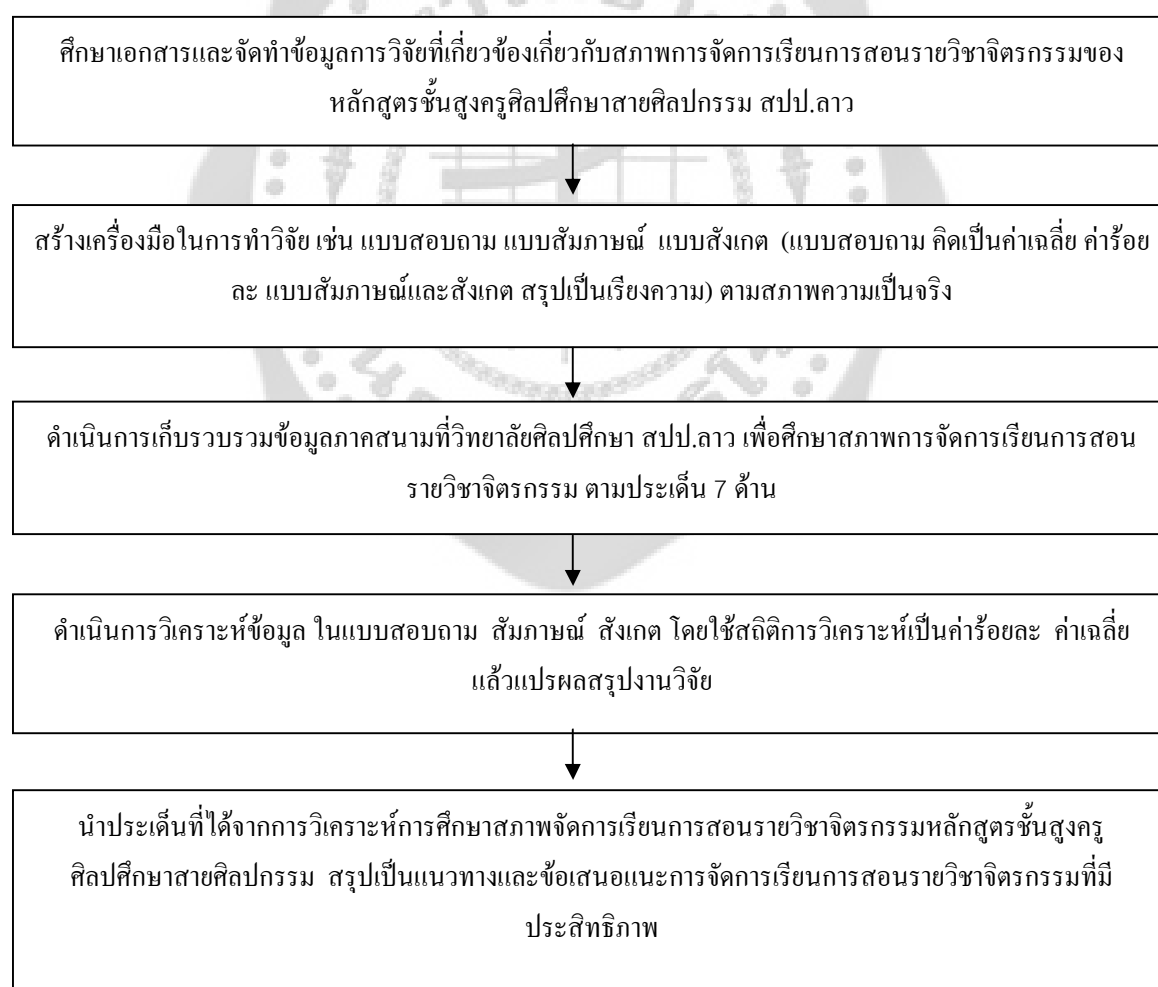
$\sum X$ แทน ผลรวมของแบบสอบถาม

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2. **วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์** เป็นการวิเคราะห์ประเด็นการสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ จากการถอดเทปแล้วสรุปเป็นเรียงความสำคัญ ในแต่ละด้าน คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

2. **วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต** เป็นการวิเคราะห์ประเด็นการสังเกตสภาพความเป็นจริงที่ได้จากการบันทึก ถ่ายภาพ หรือวิดีโอ (ถ้ามี) แล้วสรุปเป็นเรียงความสำคัญ ในแต่ละด้าน คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

ขั้นตอนในการทำวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมตามแบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 แขนงจิตรกรรม
2. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมตามแบบการสัมภาษณ์และสังเกตของครู-อาจารย์ผู้สอนแขนงจิตรกรรมและนักศึกษาชั้นปีที่ 2

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมด้วยการสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 แขนงจิตรกรรม

1. ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามของครู-อาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแขนงจิตรกรรม จำนวน 12 ท่าน และอีกส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามของนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ซึ่งแต่ละส่วนสรุปการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม และตอนที่ 3 เป็นข้อมูลวิเคราะห์ส่วนสรุปเรียงความคิดเห็นเพิ่มเติมของครู-อาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ซึ่งผลการวิเคราะห์ผลแสดงในตารางตามลำดับดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ครู-อาจารย์

ตาราง 11 แสดงการวิเคราะห์ผลข้อมูลสถานภาพของครู-อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครู-อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม		
1. เพศ		
1.1 ชาย	10	83.33
1.2 หญิง	2	16.66
รวม	12	100.00
2. อายุ		
2.1 อายุตั้งแต่ 20-30 ปี	5	41.66
2.2 อายุตั้งแต่ 31-40 ปี	4	33.33
2.3 อายุตั้งแต่ 41-50 ปี	3	25.00
รวม	12	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ชั้นกลาง	2	16.66
3.2 ชั้นสูง	5	41.66
3.3 ปริญญาตรี	5	41.66
รวม	12	100.00
4. สถานภาพและประสบการณ์ในการสอน		
4.1 สอน 1-5 ปี	7	58.33
4.2 สอน 6-10 ปี	2	16.66
4.3 มากกว่า 10 ปี	3	25.00
รวม	12	100.00
5. วิชาที่สอน		
5.1 วิชาวาดเขียน (แต้มขาว-ดำ)	1	8.33
5.2 วิชาวาดภาพเหมือน(แต้มเหมือน)	1	8.33
5.3 วิชาจิตรกรรม(จัดภาพเทคนิคแต้มสี)	3	25.00
5.4 วิชาอื่นๆ	7	58.33
รวม	12	100.00

จากตาราง 11 พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน รายวิชาจิตรกรรมจำแนกได้ตามลำดับ คือ เพศชายคิดเป็นร้อยละ 83.33 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 16.66 จำแนกช่วงอายุได้ 4 ช่วงอายุ คือระหว่างอายุตั้งแต่ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.66 อายุตั้งแต่ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุตั้งแต่ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 วุฒิการศึกษาชั้นกลางคิดเป็นร้อยละ 16.66 ชั้นสูง และปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 41.66 สถานภาพและประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.33 สอน6-10ปี คิดเป็นร้อยละ 16.66 และสอนมากกว่า10ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 รายวิชาที่สอน วิชาวาดเขียน (แต้มขาว-ดำ)และวิชาวาดภาพเหมือน(แต้มเหมือน)คิดเป็นร้อยละ 8.33 วิชาจิตรกรรม (จัดภาพเทคนิคแต้มสี) คิดเป็นร้อยละ 25.00 และวิชาอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 58.33

ตาราง 12 แสดงการวิเคราะห์ผลแบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์

ล/ด	ประเด็นที่ศึกษา	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย	ค่าแปลผล
1	ด้านผู้สอนและวิธีการสอน	18	3.86	มาก
2	ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน	8	3.79	มาก
3	ด้านเนื้อหาการเรียนการสอน	6	3.60	มาก
4	ด้านสื่อการเรียนการสอน	7	3.02	ปานกลาง
5	ด้านการวัดและประเมินผล	12	3.74	มาก
6	ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	7	2.68	ปานกลาง
7	ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ	4	2.25	น้อย

จากตาราง 12 ผลจากการวิเคราะห์พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมด้วยการสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ปรากฏว่ามีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากอันได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอนที่มีค่าแปลผลเฉลี่ย 3.86 ด้านแผนการสอนเฉลี่ย 3.79 ด้านเนื้อหาการสอนเฉลี่ย 3.60 และด้านการวัดและประเมินผลเฉลี่ย 3.74 จากค่าแปลผลทั้งหมด 7 ด้านที่ศึกษา

แต่สิ่งสำคัญพบว่า มีค่าแปลผลระดับปานกลางและระดับน้อยที่ส่งผลต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม คือ ด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีค่าแปลผลเฉลี่ย 3.02 อันได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ในการวาดสีน้ำมัน เช่น สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง กรอบชิงผ้าใบ ขาหยั่ง จานผสมสี น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน และแบบหุ่นจำลองการวาดเขียน เช่น แบบหุ่นนั่ง (สามเหลี่ยมสี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy) ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีค่าแปลผลเฉลี่ย 2.68 อันได้แก่ ห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรม หอศิลป์ห้องแสดงนิทรรศการ

ศิลปะและจิตรกรรม ห้องสมุดด้านข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรม ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ที่มีค่าแปลผลเฉลี่ย 2.25 อันได้แก่ ทุนสนับสนุนจากภายใน เช่น การประกอบส่วนอย่างมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กร ทุนรายได้จากการแสดงงานทางจิตรกรรมของสมาคมครู-อาจารย์และนักศึกษา จากภายนอก เช่น บริษัทภาคเอกชน ชุมชน รวมถึงพ่อแม่ผู้ปกครองนักศึกษาในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมอย่างกว้างขวาง (รายละเอียดดูเพิ่มเติมในตารางวิเคราะห์ผลแบบสอบถามของ ครู-อาจารย์ภาคผนวก ข) ทั้งหมดเหล่านี้นักวิจัยยืนยันเห็นควรที่จะต้องให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาในด้านที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมของครู-อาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ควรให้มีการฝึกอบรมครูอย่างสม่ำเสมอทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อฝึกทักษะและวิธีการสอนของครูให้มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย จัดระบบการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของวิทยาลัยศิลปศึกษาของ สปป.ลาว

ด้านแผนการสอนหรือชุดการสอน ต้องการให้มีการปรับปรุงแผนการสอนของครูบางคนให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการประเมินการเรียนการสอน

ด้านเนื้อหาการสอน ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น และหาแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของบทเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้านสื่อการเรียนการสอน ต้องการให้มีการปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีความจำเป็นเหมาะสมกับการเรียนการสอนและเพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและผู้สอน

ด้านการวัดและประเมินผล ต้องการให้มีการพัฒนาการวัดและประเมินผลที่หลากหลายมีแบบที่ชัดเจนและทำอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์ผลงานและแก้ปัญหาด้วยตนเองให้มากขึ้น

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ต้องการให้มีการปรับปรุงสถานที่เรียนให้เป็นระบบและเหมาะสม และหาจัดแหล่งสถานที่เรียนเพิ่มเติมสำหรับวิชาปฏิบัติการ และสถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มากขึ้น

ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ต้องการให้มีการจัดหาแหล่งทุนการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่ครู-อาจารย์ ได้พัฒนาศักยภาพและวุฒิการศึกษา และหาแหล่งทุนสำหรับซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอกับผู้เรียน

ส่วนที่ 2 นักศึกษา

ตาราง 13 แสดงการวิเคราะห์ผลข้อมูลสถานภาพของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	8	66.66
1.2 หญิง	4	33.33
รวม	12	100.00
2. ได้รับทุน		
2.1 รัฐบาล	3	25.00
1.1 ตนเอง(สอบเข้า)	9	75.00
รวม	12	100.00
2. คะแนนเฉลี่ย		
2.1 2.51-3.00	10	83.33
2.2 3.01 ขึ้นไป	2	16.66
รวม	12	100.00
3. จำนวนการเข้าเรียน		
3.1 6-10 ครั้ง	3	25.00
3.2 มากกว่า10 ครั้ง	9	75.00
รวม	12	100.00

จากตาราง 13 ผลจากการวิเคราะห์พบว่าสถานภาพของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกได้ตามลำดับคือ เพศชายคิดเป็นร้อยละ 66.66 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 33.33 จำแนกผู้ที่ได้ทุนมาเรียนเป็น 2 ประเภท คือ ทุนรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 25.00 อายุตนเอง (สอบเข้า) คิดเป็นร้อยละ 75.00 ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00 คิดเป็นร้อยละ 83.33 คะแนนเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 16.66

ตาราง 14 แสดงการวิเคราะห์ผลแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา

ล/ด	ประเด็นที่ศึกษา	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย	ค่าแปลผล
1	ด้านผู้สอนและวิธีการสอน	19	4.11	มาก
2	ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน	8	4.04	มาก
3	ด้านเนื้อหาการเรียนการสอน	6	3.82	มาก
4	ด้านสื่อการเรียนการสอน	7	2.99	ปานกลาง
5	ด้านการวัดและประเมินผล	12	3.78	มาก
6	ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	7	3.01	ปานกลาง
7	ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ	4	2.42	น้อย

จากตาราง 14 ผลจากการวิเคราะห์พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมด้วยการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษามีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากอันได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอนที่มีค่าแปลผลเฉลี่ย 4.11 ด้านแผนการสอนเฉลี่ย 4.04 ด้านเนื้อหาการเรียนการสอนเฉลี่ย 3.82 และด้านการวัดและประเมินผลเฉลี่ย 3.78 จากค่าแปลผลทั้งหมด 7 ด้านที่ศึกษา

แต่สิ่งสำคัญพบว่า มีค่าแปลผลระดับปานกลางและระดับน้อยที่ส่งผลต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม คือ ด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีค่าแปลผลเฉลี่ย 2.99 อันได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ในการวาดสีน้ำมัน เช่น สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง กรอบจึงผ้าใบ ขาหยั่ง จานผสมสี น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน และแบบหุ่นจำลองการวาดเขียน เช่น แบบหุ่นนั่ง (สามเหลี่ยม สีเหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy) ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีค่าแปลผลเฉลี่ย 2.68 อันได้แก่ ห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรม หอศิลป์ห้องแสดงนิทรรศการ ศิลปะและจิตรกรรม สถานที่หรือตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ห้องสมุดด้านข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรม ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ที่มีค่าแปลผลเฉลี่ย 2.25 อันได้แก่ ทุนสนับสนุนจากภายใน เช่น การประกอบส่วนอย่างมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กร ทุนรายได้จากการแสดงงานทางจิตรกรรมของสมาคมครู-อาจารย์และนักศึกษา จากภายนอก เช่น บริษัท ภาคเอกชน ชุมชน รวมถึงพ่อแม่ผู้ปกครองนักศึกษาในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมอย่างกว้างขวาง (รายละเอียดดูเพิ่มเติมในตารางวิเคราะห์ผลแบบสอบถามของนักศึกษาภาคผนวก ข) ซึ่งผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมของนักศึกษานั้นมีความสอดคล้องกับผลวิเคราะห์แบบสอบถามของครู-อาจารย์ ด้วยเหตุนี้

ผู้วิจัยจึงยืนยันเห็นควรที่จะต้องให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาในด้านที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน รายวิชาจิตรกรรมอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชา จิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

1. ด้านผู้สอนและวิธีการสอน อยากให้ครูบางท่านนำเอารูปแบบ เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องและได้มาตรฐานเพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนตามแนวทางยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ด้านแผนการสอนหรือชุดการสอน อยากให้ครูสอนบางคนมีการวางแผนการสอนที่ละเอียด จัดระบบแผนการสอนที่ชัดเจนเป็นขั้นตอน และจัดหาอุปกรณ์ประกอบที่มีอยู่ประยุกต์ใช้ให้เพียงพอเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนอย่างสมบูรณ์แบบและได้มาตรฐานเพิ่มมากขึ้น

3. ด้านเนื้อหาการสอน ด้านเนื้อหาการเรียนการสอนนั้นอยากให้เน้นเนื้อหาการเรียนให้ตรงประเด็นการเรียนการสอนทฤษฎีและปฏิบัติทางด้านศิลปกรรม หรือจิตรกรรมอย่างเหมาะสม เพิ่มชั่วโมงเรียนวิชาเฉพาะและมีการอธิบายให้ผู้เรียนได้เข้าใจเพิ่มมากขึ้น

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน อยากให้มีการเก็บอุปกรณ์การเรียนการสอนบางรายวิชาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบมากขึ้น และเสนอหาแหล่งทุนสนับสนุนในการจัดซื้ออุปกรณ์ ในบางรายวิชาที่ไม่มีให้เพียงพอแก่ผู้เรียนผู้สอน และจัดหาสื่อการสอนอย่างหลากหลายมาประกอบการสอน

5. ด้านการวัดและประเมินผล ที่ผ่านมามีการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับพอใช้ได้แต่ก็ต้องการให้มีการวัดและประเมินที่หลากหลายและเป็นระบบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ วิจารณ์ ผลงานของตนเองเพิ่มมากขึ้น และมีผู้เชี่ยวชาญมารับผิดชอบในการชี้แนะการช่วงประเมินอย่างต่อเนื่องเพิ่มมากขึ้น

6. ด้านสถานที่เรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่เรียนของวิทยาลัยมีความจำกัดเนื่องจากว่าอยู่ในช่วงกำลังปลูกสร้างอาคาร ดังนั้น ห้องเรียน รายวิชาปฏิบัติการ สถานที่ว่างแสดงผลงานและ ที่เก็บอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อความเป็นจริง

7. ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ต้องการให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน หาแหล่งทุนการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมความรู้ ทักษะ ให้แก่ผู้เรียนที่ขาดแคลนอุปกรณ์ทางการเรียน สื่ออุปกรณ์ ตำราหนังสือที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาจิตรกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

2. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยการสัมภาษณ์และสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาแขนงจิตรกรรม

ผลจากการสัมภาษณ์และสังเกตผู้วิจัยขอสรุปโดยภาพรวมเกี่ยวกับสภาพและบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ของครู-อาจารย์และนักศึกษาอันดับแรก คือ สภาพการเรียนการสอนของหลักสูตรคือการเน้นผลิตรายวิชาศิลปศึกษาที่มีพันธกิจหลักการเรียนคือ 1) การเรียนจะต้องรักษาไว้ในความเป็นครูศิลปศึกษา 2) การเรียนจะต้องฝึกเป็นนักปฏิบัติด้านศิลปศึกษา 3) ต้องเป็นคนที่จะต้องเข้าใจศิลปศึกษาเพื่อสืบทอด รักษา และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของลาวไว้อย่างยั่งยืน (วิเคราะห์จากจุดประสงค์ของหลักสูตรชั้นสูง) ทั้งหมดนั้นก็เพื่อตอบสนองความจำเป็นในการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบการศึกษาตามยุทธศาสตร์การศึกษาลาว หรือตามกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาทางออก อันดับสอง คือ สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมของครู-อาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยศิลปศึกษาเป็นลักษณะแบบประยุกต์ตามสถานการณ์ความเป็นจริงตามนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ศึกษา เช่น การสอนจิตรกรรมบางครั้งอาจยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือบางครั้งก็ยึดหลักผู้สอนเป็นสำคัญตามเงื่อนไขตัวจริง อันดับที่สาม คือ สภาพบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมสถานที่การจัดการเรียนการสอนถือว่ายังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร เช่น สถานที่ห้องเรียนแต่ละรายวิชายังเป็นลักษณะกระเจากระจายไม่ชัดเจนระหว่างห้องเรียนดนตรีและจิตรกรรม ห้องปฏิบัติการ ห้องแสดงผลงานทางศิลปะและจิตรกรรม สถานที่เก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน สื่อเทคโนโลยี สื่อข้อมูลเอกสารด้านจิตรกรรม และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมจากองค์ภายนอก หรือภาคเอกชน ชุมชนในการสนับสนุนการเรียนการสอนถือว่ายังมีค่อนข้างจำกัดนอกเนื่องจากนโยบายและงบประมาณรวมของรัฐบาล ซึ่งรายละเอียดในแต่ละด้านที่สัมภาษณ์และสังเกตผู้วิจัยขอสรุปเป็นจุดแข็ง จุดอ่อนและข้อเสนอแนะดังนี้

จุดแข็ง

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ครู-อาจารย์ทุกคนมีแนวคิดยึดมั่นต่อแนวทางของขั้นที่วางออกเป็นอย่างดีและปฏิบัติตนอย่างดีและจัดการเรียนการสอนเป็นปกติตามความหมายของวิทยาลัยวางออกอย่างเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ สมเพ็ด จันทลา กล่าวในตอนหนึ่งว่า “ครู-อาจารย์ที่วิทยาลัยศิลปศึกษาโดยรวมมีจิตใจยึดมั่นต่อแนวทางและการชี้นำปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของวิทยาลัยวางออกอย่างเคร่งครัด”

ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ทางวิทยาลัยมีระบบโครงสร้างหลักสูตร และการจัดตั้งกลุ่มทดลองครูสอนที่ชัดเจน ซึ่งมีความสะดวกในการชี้แนะจัดตั้งปฏิบัติสร้างแผนการสอนให้เป็นระบบขั้นตอน พร้อมทั้งที่จะปฏิบัติการในการวัดและประเมินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์

ของอาจารย์ มณีจันทร์ กล่าวไว้ว่า “อยากให้ครูศิลปศึกษาดูแลเนื้อหาการสอนก่อนนำมาแต่งบทสอน โดยยึดหลักการตั้งคำถาม การอธิบาย วิธีการสอนให้กับผู้เรียน การที่มีแผนการสอนนั้นถือว่ามีความสำคัญมาก ถ้าไม่มีแผนการสอนจะทำให้ครูไม่มีความพร้อมในการสอนและไม่เป็นระบบถูกต้องตามหลักการเรียนรู้”

ด้านเนื้อหาการสอน เนื้อหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของลาวตาม 5 มาตรฐาน คือ 1. ด้านคุณสมบัติศึกษา 2. ด้านปัญญาศึกษา 3. ด้านพลศึกษา 4. ด้านศิลปศึกษา และ 5. ด้านแรงงานศึกษา ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวส่งผลที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ด้านจิตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับให้สัมภาษณ์ของท่านรองผู้อำนวยการวิทยาลัยศิลปศึกษา กล่าวไว้ว่า “การดำเนินการศึกษาของลาวจะต้องดำเนินไปตามมาตรฐานการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติวางออก”

ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมทางวิทยาลัยศิลปศึกษามุ่งเน้นในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งครูสอนบางท่านสามารถที่จะจัดหาแหล่งวัสดุจากธรรมชาติมาประยุกต์สร้างเป็นสื่อการสอน เช่น แบบหุ่นนิ่ง หรือหุ่นจำลองที่หาได้ตามเงื่อนไขสภาพเป็นจริงในห้องเรียนที่มีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ ดวงเดด กล่าวในตอนหนึ่งว่า “เรื่องสื่อการสอนส่วนมากจะเน้นให้ผู้เรียนมีการต่อยอด ผลิตจากวัสดุจากธรรมชาติ และให้ผู้เรียนออกแบบจากวัสดุที่มีในอ้อมข้าง”

ด้านการวัดและประเมินผล ครู-อาจารย์โดยรวมมีความรู้ ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนพอสมควรในระดับหนึ่ง ซึ่งเหมาะแก่การพัฒนาทักษะ เทคนิครูปแบบการประเมินผล การเรียนการสอนที่หลากหลายตามเงื่อนไขความเป็นจริง

ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก วิทยาลัยศิลปศึกษาดังอยู่บอริเวรใจกลางเมืองนครหลวงเวียงจันทน์ สะดวกในการสัญจร และอีกอย่างนักศึกษาโดยส่วนมากมีที่พักอยู่กับวิทยาลัย ซึ่งมีความสะดวกในการไปมาและสื่อสารระหว่างครู-อาจารย์กับนักศึกษาในการจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนที่หลากหลาย

ด้านปัจจัยความเอื้อหนุนอื่นๆ วิทยาลัยเป็นวิทยาลัยที่ขึ้นกับรัฐบาลโดยตรง ซึ่งมีข้อสะดวกในการสร้างความร่วมมือกับสถาบันต่างๆ ของรัฐได้ และสามารถที่จะจัดทำแผนนโยบายที่จำเป็นที่รองรับจากขั้นที่หนึ่งได้ในระดับที่ดี เพื่อหาแหล่งทุนที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนจิตรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อน

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ครูสอนตัวจริงในปัจจุบันส่วนมากเป็นบุคลากรหนุ่มน้อยมีวุฒิการศึกษาเรียนจบภายในประเทศเป็นส่วนมาก ประสบการณ์ในการสอนยังมีจำกัด และอีกอย่างครูสอนบางท่านขาดความเอาใจใส่ในการกระตือรือร้นการทำหน้าที่ที่ดี ขาดทักษะ วิธีการสอนที่หลากหลาย ยึด

หลักการสอนแบบครูเป็นหลักตามกระบวนการและวิธีการแบบเดิมๆ ขาดการค้นหาคำถามเพิ่มเติม เพื่อส่งต่อให้ผู้เรียนให้เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ ดวงเดกกลาวในตอนหนึ่งว่า “ครู-อาจารย์บางท่านยังขาดความกระตือรือร้นในการประยุกต์การสอนของตนเองให้ทันกับยุคสมัยในปัจจุบัน ทำให้นักศึกษารุ่นใหม่เกิดความไม่ใส่ใจต่อบทเรียน”

ด้านแผนการสอนและชุดการสอน ครู-อาจารย์บางท่านถือเบาคือการวางแผนการสอน ยึดหลักการสอนตามแบบเดิมตามหนังสือ หรือตำราที่มีอยู่ ไม่มีการค้นหาคำถามเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ มณีจัน กล่าวในตอนหนึ่งว่า “ครูโดยส่วนมากจบจากภายในเป็นหลัก การถ่ายทอดความรู้มีข้อจำกัด และครูสอนบางคนสอนไม่ตรงตามวิชาที่เรียนจบมา บางอาจารย์ขาดความเอาใจใส่คิดว่าความรู้เพิ่มเติม”

ด้านเนื้อหาการสอน การเรียนในระบบชั้นสูงมีระยะเวลาเรียนน้อยมากถ้าเทียบกับมาตรฐานของหลักสูตรตัวจริง แต่ในหลักสูตรจะต้องเรียนให้ครบตามวิชาและหน่วยกิจที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งมี 4 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาทั่วไป หมวดวิชาพื้นฐานวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือก ซึ่งมีหน่วยกิจไม่ต่ำกว่า 83 หน่วยกิจ 2080 ชั่วโมง ทำให้การจัดการเรียนการสอนรายวิชาเฉพาะไม่ได้ดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ คำหล้า กล่าวในที่ประชุมว่า อยากให้มีการปรับระยะเวลาของหลักสูตรในบางรายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนมากขึ้น

ด้านสื่อการเรียนการสอน ปรากฏว่าอุปกรณ์ที่มีอยู่มีลักษณะเหลือไม่พอ ยกตัวอย่าง เช่น ดินปั้น ฟู่กัน กระดาษรองเขียนน่าจะมีจัดหาและบางชนิดอาจใช้ร่วมกันได้ แต่เนื่องจากขาดการจัดระบบการคุ้มครองที่ดีทำให้เกิดความเสียหายและเสนอจัดซื้อหลายครั้ง ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณจากขั้นเท็ง ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ คำหล้า กล่าวในตอนหนึ่งว่า “บางรายวิชาเรียนไม่มีอุปกรณ์เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน เช่น ข้าง สี และอื่นๆที่จำเป็น”

ด้านการวัดและประเมินผล ครู-อาจารย์ยังไม่กล้าประเมินผลผู้เรียนที่หลากหลาย และขาดการค้นหาวิธีการวัดและประเมินผลในรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ จันทสร กล่าวในตอนหนึ่งว่า “หลักการวัดและประเมินที่นิยมใช้ในวิชาจิตรกรรม คือ การเปิดกว้างทางด้านความคิดในการให้คะแนน ควรมีการให้คะแนนแบบมีส่วนร่วม คะแนนผลงาน คะแนนงานมอบหมาย ความเอาใจใส่ การประเมินผลจึงกลายเป็นการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนและอาจารย์อีกด้วย”

ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือครูประจำชั้นประจำรายวิชาบางท่านขาดความเอาใจใส่ที่เด็ดขาดและการกำหนดขอบเขตสถานที่เรียนที่ชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ วิรศักดิ์ กล่าวในตอนหนึ่งว่า “เรื่องสถานที่เรียนบางรายวิชามีข้อจำกัด และไม่เพียงพอกับผู้เรียน”

ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ครู-อาจารย์บางท่านขาดความกระตือรือร้น ในการสร้างผลงาน และมีแนวคิดเชิงเดิมไม่กล้าแสดงออกให้สังคมได้เห็น ส่วนเบื้องนักศึกษบางกลุ่มก็ขาดความเอาใจใส่ต่อการค้นหาความรู้เพิ่มเติม โดยอาศัยแต่การชี้แนะจากครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะ

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ให้นักเรียนงานวิชาการสืบต่อระดมแนวความคิดบุคลากรครูให้มีความยึดมั่นต่อแนวทางของรัฐบาล หาโอกาสที่เหมาะสมในการจัดทำแผน หรือเขียนโครงการฝึกอบรมให้กับครูสอนที่ยังมีความรู้ และประสบการณ์น้อยในด้านวิชาเฉพาะที่ตนเองสอน เพื่อเสริมและกระตุ้นทักษะ วิธีการสอนที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ สมเพ็ด กล่าวในตอนหนึ่งว่า “คือวิชาเรียนบางรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม จัดครูสอนไม่ตรงกับความรู้เฉพาะด้านที่เรียนมาส่งผลมีปัญหาในการเรียนการสอน เช่น การส่งความรู้ การอธิบายบทเรียนอาจจะไม่ตรงประเด็นเท่าที่ควรเนื่องจากขาดความรู้เฉพาะด้านนั้นๆ”

ด้านแผนการสอนและชุดการสอน ครู-อาจารย์บางท่านถือเบาคือการวางแผนการสอนที่ดี ยึดหลักการสอนตามแบบหนังสือ หรือตำราที่มีอยู่ก็แล้วไป ไม่มีการค้นหาความรู้เพิ่ม ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ มณีจัน กล่าวในตอนหนึ่งว่า “ครูโดยส่วนมากจบจากภายในเป็นหลัก การถ่ายทอดความรู้มีข้อจำกัด และครูสอนบางคนสอนไม่ตรงตามวิชาที่เรียนจบมา บางอาจารย์ขาดความเอาใจใส่ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม”

ด้านเนื้อหาการสอน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะฉะนั้นทุกๆ ปีที่สอนไปแล้วนั้นควรให้มีการวัดและประเมินหลักสูตรคืนว่า มีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้าง หากปัจจัยหลักของหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาก็ให้มีความสอดคล้องกับสภาพเงื่อนไขเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อาจจะจัดการประเมินในระดับหน่วยงาน หรือระดับวิทยาลัยตามเงื่อนไขงบประมาณที่มีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ที่ประชุมของอาจารย์ เกิง กล่าวในตอนหนึ่งว่า “หลักสูตรของวิทยาลัยจะต้องได้รับการประเมินในทุกๆ สองปีหลังเปิดการเรียนการสอน”

ด้านสื่อการเรียนการสอน จัดระบบการคุ้มครองวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในแต่ละวิชาเรียนที่เห็นว่ามีความจำเป็นอย่างเป็นระบบชัดเจน พร้อมนั้นครู-อาจารย์ทุกคนต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการจัดหา และประยุกต์สร้างสื่อการสอนนอกเหนือจากงบประมาณของขั้นเทมให้ ความสามารถของครูสอนมีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ คำหล้า กล่าวในตอนหนึ่งว่า “เราควรจัดหาแหล่งข้อมูลด้านทฤษฎีการเรียนรู้ศิลปะให้มากขึ้น จัดหาและประยุกต์ใช้อุปกรณ์ที่เห็นว่ามี ความจำเป็นที่สุด จัดระบบห้องปฏิบัติการของครูในการสร้างสื่อการสอนและสร้างผลงานให้มีความสมบูรณ์แบบ”

ด้านการวัดและประเมินผล เสนอหน่วยงานที่รับผิดชอบให้การกระตุ้นเปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนกล้าแสดงออกที่หลากหลาย และสร้างจิตสำนึกที่สร้างสรรค์ เปิดเสรีภาพทางการเรียนรู้มากขึ้น พร้อมทั้งใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบ มีความยุติธรรมระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ จันทพร กล่าวในตอนหนึ่งว่า “หลักการวัดและประเมินที่นิยมใช้ในวิชาจิตกรรม คือ การให้คะแนนการมีส่วนร่วม คะแนนผลงาน คะแนนงานมอบหมาย ความเอาใจใส่ การประเมินผลคือการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนและอาจารย์อีกด้วย”

ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ทางวิทยาลัยสามารถที่จะจัดระบบแบ่งสถานห้องเรียนที่จำเป็นในการเรียนการสอนที่ชัดเจนได้ในระดับที่พอดี และแต่งตั้งครูผู้สอนประจำรายวิชา รับผิดชอบอย่างจริงจัง พร้อมทั้งจะแนะนำลู่ทางให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ สมเพ็ด กล่าวในตอนหนึ่งว่า “การจัดสถานที่ห้องเรียนระหว่างแขนงศิลปกรรมและแขนงดนตรี ยังมีความสับสนและยังไม่เป็นระบบที่ดี”

ด้านปัจจัยความเอื้อหนุนอื่นๆ สร้างโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ ในสังคมได้เห็นคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมให้กว้างมากขึ้น ครู-อาจารย์และนักศึกษาควรจะเป็นคนสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีกับสังคม เพื่อยกย่องเอาความช่วยเหลือ และสนับสนุนจากสังคม เพื่อหางบประมาณในการจัดหาแหล่งเรียนอันเกิดจากการแสดงงาน การประกวดวาดภาพจิตรกรรม และการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ ลำห่อ กล่าวในตอนหนึ่งว่า “อยากให้ครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาตนเองและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมทางด้านความรู้ ความ สามารถให้มากยิ่งขึ้น”

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูง คุรุศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ระดับชั้นเรียนปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเป็นลำดับสำคัญเป็นขั้นตอนดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจิตรกรรม ของหลักสูตรชั้นสูง คุรุศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว
2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับรายวิชาจิตรกรรมในหลักสูตรชั้นสูง คุรุศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการยกระดับความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของลาว โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว เพราะที่ผ่านมายังไม่มีนักวิชาการหรือนักวิจัยทางการศึกษาเข้าไปศึกษาสำรวจประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมอย่างจริงจัง
2. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อกับครู-อาจารย์ที่สอนตลอดถึงนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรชั้นสูงได้รับรู้สภาพการจัดการเรียนการสอนของตนเองเป็นอย่างไร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการช่วยให้ครู-อาจารย์และนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและสะท้อนปัญหาข้อดี ข้อบกพร่อง เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครู-อาจารย์ที่สอนรายวิชาจิตรกรรมวิทยาลัยศิลปศึกษาจำนวน 12 ท่าน และนักศึกษาแขนงศิลปกรรม(แขนงแต้ม) ชั้นปีที่ 2 จำนวน 12 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา พ.ศ. 2556 วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็นรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นศึกษาข้อมูลเอกสาร

1. ในการศึกษาข้อมูลเอกสารครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมออกเป็น 2 ภาคส่วน คือ ส่วนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลเอกสารทางการศึกษาที่เป็นภาษาลาว หรือข้อมูลจากประเทศลาว และส่วนที่ 2 ได้แก่ ข้อมูลทางการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลเอกสารทางการศึกษาของ สปป.ลาว มีดังนี้

- 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติลาว
- 2) แผนยุทธศาสตร์การสร้างสรรค์แห่งชาติลาว
- 3) มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติลาว
- 4) หลักสูตรชั้นสูงศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว
- 5) คู่มือครูรายวิชาจิตรกรรม

ข้อมูลเอกสารทางการศึกษาของประเทศไทยมีดังนี้

- 1) ผลงานวิชาการ หรือผลงานการวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาและจิตรกรรม (หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
- 2) หนังสือ ตำราวิชาการด้านการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น ศาสตราจารย์พิเศษ อารี สุทธิพันธุ์ (ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์) ศาสตราจารย์ วิรุณ ตั้งเจริญ และเอกสารการสอนคณะศิลปกรรมศาสตร์ รายละเอียดมีอ้างอิงในบทที่ 2
- 3) ข้อมูลเอกสารการวิจัยทางการศึกษา (หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- 4) เอกสารการศึกษาทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับศาสตร์ทางการเรียนการสอน
- 5) ข้อมูลออนไลน์ เกี่ยวกับแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และการสังเกต

2. นำสาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมมาสังเคราะห์จัดทำสร้างเป็นเครื่องมือรูปแบบสอบถามความคิดเห็น แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับ 7 ด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมอื่น ได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นศึกษาสภาพความคิดเห็นด้วยการสอบถามครู-อาจารย์และนักศึกษาแขนงจิตรกรรม

เป็นการศึกษาข้อมูลสภาพจากการสอบถามความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ของครู-อาจารย์แขนงจิตรกรรม จำนวน 12 ท่าน และนักศึกษาแขนงจิตรกรรมจำนวน 12 คน ซึ่งมีประเด็นในการศึกษา คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ (รายละเอียดดูเพิ่มเติมในภาคผนวก ข)

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยการสัมภาษณ์และสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาแขนงจิตรกรรม

เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมโดยการสัมภาษณ์ครู-อาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เป็นรายบุคคลตามสภาพความเป็นจริง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้

ศึกษาผู้สอนและวิธีการสอน เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงสอบถาม สัมภาษณ์และสังเกตกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การบันทึกเป็นลายหลักอักษร หรือบันทึกเป็นวิดีโอ ถอดเทป ถ่ายรูป ซึ่งผู้วิจัยอาจมีวิธีการสอบถาม สนทนา ในลักษณะแบบเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการตามเงื่อนไขความเหมาะสมในการเก็บข้อมูล

ศึกษาแผนการสอน/ชุดการสอน เป็นการศึกษาแผนกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ว่าครูผู้สอนได้มีขั้นตอนแบบแผนในการจัดการเรียนรู้อย่างไร เช่น เขียนแผนการสอน กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ มีวิธีการเทคนิคและรูปแบบการสอนอย่างไร เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อันยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ

ศึกษาเนื้อหาการสอน เป็นการศึกษาจากหลักสูตร ตำราเรียน และเอกสารต่างๆ ที่มีอยู่ในวิทยาลัยศิลปศึกษา กระบวนการสอนตัวจริงมีเนื้อหาเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมของประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

ศึกษาสื่อการเรียนการสอน เป็นการศึกษาในการใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ของครูและนักศึกษาว่า มีความพร้อมและเพียงพอกับความต้องการอย่างไร มีศักยภาพในการสร้างสื่อหรือจัดหาสื่อ เช่น คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี ภาพ เสียง วัสดุ สี เพื่อเป็นอุปกรณ์สื่อสารที่สำคัญให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในการเรียนรู้รายวิชาจิตรกรรม

ศึกษาการวัดและประเมินผล เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารแผนบทสอน สังเกตการณ์สอนตัวจริง ในบรรดากลุ่มรายวิชาจิตรกรรมในหลักสูตรชั้นสูงสายศิลปกรรม สปป.ลาว โดยทั่วไปใช้เกณฑ์

การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการและรูปแบบอย่างไรบ้าง อันสอดคล้องกับเนื้อหา สาระการเรียนรู้ รายวิชาจิตรกรรม

ศึกษาสถานที่เรียนและสิ่งแวดล้อม เป็นศึกษาสังเกตสภาพตัวจริงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่จัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม มีความสะดวกเพียงพอ หรือขาดแคลน เหมาะสมหรือไม่ ตามเป้าหมายส่งเสริมการเรียนรู้จิตรกรรมและวิชาอื่นๆ ในวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

ศึกษาปัจจัยที่เอื้ออำนวยความสะดวกอื่นๆ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มาสนับสนุนการจัดการเรียน การสอนทั้งในระบบและนอกระบบ หรือที่ควบคุมได้ ควบคุมไม่ได้ และการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม ที่ส่งผลต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้วิชาจิตรกรรมเพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้และเป็ นกำลังใจในการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. แบบสอบถาม
2. แบบสัมภาษณ์
3. แบบสังเกต

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. การสร้างแบบสอบถาม เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียน การสอนที่เกี่ยวข้องกับสาระการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมในหลักสูตรชั้นสูง ครู ศิลปศึกษาสาขาศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ศึกษาแบบสอบถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามการวิจัยเพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบฟอร์มสอบถามการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม

1.2 กำหนดขั้นตอนคำชี้แจงและจุดประสงค์ของแบบฟอร์มสอบถามเพื่อรวบรวมเนื้อหา สาระที่สอดคล้องระหว่างผู้สอบถามและผู้ถูกสอบถามในกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

1.3 กำหนดรายละเอียด ขั้นตอนรอบความคิดเห็นในการสอบถามการจัดการเรียนการสอน รายวิชาจิตรกรรมที่มีเนื้อหาหลัก 7 ด้าน คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้าน เนื้อหาการสอน ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่ง อำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยเอื้ออำนวยความสะดวกอื่นๆ

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนข้อสอบถามความคิดเห็นดังนี้

5 = หมายถึง คะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 = หมายถึง คะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

3 = หมายถึง คะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 = หมายถึง คะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย

1 = หมายถึง คะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

1.4 กำหนดขั้นตอนข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของแบบสอบถาม

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย คะแนนความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม แบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 มีค่าแปลผลความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 มีค่าแปลผลความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 มีค่าแปลผลความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 มีค่าแปลผลความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 มีค่าแปลผลความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายตามความเป็นจริงโดยผู้วิจัยกำหนดข้อคำถามทั้งก่อนและหลัง ในแต่ละประเด็นที่เห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอันหมายถึง ครูผู้สอน นักศึกษาผู้เรียนจิตรกรรมที่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก แนวคิด และข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ว่าควรจะต้องปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างไร และพัฒนาการศึกษาอย่างไรให้มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร มีเครื่องมือถอดเทป ถ่ายรูปเก็บภาพประกอบ หรือมีอุปกรณ์อื่นๆ ที่ช่วยในการสัมภาษณ์ โดยมีสาระที่จะต้องสัมภาษณ์ดังนี้

2.1 คำชี้แจงและจุดประสงค์ของการสัมภาษณ์

2.2 ข้อมูลที่เป็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

2.3 ข้อคิดเห็นหรือข้อมูลทางเฉพาะด้านของผู้ให้สัมภาษณ์

2.4 สัมภาษณ์ตามสภาพจริงอันแยกเป็นหัวข้อหลักคือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและ ประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านปัจจัยอื่นนอกเหนือจากความสะดวกอื่นๆ

3. การสร้างแบบสังเกต เป็นการสังเกตตามสภาพความเป็นจริง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตด้วยตนเอง หรือมีผู้ช่วยสังเกต ปรากฏการณ์ของผู้เรียน ผู้สอน มีกระบวนการเรียนรู้อย่างไรบ้างในการปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนรายวิชาทางศิลปะและจิตรกรรม นอกนั้นยังต้องสังเกตรวมความเอาใจใส่ของผู้เรียน แรงจูงใจและสิ่งเอื้ออำนวยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม อันมีประเด็นหลักในการสังเกตดังนี้

3.1 คำชี้แจงและจุดประสงค์ โดยทำเป็นเครื่องหมาย

3.2 ข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ วันที่ สถานที่ในการสังเกต

3.3 สังเกตตามสภาพจริง

โดยมีเกณฑ์ในการสังเกต คือ มี ไม่มี หรือควรปรับปรุง ตามเนื้อหาหลักๆ คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารในประเทศไทย และข้อมูลที่สำคัญในประเทศลาว ซึ่งข้อมูลจากประเทศลาวมี คือ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิรูปการศึกษา บทสรุปและแผนพัฒนาการศึกษาปี 2012 – 2015 ของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม คู่มือครูรายวิชาจิตรกรรม ข้อมูลประเทศไทยมี คือ ข้อมูลที่เป็นทฤษฎี ความรู้เฉพาะด้านเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เช่น ทฤษฎีการสอนศิลปศึกษาทั่วไป ทฤษฎีการสอนศิลปศึกษาเชิงแบบแผน (DBAE) ทฤษฎีการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 และเอกสารค้นคว้าศิลปศึกษาของประเทศไทยและสากล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมตามประเด็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมตามประเด็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ โดยใช้การจดบันทึกเป็นลายหลักอักษร การถ่ายภาพ ทอดเทป ถ่ายวิดีโอ และอื่นๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมที่มีประสิทธิภาพ จากการสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลข้อในการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว เป็นขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากรูปแบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม โดยทำการวิเคราะห์แยกเป็นสองส่วน คือ วิเคราะห์แบบสอบถามที่เป็นส่วนของครู-อาจารย์ และวิเคราะห์แบบสอบถามที่เป็นส่วนของนักศึกษาเป็นค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นการวิเคราะห์ประเด็นการสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ จากการถอดเทปแล้วสรุปเป็นเรียงความสำคัญ ในแต่ละด้าน คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต เป็นการวิเคราะห์ประเด็นการสังเกตสภาพความเป็นจริงที่ได้จากการบันทึก การถ่ายภาพ หรือวีดิทัศน์ (ถ้ามี) แล้วสรุปเป็นเรียงความสำคัญ ในแต่ละด้าน คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลสภาพความคิดเห็นของครู-อาจารย์และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 แขนงจิตรกรรม

ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ด้วยรูปแบบการสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ข้อสรุปผลของการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมเป็น 2 รูปแบบ คือ ผลสรุปความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และผลสรุปความคิดเห็นของนักศึกษามากกว่า ทั้งสองความคิดเห็นดังกล่าวมีความสอดคล้องตรงกัน อันมีรายละเอียดในการสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมด้วยการสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 พบว่า สภาพความคิดเห็นของครู-อาจารย์และนักศึกษามีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากอันได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยมีค่าแปรผลของครู-อาจารย์เฉลี่ยคิดเป็น 53.22 และของนักศึกษาเฉลี่ยคิดเป็น 68.25 จากค่าแปลผลทั้งหมด 7 ด้านที่ศึกษา (รายละเอียดดูเพิ่มเติมในตารางวิเคราะห์ค่าแปลผลของครู-อาจารย์และนักศึกษาก่อนหน้า ข)

แต่สิ่งสำคัญพบว่า มีค่าแปรผลระดับปานกลางและระดับน้อยที่ส่งผลต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม คือ ด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีค่าแปรผลเฉลี่ย 3.02 อันได้แก่ เรื่องของวัสดุอุปกรณ์ในการวาดสีน้ำมัน เช่น สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง กรอบจึงผ้าใบ ขาหยั่ง จานผสมสี น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน และแบบหุ่นจำลองการวาดเขียน เช่น แบบหุ่นนั่ง (สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy) ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีค่าแปรผลเฉลี่ย 2.68 อันได้แก่ เรื่องของห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรม หอศิลป์ ห้องแสดงนิทรรศการศิลปะและจิตรกรรม ห้องสมุดด้านข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรม ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ที่มีค่าแปรผลเฉลี่ย 2.25 อันได้แก่ เรื่องของทุนสนับสนุนจากภายใน เช่น การประกอบส่วนอย่างมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กร ทุนรายได้จากการแสดงงานทางจิตรกรรมของสมาคมครู-อาจารย์และนักศึกษา จากภายนอก เช่น บริษัทภาคเอกชน ชุมชน รวมถึงพ่อแม่ผู้ปกครองนักศึกษาในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมอย่างกว้างขวาง ทั้งหมดเหล่านั้นผู้วิจัยยืนยันเห็นควรที่จะต้องให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาในด้านที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น (รายละเอียดดูเพิ่มเติมในตารางวิเคราะห์ผลแบบสอบถามของ ครู-อาจารย์และนักศึกษากาฬนวนก ข)

ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยการสัมภาษณ์และสังเกตการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาแขนงจิตรกรรม

ผลการศึกษาสภาพความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์และสังเกตจากกลุ่มตัวอย่างระหว่างครู-อาจารย์ และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาพรวมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นสำคัญ คือ 1) สภาพผู้มีส่วนร่วม หรือผู้สอนโดยส่วนมากเป็นบุคลากรหนุ่มน้อยประสบการณ์ในการทำงาน หรือประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชายังขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อีกอย่างนักศึกษาที่มาศึกษาร่ำเรียนโดยส่วนมากไม่มีพื้นฐานทางด้านศิลปศึกษา โดยได้ทุนการศึกษาตามทุนสนับสนุนแบ่งปันนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาในการกำหนดแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของแต่ละจังหวัดของประเทศลาว ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมโดยตรง 2) สภาพเนื้อหาของหลักสูตรมีกรอบระยะเวลาเรียนเพียงสองปี แต่ผู้เรียนจะต้องเรียนให้ครบในจำนวน 5 หมวดวิชาเรียนอันได้แก่ หมวดวิชาทั่วไป หมวดวิชาพื้นฐานวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือก และหมวดวิชาฝึกวิชาชีพ (ฝึกสอน) ซึ่งรวมมี 28 วิชา 83 หน่วยกิต 2080 ชั่วโมง อันเป็นนโยบายที่รัฐบาลลาวเร่งให้ความสำคัญในการผลิตครูด้านศิลปศึกษาให้เพียงพอระดับหนึ่ง ซึ่งเหตุผลเหล่านี้ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีข้อบกพร่องและไม่ได้มาตรฐานตาม

หลักการเรียนรู้ศิลปศึกษาและจิตรกรรม 3) สถานที่จัดการเรียนรู้มีลักษณะแออัด ห้องเรียนบางรายวิชาขาดความชัดเจนกระแຈกระຈาย การจัดการเรียนการสอนเป็นแบบแก้ไขตามสถานการณ์ตามรายวิชา ทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน 4) สภาพการใช้สื่อการเรียนการสอนบางรายวิชาไม่เพียงพอกับผู้สอนและผู้เรียน เช่น หุ่นจำลองเขียนแบบต่างๆ หุ่นปั้นรูปร่างรูปทรงมนุษย์ สีน้ำ สีอคริลิก สีน้ำมัน อุปกรณ์วาดรูปที่จำเป็น ขาดยัง ฯลฯ 5) สภาพการมีส่วนร่วมของคนในองค์กรและนอกองค์กร เช่น บริษัทเอกชน ชุมชน สังคม พ่อแม่ผู้ปกครองนักศึกษา ยังไม่ตระหนักและให้ความสำคัญที่จริงจังอย่างเท่าที่ควรในการสนับสนุนส่งเสริมก่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมที่หลากหลายและมีประสิทธิผล ซึ่งรายละเอียดในแต่ละด้านที่สัมภาษณ์และสังเกตผู้วิจัยขอสรุปเรียงลำดับสำคัญเป็นจุดแข็ง จุดอ่อนและข้อเสนอแนะดังนี้

จุดแข็ง

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ครู-อาจารย์ทุกคนมีแนวคิดยึดมั่นต่อแนวทางของชั้นเท้จวางออกเป็นอย่างดีและปฏิบัติตัวอย่างดีและจัดการเรียนการสอนเป็นปกติตามความหมายของวิทยาลัยวางออกอย่างเคร่งค้ด ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์สมเพ็ค จันทลา กล่าวในตอนหนึ่งว่า “ครู-อาจารย์ที่วิทยาลัยศิลปศึกษาโดยรวมมีจิตใจยึดมั่นต่อแนวทางและการชี้นำปฏิบัติตามระเบียบวินัยของวิทยาลัยกำหนดไว้อย่างเคร่งค้ด”

ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ทางวิทยาลัยมีระบบโครงสร้างหลักสูตร และการจัดตั้งดูแลรักษาครูสอนที่ชัดเจน ซึ่งมีความสะดวกในการชี้แนะจัดตั้งปฏิบัติสร้างแผนการสอนให้เป็นระบบขั้นตอน พร้อมทั้งที่จะปฏิบัติการในการวัดและประเมินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์มนิจัน กล่าวไว้ว่า “อยากให้ครูศิลปศึกษาดูเนื้อหาการสอนก่อนนำมาแต่งบทสอน โดยยึดหลักการตั้งคำถาม การอธิบาย วิธีการสอนให้กับผู้เรียน การที่มีแผนการสอนนั้นถือว่ามีความสำคัญมาก ถ้าไม่มีแผนการสอนจะทำให้ครูไม่มีความพร้อมในการสอนและไม่เป็นระบบถูกตามหลักการเรียนรู้”

ด้านเนื้อหาการสอน เนื้อหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนการศึกษาของลาวตาม 5 มาตรฐาน คือ 1. ด้านคุณสมบัติศึกษา 2. ด้านปัญญาศึกษา 3. ด้านพลศึกษา 4. ด้านศิลปศึกษา และ 5. ด้านแรงงานศึกษา ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวส่งผลที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ด้านจิตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของท่านรองผู้อำนวยการวิทยาลัยศิลปศึกษา กล่าวไว้ว่า “การดำเนินการศึกษาของลาวจะต้องดำเนินไปตามมาตรฐานการพัฒนาศึกษาแห่งชาติกำหนด”

ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมทางวิทยาลัยมีงบในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งครูสอนบางท่านสามารถที่จะจัดหาแหล่งวัสดุจากธรรมชาติมาประยุกต์สร้างเป็นสื่อการสอน เช่น แบบหุ่นนิ่ง หรือหุ่นจำลองที่หาได้ตามเงื่อนไขสภาพจริงในท้องถิ่นที่มีอยู่

ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ ดวงเดศ กล่าวในตอนหนึ่งว่า “เรื่องสื่อการสอนส่วนมากจะเน้นให้ผู้เรียนมีการต่อยอด ผลผลิตจากวัสดุจากธรรมชาติ และให้ผู้เรียนออกแบบจากวัสดุที่มีในสิ่งแวดล้อมรอบตัว”

ด้านการวัดและประเมินผล ครู-อาจารย์โดยรวมมีความรู้ ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนพอสมควรในระดับหนึ่ง ซึ่งเหมาะแก่การพัฒนาทักษะ เทคนิครูปแบบการประเมิน การเรียนการสอนที่หลากหลายตามเงื่อนไขความเป็นจริง

ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก วิทยาลัยศิลปศึกษาตั้งอยู่บริเวณใจกลางเมืองนครหลวงเวียงจันทน์ สะดวกในการสัญจร และอีกอย่างนักศึกษาโดยส่วนมากมีที่พักอยู่กับวิทยาลัย ซึ่งมีความสะดวกในการไปมาและสื่อสารระหว่างครู-อาจารย์กับนักศึกษาในการจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนที่หลากหลาย

ด้านปัจจัยความเอื้อหนุนอื่นๆ วิทยาลัยเป็นวิทยาลัยที่ขึ้นกับรัฐบาลโดยตรง ซึ่งมีข้อสะดวกในการสร้างความร่วมมือกับสถาบันต่างๆ ของรัฐได้ และสามารถที่จะจัดทำแผนนโยบายที่จำเป็นที่รองรับจากผู้บริหารระดับสูง(ผู้กำหนดนโยบาย)ได้ในระดับที่ดี เพื่อหาแหล่งทุนที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อน

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ครูสอนตัวจริงในปัจจุบันส่วนมากเป็นบุคลากรหนุ่มน้อยมีวุฒิการศึกษาเรียนจบภายในประเทศเป็นส่วนมาก ประสบการณ์ในการสอนยังมีจำกัด และอีกอย่างครูสอนบางท่านขาดความเอาใจใส่ในการกระตือรือร้นการทำหน้าที่ที่ดี ขาดทักษะ วิธีการสอนที่หลากหลายยึดหลักการสอนแบบครูเป็นหลักตามกระบวนการและวิธีการแบบเดิมๆ ขาดการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม เพื่อส่งต่อให้ผู้เรียนให้เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ ดวงเดศกล่าวในตอนหนึ่งว่า “ครู-อาจารย์บางท่านยังขาดความกระตือรือร้นในการประยุกต์การสอนของตนเองให้ทันกับยุคสมัยในปัจจุบัน ทำให้นักศึกษารุ่นใหม่เกิดความไม่ใส่ใจต่อบทเรียน”

ด้านแผนการสอนและชุดการสอน ครู-อาจารย์บางท่านไม่ค่อยใส่ใจต่อการวางแผนการสอนยึดหลักการสอนตามแบบเดิมตามหนังสือ หรือตำราที่มีอยู่ ไม่มีการค้นคว้าความรู้เพิ่ม ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ มณีจัน กล่าวในตอนหนึ่งว่า “ครูโดยส่วนมากจบจากภายในเป็นหลัก การถ่ายทอดความรู้มีค่อนข้างจำกัด และครูสอนบางคนสอนไม่ตรงตามวิชาที่เรียนจบมา บางอาจารย์ขาดความเอาใจใส่ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม”

ด้านเนื้อหาการสอน การเรียนในระบบชั้นสูงมีระยะเวลาเรียนน้อยมากถ้าเทียบใส่มาตรฐานของหลักสูตรตัวจริง แต่ในหลักสูตรจะต้องเรียนให้ครบตามวิชาและหน่วยกิจที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งมี 4 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาทั่วไป หมวดวิชาพื้นฐานวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือก ซึ่งมี

หน่วยกิจไม่ต่ำกว่า 83 หน่วยกิจ 2080 ชั่วโมง ทำให้การจัดการเรียนการสอนรายวิชาเฉพาะไม่ได้ดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ คำหล้า กล่าวในที่ประชุมว่า อยากให้มีการปรับระยะเวลาของหลักสูตรในบางรายวิชาให้สอดคล้องกับการเรียนมากขึ้น

ด้านสื่อการเรียนการสอน ปรากฏว่าอุปกรณ์ที่มีอยู่มีลักษณะเหลือไม่พอ ยกตัวอย่าง เช่น ดินปั้น พู่กัน กระดาษรองเขียนน่าจะมีจัดหาได้และวัสดุบางชนิดอาจใช้ร่วมกันได้ แต่เนื่องจากว่าขาดการจัดระบบการดูแลรักษาที่ดีทำให้เกิดความเสียหายและเสนอจัดซื้อหลายครั้ง ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณจากระดับการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ คำหล้า กล่าวในตอนหนึ่งว่า “บางรายวิชาเรียนขาดอุปกรณ์ที่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน เช่น ขาหยั่ง สี และอื่นๆที่จำเป็น”

ด้านการวัดและประเมินผล ครู-อาจารย์ยังไม่กล้าประเมินผลผู้เรียนที่หลากหลาย และขาดการค้นคว้าวิธีการวัดและประเมินผลในรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ จันทพร กล่าวในตอนหนึ่งว่า “หลักการวัดและประเมินที่นิยมใช้ในวิชาจิตรกรรม คือ การเปิดกว้างทางด้านความคิดในการให้คะแนน ควรมีการให้คะแนนแบบมีส่วนร่วม คะแนนผลงาน คะแนนงานที่มอบหมายให้ ความเอาใจใส่ การประเมินผลซึ่งควรเป็นการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนและอาจารย์อีกด้วย”

ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือครูประจำชั้นประจำรายวิชาบางท่านขาดความเอาใจใส่ที่เด็ดขาดและการกำหนดขอบเขตสถานที่เรียนที่ชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ วิรศักดิ์ กล่าวในตอนหนึ่งว่า “เรื่องสถานที่เรียนบางรายวิชามีข้อจำกัด และไม่เพียงพอกับผู้เรียน”

ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ครู-อาจารย์บางท่านขาดความกระตือรือร้น ในการสร้างผลงาน และมีการสแกนทำที่ไม่กล้าแสดงออกให้สังคมได้เห็น ส่วนนักศึกษาบางกลุ่มก็ขาดความเอาใจใส่ต่อการค้นหาความรู้เพิ่มเติม โดยพึ่งพาแต่การชี้แนะจากครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะ

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ให้หน่วยงานวิชาการสืบทอดระดมแนวความคิดบุคลากรครูให้มีความยึดมั่นต่อแนวทางของรัฐบาล หาโอกาสที่เหมาะสมในการจัดทำแผน หรือเขียน โครงการฝึกอบรมให้กับครูสอนที่ยังมีความรู้ และประสบการณ์น้อยในด้านวิชาเฉพาะที่ตนเองสอน เพื่อเสริมและกระตุ้นทักษะ วิธีการสอนที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ สมเพ็ด กล่าวในตอนหนึ่งว่า “มีวิชาเรียนบางรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับจิตรกรรม จัดครูสอนไม่ตรงกับความรู้เฉพาะด้านที่เรียนมาส่งผลมีปัญหาในการเรียนการสอน เช่น การถ่ายทอดความรู้ การอธิบายบทเรียนอาจจะไม่ตรงประเด็นเท่าที่ควรเนื่องจากขาดความรู้เฉพาะด้านนั้นๆ”

ด้านแผนการสอนและชุดการสอน ครู-อาจารย์บางท่านไม่ให้ความสำคัญต่อการวางแผนการสอนที่ดี บิดหลักการสอนตามแบบหนังสือ หรือตำราที่มีอยู่เดิม ไม่มีการค้นหาความรู้เพิ่ม ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ มณีจัน กล่าวในตอนหนึ่งว่า “ครูโดยส่วนมากจบจากสถาบันภายในของตนเป็นหลัก การถ่ายทอดความรู้มีขอบเขตจำกัด และครูสอนบางคนสอนไม่ตรงตามวิชาที่เรียนจบมา บางอาจารย์ขาดความเอาใจใส่ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม”

ด้านเนื้อหาการสอน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะฉะนั้นทุกๆ ปีที่สอนไปแล้วนั้นควรให้มีการวัดและประเมินหลักสูตรคืนว่า มีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้าง หาปัจจัยหลักของหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาให้มีความสอดคล้องกับสภาพเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อาจจะจัดการประเมินในระดับหน่วยงาน หรือระดับวิทยาลัยตามเงื่อนไขงบประมาณที่มีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ที่ประชุมของอาจารย์ เกิง กล่าวในตอนหนึ่งว่า “หลักสูตรของวิทยาลัยจะต้องได้รับการประเมินในทุกระยะสองปีหลังเปิดการเรียนการสอน”

ด้านสื่อการเรียนการสอน จัดระบบการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในแต่ละวิชาเรียนที่เห็นว่ามีความจำเป็นอย่างเป็นระบบชัดเจน พร้อมนั้นครู-อาจารย์ทุกคนต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการจัดหาและประยุกต์สร้างสื่อการสอนนอกเหนือจากงบประมาณของฝ่ายบริหารที่จัดให้ ความสามารถของครูสอนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ คำหล้า กล่าวในตอนหนึ่งว่า “เราควรจะจัดหาแหล่งข้อมูลด้านทฤษฎีการเรียนรู้ศิลปะให้มากขึ้น จัดหาและประยุกต์ใช้อุปกรณ์ที่เห็นว่ามีความจำเป็นที่สุด จัดระบบห้องปฏิบัติการของครูในการสร้างสื่อการสอน และสร้างผลงานให้มีความสมบูรณ์ที่สุด”

ด้านการวัดและประเมินผล เสนอหน่วยงานที่รับผิดชอบให้การกระตุ้นเปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนกล้าแสดงออกที่หลากหลาย และสร้างจิตสำนึกที่สร้างสรรค์ เปิดเสรีภาพทางการเรียนรู้มากขึ้น พร้อมทั้งใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบ มีความยุติธรรมระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ จันทพร กล่าวในตอนหนึ่งว่า “หลักการวัดและประเมินที่นิยมใช้ในวิชาจิตรกรรม คือ การให้คะแนนการมีส่วนร่วม คะแนนผลงาน คะแนนงานมอบหมาย ความเอาใจใส่ การประเมินผลคือการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนและอาจารย์อีกด้วย”

ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ทางวิทยาลัยสามารถที่จะจัดระบบแบ่งสถานที่เรียนที่จำเป็นในการเรียนการสอนที่ชัดเจนได้ในระดับที่พอดี และแต่งตั้งครูผู้สอนประจำรายวิชารับผิดชอบอย่างจริงจัง พร้อมทั้งจะแนะนำลู่ทางให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ สมเพ็ด กล่าวในตอนหนึ่งว่า “การจัดสถานที่ห้องเรียนระหว่างแขนงศิลปกรรมและแขนงดนตรี ยังมีความสับสนและยังไม่เป็นระบบที่ดี”

ด้านปัจจัยความเอื้อหนุนอื่นๆ สร้างโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ ในสังคมได้เห็นคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมให้กว้างมากขึ้น ครู-อาจารย์และนักศึกษาควรจะเป็นคนสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีกับสังคม

เพื่อระดมทุนและความช่วยเหลือ และสนับสนุนจากสังคม เพื่อหางบประมาณในการจัดหาแหล่งเรียนอันเกิดจากการจัดแสดงงาน การประกวดวาดภาพจิตรกรรม และการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ คำหล้า กล่าวในตอนหนึ่งว่า “อยากให้ครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการปรับปรุง พัฒนาตนเองและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรม ทางด้านความรู้ ความ สามารถให้มากยิ่งขึ้น”

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา ศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ซึ่งมีแบบสอบถามความคิดเห็นและมีตัวแปรในการศึกษา คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมด้วยการสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 แผนกจิตรกรรมที่มีค่าแปรผลความเหมาะสมในระดับมากอันได้แก่ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน ด้านเนื้อหาการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยมีค่าแปลผลของครู-อาจารย์เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 53.22 และนักศึกษาเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 68.22 จากจำนวนข้อสอบถามทั้งหมด

สาเหตุที่ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมไม่ได้อยู่ในเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในระดับที่ดี หรือไม่ได้มาตรฐานตามแบบสอบถามความคิดเห็นตามระดับคะแนนความเหมาะสมที่ควรจะเป็นคือมากที่สุดนั้นก็เพราะอาจเนื่องมาจากกระบวนโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาของวิทยาลัยศิลปศึกษาซึ่งได้รับการก่อตั้งเป็นวิทยาลัยศิลปศึกษาเมื่อปี ค.ศ.2010 ซึ่งเป็นเวลาไม่นานมานี้เอง อีกทั้งทางวิทยาลัยศิลปศึกษามีความจำเป็นที่ต้องรับเอาบุคลากรใหม่อีกจำนวนมากเพื่อเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการเรียนการสอนในทุกๆ ด้าน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ชี้สะท้อนว่า ครู-อาจารย์ โดยส่วนมากเป็นบุคลากรหนุ่มน้อยประสบการณ์ในการสอนยังมีความจำกัดและส่งผลต่อการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ วิธีการสอนรายวิชาจิตรกรรม ซึ่งก็มีความสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์หลายท่านของวิทยาลัยศิลปศึกษา และสอดคล้องกับผลทางค่าสถิติที่แสดงชัดว่า ช่วงอายุของครู-อาจารย์ระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.66 และประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.33 อีกด้านหนึ่งพบว่า ระดับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่ได้ 2.51- 3.00 คิดเป็นร้อยละ 83.33 แสดงว่าผลการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งครูที่สอนจะต้องพิจารณาหาสาเหตุที่ส่งผลดังกล่าวว่าเกิดจากสาเหตุใด และจะต้องหาวิธีการปรับปรุงพัฒนาทั้งผู้สอนและผู้เรียน

สิ่งสำคัญอีกด้านที่พบว่า ค่าแปลผลระดับปานกลางและระดับน้อยที่ส่งผลต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม คือ ด้านสื่อการเรียนการสอนได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ในการวาดสีน้ำมัน เช่น

สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง กรอบชิงผ้าใบ ขาหยั่ง จานผสมสี น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน และแบบหุ่นจำลองการวาดเขียน เช่น แบบหุ่นนิ่ง (สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy) ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เรื่องของห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรม หอศิลป์แสดงนิทรรศการศิลปะและจิตรกรรม ห้องสมุดด้านข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรม และด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ เช่น การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในองค์กร การมีส่วนร่วมของภาคส่วนภายนอกเพื่อการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ที่ผู้วิจัยเห็นว่าจะต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาอย่างจริงจัง ในที่นี้ผู้วิจัยมองว่าสาเหตุที่ส่งผลถึงการพัฒนาล่าช้าอาจเกิดจาก 1) งบประมาณของรัฐบาลมีความจำกัด 2) วิทยาลัยศิลปศึกษาไม่มีรายได้ทางวิชาการ หรือด้านอื่นๆ นอกเหนือจากทุนนโยบายของรัฐบาล 3) วิทยาลัยศิลปศึกษาอยู่ในช่วงกำลังเร่งปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา 4) การจากระบบการจัดการและการดูแลรักษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ยังขาดการปฏิบัติอย่างจริงจังเท่าที่ควร ดังคำให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ดวงเคศ อาจารย์สมเพ็ด และอาจารย์นิรันดร์ กล่าวไว้ว่า “หน่วยงานด้านวิชาการบางหน่วยงานและครู-อาจารย์บางท่านขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน”

แต่ถึงอย่างไรก็ตามผู้วิจัยเชื่อแน่ว่า ผลงานการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นตัวแปรสำคัญที่จะสะท้อนสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมให้บรรดาครู-อาจารย์และนักศึกษาส่วนหนึ่งได้รับรู้ข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุง ส่วนที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือผู้วิจัยเองจะต้องนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาต่อยอดปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาสภาพความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ และสังเกตผู้วิจัยสรุปประเด็นที่ควรปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมเรียงตามลำดับความสำคัญมีรายละเอียดดังนี้

จากผลการศึกษาสภาพความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์และสังเกตจากกลุ่มตัวอย่างระหว่างครู-อาจารย์ และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาพรวมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นสำคัญ คือ 1) สภาพผู้มีส่วนร่วม หรือผู้สอนโดยส่วนมากเป็นบุคลากรวัยหนุ่มสาวยังอ่อนประสบการณ์ในการทำงาน หรือประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อีกทั้งนักศึกษาที่มาศึกษาร่ำเรียนโดยส่วนมากไม่มีพื้นฐานทางด้านศิลปศึกษามาก่อนเพราะได้ทุนการศึกษาตามทุนสนับสนุนแบ่งปันตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาในการกำหนดแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของแต่ละจังหวัดของประเทศลาว ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมโดยตรง 2) สภาพเนื้อหาของหลักสูตรมีกรอบระยะเวลาเรียนเพียงสองปี แต่ผู้เรียนจะต้องเรียนให้ครบในจำนวน 5 หมวดวิชาเรียนอันได้แก่ หมวดวิชาทั่วไป หมวดวิชาพื้นฐานวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือก และหมวดวิชาฝึกวิชาชีพ (ฝึกสอน) ซึ่งรวมมี 28 วิชา 83 หน่วย

กิจ 2080 ชั่วโมง อันเป็นนโยบายที่รัฐบาลลาวเร่งให้ความสำคัญในการผลิตครูด้านศิลปศึกษาให้เพียงพอระดับหนึ่ง ซึ่งเหตุผลเหล่านี้ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีข้อจำกัดและไม่ได้มาตรฐานตามหลักการเรียนรู้ศิลปศึกษาและจิตรกรรม 3) สถานที่จัดการเรียนรู้มีลักษณะแออัด ห้องเรียนบางรายวิชาขาดระบบการจัดการและกระจัดกระจาย การจัดการเรียนการสอนเป็นแบบเน้นปรับตามสถานการณ์ตามรายวิชาทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน 4) สภาพการใช้สื่อการเรียนการสอนบางรายวิชาไม่เพียงพอกับครูสอนและผู้เรียน เช่น หุ่นจำลองเขียนแบบต่างๆ หุ่นปั้นรูปร่างรูปทรงมนุษย์ สีนํ้า สีอะคริลิก สีน้ำมัน อุปกรณ์วาดรูปที่จำเป็น ขาดหาย ฯลฯ 5) สภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรและนอกองค์กร เช่น บริษัทเอกชน ชุมชน สังคม พ่อแม่ผู้ปกครอง นักศึกษา ยังไม่ตระหนักและให้ความสำคัญที่จริงจังเท่าที่ควรในการสนับสนุนส่งเสริมการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมที่หลากหลายและมีประสิทธิผล ด้วยสาเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงสภาพการจัดการเรียนการสอนที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน

เสนอให้มีการจัดฝึกอบรม ส่งเสริมความรู้ ความสามารถให้กับครู-อาจารย์ อย่างเป็นปกติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและนำเอาเทคนิค รูปแบบ วิธีการสอนที่หลากหลายและทันสมัยถ่ายทอดให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับ จอห์น แบเรลล์ (2554: 25) การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้จากปัญหาเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 เขาอธิบายวิธีที่ครูจะสามารถปรับเปลี่ยนหลักสูตรจากวิธีที่สอนอยู่ฝ่ายเดียวไปสู่การสอนที่เปิดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และตั้งคำถาม ตัวอย่างเชิงรูปธรรมของเขาแสดงให้เห็นว่า การสืบค้นจากปัญหาสามารถปรับใช้ได้กับนักเรียนทุกวัย ทุกระดับความสามารถ และมีปัญหาในการเรียนทุกรูปแบบ สิ่งสำคัญอย่างยิ่งจะต้องสอดคล้องกับแผน พัฒนาการศึกษและกีฬาของ สปป.ลาว มีข้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า การพัฒนาการศึกษาลาวจะต้องสืบต่อดำเนินการแก้ไขปัญหาคูสอน เช่น การสร้างและผลิตครูให้เพียงพอ ยกสถานภาพและคุณภาพการสอนของครูให้สูงขึ้น พร้อมทั้งจัดตั้งฝึกอบรมพัฒนาครูที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ปฏิบัตินโยบายส่งเสริมผู้ที่เรียนดีเรียนเก่ง มีทักษะและความเป็นมืออาชีพในการทำงาน เอาใจใส่ในการปรับปรุงวิธีการสอน การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย “สร้างครูเพื่อสร้างคน สร้างคนเพื่อสร้างชาติ” นอกนั้นยังมี ภักดี มีแมนวิทย์ (2538: 2) ได้กล่าวไว้ว่า ครูศิลปศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญที่จะสร้างเสริมบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยอันดีงามให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา สามารถที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการแสดงออกได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ มีสุนทรียะภาพ มีความประณีตละเอียดอ่อน และยังเสริมสร้างลักษณะนิสัยการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี และมนัส ชาติประมงอ้างถึง ขวลิขิต คาบแก้ว และสภาวดี เหมทานนท์ (2525: 40-42) สรุปไว้ว่าบทบาทของครูศิลปยุคใหม่ จะต้องมีความเป็นนักการศึกษา นักวิชาการและนักการจัดการ

เรียนการสอน การพัฒนาปรับบทบาทจากผู้บอกความรู้ สอนหนังสือมาเป็น “นักจัดการศึกษา” ทำหน้าที่สอนคน บทบาทและพฤติกรรมของครูผู้สอนศิลปะสามารถแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ พฤติกรรมการเตรียมการสอน พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน พฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะก็จะบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ด้านเนื้อหาการสอน

1. ปรับปรุงเรื่องเวลาบางรายวิชาสายวิชาเฉพาะที่ไม่มีความสอดคล้องกับผู้สอนและผู้เรียน เพราะแผนพัฒนาการศึกษาและกีฬา 5 ปี ครั้งที่ VII 2011-2015: 16) สปป.ลาว มีข้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า “เป้าหมายรวมของการพัฒนาการศึกษาของ สปป.ลาว คือ สืบต่อพัฒนาหลักสูตรทุกชั้นทุกสายวิชาเรียนให้สอดคล้อง โดยเน้นสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนและนักศึกษา ค้นคว้าปรับปรุงมาตรฐานของหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับโลกปัจจุบันตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ”

2. ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะเนื้อหาที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์และการสรุปประเด็นอย่างบูรณาการให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับ ทฤษฎี แอนดี ฮาร์กรีฟส์ (2554: 473) การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 กล่าวไว้ว่า “ในการสร้างโรงเรียนคุณภาพเยี่ยมในศตวรรษที่ 21 นี้ครอบคลุมถึงการสอนและการเรียนที่ใส่ใจ นวัตกรรมและความยืดหยุ่นของหลักสูตร การเรียนรู้ที่ประทับเข้ากับบุคคลและเชื่อมโยงแผนชีวิตของนักเรียน การพัฒนาการสอนผ่านข้อมูลหลักฐานมากกว่าข้อมูลขึ้นต้น เป้าหมายรวมในการพัฒนา กระบวนการรับผิดชอบจากตัวอย่าง ด้วยมาตรการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสังคมความรู้การกระตุ้นให้เกิดการสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงโรงเรียนต่างๆ เข้าด้วยกัน และการบริหารงานแบบองค์รวม โดยผู้บริหารคอยช่วยเหลือโรงเรียนเพื่อนบ้านที่ยังไม่เข้มแข็งเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม ยุทธศาสตร์เหล่านี้จะช่วยสร้างโรงเรียนที่มีสมรรถภาพยอดเยี่ยมสำหรับรับมือกับงานที่ท้าทายมากที่สุด นั่นคือ การพัฒนาชุดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” และควรประยุกต์การเรียนการสอนตามทฤษฎีศิลปศึกษาเชิงแบบแผน DBAE (Discipline-based Art Education) มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (2554: 1) อธิบายว่า เป็นการเรียนการสอนศิลปะตามหลักเกณฑ์ของสาระความรู้ 4 แกน คือ ศิลปะปฏิบัติ สุนทรียศาสตร์ ศิลปะวิจารณ์ และประวัติศาสตร์ศิลป์

ด้านสื่อการเรียนการสอน

1. ปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานในการวาดสีน้ำ เช่น กระดาษสีน้ำ ดินสอ HB เครื่องเหลาดินสอยางลบ สีน้ำ พู่กัน จานสี ฟองน้ำ ภาชนะใส่น้ำ กระดาษรองเขียน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน

2. ปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ในการวาดสีน้ำมัน เช่น กรอบจึงผ้าใบ สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง จานสี น้ำมันล้างพู่กัน น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน

3. จัดหาสถานที่หรือผู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนทุกคน
4. จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า
5. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพียงพอ เช่น แบบหุ่นนิ่ง (สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy)

หากปฏิบัติตามแนวทางนี้ การจัดการเรียนวิชาจิตรกรรมจะได้รับการพัฒนาและเกิดประสิทธิผลนั้นย่อมจะต้องพัฒนาทางด้านสื่อการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียนให้มีความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วิรุณ ตั้งเจริญ (2548: 181) ทศนศิลป์ศึกษากล่าวในตอนหนึ่งไว้ว่า “สื่อการเรียนรู้ต้องมีความก้าวหน้าทันสมัย ทำท่ายการเรียนรู้พัฒนาอยู่ตลอดเวลา มีความหลากหลายเพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้เป็นประโยชน์สูงสุด” และ โกสุม สายใจ (2544: 5) กล่าวไว้ว่า “การเรียนจิตรกรรมหมายถึง การวาดภาพ การเขียนภาพซึ่งเกิดขึ้นจากการนำวัสดุต่าง เช่น สี ดินสอ ปากกา และวัสดุอื่นๆ มาขูดขีด ลากเขียน ระบาย สลัก ป้าย ทา ฯลฯ ให้เกิดเป็นรูปร่าง บนระนาบรองรับ เป็นเรื่องราวตามความคิดของศิลปิน

นอกนั้นยังมีสื่อประเภทตำราและวัตถุต่างๆ ในการสอน เช่น สื่อประเภทหนังสืออ่านสำหรับครูและนักเรียน สื่อประเภทสาธิตกลวิธีและกระบวนการศิลปะ สื่อประเภทชุดการเรียน สื่อประเภทวัสดุสิ่งพิมพ์ สไลด์ ภาพยนตร์ ฯลฯ ” และ รณภพ เตชะวงศ์ (2550: 5) เอกสารประกอบการสอนจิตรกรรมได้กล่าวไว้ว่า “วัสดุอุปกรณ์ในการเขียนภาพจิตรกรรมสีน้ำมัน มีคือ สีน้ำมัน เฟรมผ้าใบ จานสี (Palette) ขาหยั่ง (Easel) พู่กันชนิดต่างๆ (Brush, Bristle) เกรียงผสมสี (Palette knife) น้ำมันผสมสี เช่น ดินสิด ลิกวิน ขวดชนิดต่างๆ สำหรับใส่น้ำมันสนและน้ำมันผสมอื่นๆ (Palette cup) ผ้าเช็ดสี และผ้ากันเปื้อน”

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก

1. จัดระบบออกแบบสถานที่เรียน เช่น ห้องเรียนทฤษฎี ห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรมให้เป็นระบบและมีความเพียงพอกับผู้เรียน สอดคล้องกับ ริชาร์ด และริเบกคา คูโฟรี (2554: 24) การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 ที่อภิปรายว่า เรื่องสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่จำเป็นต่อการสอนทักษะศตวรรษที่ 21 พวกเขาสังเกตว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการเรียนทักษะศตวรรษที่ 21 ต้องการ คือชุมชนเรียนรู้วิชาชีพที่เป็นต้นแบบของทักษะเหล่านั้น พวกเขาเชื่อว่าชุมชนดังกล่าว คือเครื่องมือสำคัญที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างให้ผู้ส่งเสริมความสำคัญด้านทักษะๆ อยาจะเห็น

2. ปรับปรุงห้องสมุดให้มีหนังสือตำราและเอกสารด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรมให้มากขึ้นทั้งภาษาลาวและภาษาต่างประเทศ

3. จัดหาโต๊ะเก้าอี้และอุปกรณ์ถาวรในห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

จากประเด็น 3 ประเด็นที่กล่าวมานั้นผู้วิจัยมองว่า การจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมจะเกิดมีประสิทธิภาพอันสมบูรณ์ครบถ้วนและเกิดแหล่งเรียนรู้ที่คืบคลานทุกองค์ประกอบที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ทางการจัดการเรียนรู้จะต้องมี ครูผู้สอนที่ได้มาตรฐาน นักศึกษาที่ดี เนื้อหาการสอนที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและสุดท้ายคือสถานที่ศึกษา ซึ่งก็สอดคล้องกับทฤษฎีการศึกษาของมะลิวัลย์ เอื้ออานันท์อ้างอิงถึง สไตน์เนอร์ (2554: 145) ศิลปศึกษาแนวปฏิรูปไว้ว่า “ กระบวนการเรียนการสอนจะต้องประกอบมี 4 องค์ประกอบ คือ ครู นักเรียน เนื้อหา วิชาเรียน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ”

ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

1. ผลักดันทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการปรับปรุงและจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมอย่างกว้างขวาง
2. ผลักดันสร้างแผนความร่วมมือจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือ โครงการนานาชาติในการช่วยเหลือสนับสนุนด้านการก่อสร้างพื้นที่เรียน ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา
3. ส่งเสริมการประกวด การจัดแสดงผลงานทางจิตรกรรมออกสู่สังคมให้มากขึ้น เพื่อสร้างแรงจูงใจทางการศึกษา

เหตุผลถึงแม้ว่าปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ จะเป็นปัจจัยรองที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนจิตรกรรม แต่ก็มิ้นนักโดยที่ วิรุณ ตั้งเจริญ (2548: 53) ในหนังสือ ชื่อทัศนศิลป์ศึกษา เคยกล่าวไว้ว่า “การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมิใช่เป็นเพียงการเรียนการสอนที่อยู่ในกรอบจำกัดทางศิลปะเท่านั้น จะต้องประกอบมีฐานความคิดไว้ 5 ด้าน คือ ฐานความรู้ (knowledge based) ฐานนักเรียน (students based) ฐานชุมชนและสังคม (community and society based) ฐานอนาคต (future based) ฐานจริยธรรม (ethic based)” จึงจะทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เพราะว่าการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมถือเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์ความคิด สติปัญญาอันสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตประจำวันของมนุษย์ได้ เพราะฉะนั้นผู้วิจัยถึงมองว่าปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ นั้นก็มีความสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ซึ่งจะเป็นการสร้างเครือข่าย โอกาสจากภายนอก เช่น สังคม ชุมชนทุก ผู้ปกครองเข้ามาส่วนร่วมในการผลักดันช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้านศิลปะและจิตรกรรมอย่างจริงจังมากขึ้น

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านจิตรกรรมครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ไว้ดังนี้

ผลที่ได้โดยรวมจากการสัมภาษณ์และสังเกตเพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมของครู-อาจารย์และนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมีรายละเอียดดังนี้

อันดับแรก คือ เมื่อระบบการเรียนการสอนของหลักสูตรคือการเน้นผลิตครูด้านศิลปศึกษาที่มีสาระสำคัญ คือ 1) การเรียนจะต้องรักษาไว้ในความเป็นครูศิลปศึกษา 2) การเรียนจะต้องฝึกเป็นนักปฏิบัติด้านศิลปศึกษา 3) ต้องเป็นคนที่จะต้องเข้าใจศิลปศึกษาเพื่อสืบทอด รักษา และเผยแพร่ศิลปะวัฒนธรรมของลาวไว้อย่างยั่งยืน เพื่อตอบสนองความจำเป็นในการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบการศึกษาตามยุทธศาสตร์การศึกษาลาว จึงขอเสนอว่า ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาของหลักสูตรควรเร่งให้ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าหาจัดข้อมูลสาระความรู้รายวิชาต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปอันมีจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อเสนอแนะต่างๆ นำมาแก้ไขอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของอาจารย์ คำสิง มะณีจัน สมเพ็ด และดวงเดด และนักศึกษาชั้นปีที่สองต่างกล่าวตรงกันว่า “อยากให้บุคลากรครูทุกคนมีความกระตือรือร้นและเอาใจใส่การจัดการเรียนอย่างมีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมให้มากขึ้น”

อันดับสอง คือ เมื่อสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมของครู-อาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยศิลปศึกษาเป็นลักษณะแบบประยุกต์ตามสถานการณ์ความเป็นจริงตามนโยบายเศรษฐกิจและสังคม เช่น การสอนจิตรกรรมบางครั้งอาจยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือบางครั้งก็ยึดหลักผู้สอนเป็นสำคัญตามเงื่อนไขและสถานการณ์ต่างๆจริง เพื่อการดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับขององค์กรทางการศึกษาด้านศิลปะและวัฒนธรรมเราก็ควรที่จะต้องพัฒนาการศึกษาวิเคราะห์ประเมินผลในทุกด้านทุกรายวิชาที่มีอยู่ในหลักสูตรให้มีความสมดุลสอดคล้องทั้งผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งผ่านการสังเคราะห์จุดแข็งและโอกาสของวิทยาลัยศิลปศึกษามีอะไรบ้างควรพัฒนาในเชิงรุก หรือเชิงรับตามกำลังทรัพยากรทางปัญญาและวิชาการที่มีอยู่สร้างจุดเด่นด้านศิลปศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับการเสนอแนะของจักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า ในวันที่ประชุมครั้งที่ 22 เมษายน 2557 กล่าวไว้ว่า “เมื่อผู้วิจัยศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมอันเป็นที่ทราบข้อมูลแล้วก็ควรที่จะนำเอาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปขยายแผนพัฒนาการเรียนการสอนอย่างจริงจังในรูปแบบเชิงรุกหรือเชิงรับตามความเหมาะสมของวิทยาลัยศิลปศึกษาของ สปป.ลาว”

อันดับที่สาม คือ เมื่อสภาพบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมสถานที่การจัดการเรียนการสอนยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร เช่น สถานที่ห้องเรียนแต่ละรายวิชายังเป็นลักษณะกระจัดกระจายไม่ชัดเจนระหว่างห้องเรียนดนตรีและจิตรกรรม ห้องปฏิบัติการ ห้องแสดงผลงานทางศิลปะและจิตรกรรม สถานที่เก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน สื่อเทคโนโลยี สื่อข้อมูลเอกสารด้านจิตรกรรม ปัจจุบันเห็นว่าทางวิทยาลัยก็ได้มีการจัดส่งบุคลากรครูไปศึกษาเรียนต่อทั้งในและต่างประเทศ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว เวียดนาม กัมพูชา และประเทศไทย (ข้อมูลสถิติบุคลากรครูวิทยาลัยศิลปศึกษา) เมื่อสำเร็จการศึกษาหวังว่าจะเป็นพลังส่วนหนึ่งที่เข้มแข็งช่วยผลักดันความคิดและแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบชัดเจนมากขึ้น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของท่านรอง ผอ. วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ครั้งที่ 12 ธันวาคม 2556 ท่านสีสุข พันแพงดิกกล่าวไว้ว่า “ในปัจจุบันทางวิทยาลัยศิลปศึกษาให้ความสำคัญ

กับการพัฒนาสร้างบุคลากรด้านศิลปศึกษาอย่างมาก จึงได้สร้างความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะคือ ประเทศไทย เวียดนามและกัมพูชา ตามเงื่อนไขความจำเป็นในการจัดส่งบุคลากรครูไปศึกษาต่อเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”

อันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมจากองค์กรภายนอก เช่น ภาคเอกชน ชุมชน สังคมในการสนับสนุนการเรียนการสอนจิตรกรรมที่ยังมีค่อนข้างจำกัดนอกเหนือนโยบายและงบประมาณรวมของรัฐบาลที่จัดสรรให้แล้ว หวังว่าเมื่อระบบโครงสร้างพื้นฐานของวิทยาลัยศิลปศึกษาได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปตามลำดับ เชื่อว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนบุคลากรทุกคนก็จะต้องให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมที่เป็นที่ยอมรับจากสังคมและประเทศชาติมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับคำเสนอแนะของอาจารย์เลิศศิริ บวรกิตติ เคยอภิปรายในที่ประชุมโพธิ์ศกฐ์ที่วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาวครั้งที่ 6 กุมภาพันธ์ 2557 ว่า “ที่ผ่านมาครู-อาจารย์วิทยาลัยศิลปศึกษามีความเอาใจใส่ในระดับหนึ่ง แต่เพื่อการพัฒนาที่ดีขึ้นทุกคนในองค์กร หรือครู-อาจารย์ทุกคนจะต้องให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมให้มากขึ้นในการจัดการเรียนการสอนและจัดทำหลักสูตรทางการศึกษาร่วมกัน จึงจะทำให้วิทยาลัยได้รับการพัฒนาการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพ” ซึ่งรายละเอียดผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรมในแต่ละด้านโดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน

1. ครูต้องมีความคิดสร้างสรรค์ที่ดี มีจิตใจรักในวิชาที่ตนเองสอน มีจริยธรรมมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ชุมชน และสังคม
2. ครูต้องมีฐานความรู้ ทักษะ ความสามารถ หรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านใดด้านหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาจิตรกรรม
3. ครูต้องมีความยึดมั่นและพร้อมที่จะเรียนรู้ พัฒนาทักษะความสามารถอยู่ตลอดเวลา เพื่อการค้นหาเทคนิค วิธีการ รูปแบบ และสื่อการสอนที่หลากหลายทันยุคสมัยสอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจ สังคม ของประเทศลาวในปัจจุบัน
4. ครูต้องเป็นคนที่รู้จักการให้แก่ผู้เรียน สังคม พร้อมทั้งเป็นคนร่วมเคลื่อนไหวสร้างผลงานด้านจิตรกรรม หรือด้านต่างๆ เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคมและประเทศชาติ สอดคล้องกับมนัสชาติปรมง อ่างถึง ขวลิขิต คาบแก้ว และสภาวดี เหมทานนท์ (2525: 40-42) ได้สรุปว่า “บทบาทของครูในยุคใหม่จะต้องมีคุณลักษณะความเป็นนักจัดการศึกษาทำหน้าที่สอนคนใน 4 ลักษณะคือ 1) พฤติกรรมการเตรียมการสอน 2) พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน 3) พฤติกรรมการใช้สื่อการสอน 4) พฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน”

ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน

1. ต้องรู้จักค้นคว้าหาเอกสาร หนังสือ ตำรา หลักสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เฉพาะด้านอย่างจริงจัง
2. จัดฝึกประสบการณ์ในการสร้างแผนการสอน กิจกรรมการสอน กำหนดจุดประสงค์เนื้อหา สาระการสอน ให้เป็นขั้นตอน ตามความเหมาะสมของรายวิชาเรียนโดยเริ่มจากง่ายไปหายาก เช่น แผนการเรียนประจำรายวิชา ประจำภาค ประจำปีอย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับวิบูล จันทน์แย้ม (2531: 24) ประยูณนิพนธ์ กล่าวว่า “ครูศิลปศึกษาเป็นผู้จัดทำหน้าที่จัดดำเนินการเรียนการสอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปศึกษาอันประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นผู้ที่มิบทบาทอย่างมากในการที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายและนักเรียนได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการเรียน”

ด้านเนื้อหาการสอน

1. ครูสอนจะต้องรู้จักศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาการสอนให้เข้าใจเนื้อหาการสอนอย่างลุ่มลึก สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ในสาระการเรียนรายวิชาจิตรกรรม
2. ประยุกต์เชื่อมโยงความรู้และถ่ายทอดอย่างบูรณาการและเชื่อมโยงให้มีความสำคัญพร้อมกับสาระการเรียนรู้วิชาอื่นๆ เพื่อเป้าหมายการสร้างความรู้ด้านความคิด สติปัญญา จินตนาการ และอารมณ์
3. เนื้อหาการสอนจิตรกรรม ให้นั้นความรู้หลักที่กล่าวถึง พื้นฐานความรู้ทางจิตรกรรมตามหลักการศิลปศึกษา หลักการสอนวาดเขียน สีน้ำ สีอะครีลิก ความรู้ทางเฉพาะด้าน เช่น วาดสีน้ำมัน สร้างสรรค์งานร่วมสมัย และงานสร้างสรรค์อื่นๆ ทุกรายวิชาให้มีการเชื่อมโยงกับหลักการสอน เพื่อการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมของชาติอย่างยั่งยืน
4. การเรียนจิตรกรรมจะกล่าวถึงบริบททางศิลปะ วัฒนธรรม สังคม ชาติ และสากล ตาม 4 แก่นสาระ คือ ประวัติศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ศิลปะวิจารณ์ และศิลปะปฏิบัติ ตามแนวทฤษฎี DBAE หรือตามการศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21

ด้านสื่อการสอน

1. ฐานสื่อการเรียนจิตรกรรมวิชาต่างๆ น่าจะกล่าวถึง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้กับการเรียนการสอน ฐานอุปกรณ์ต่างๆ เช่น อุปกรณ์ฐานดินสอ สีไม้ สีน้ำ อครีลิก สีน้ำมัน สีผสม และดิจิทัลฯลฯ
2. นอกนั้นยังต้องมีสื่อประเภทหนังสือและตำราสำหรับครูและนักเรียน ประเภทสาริตและสอนกลวิธี และกระบวนการศิลปะ สื่อประเภทชุดการเรียน สื่อประเภทวัสดุ สิ่งพิมพ์ สไลด์ ภาพยนตร์ และสื่อผลงาน ฯลฯ สอดคล้องกับอารี สุทธิพันธุ์ (2545: 125) 72 ปี อารี สุทธิพันธุ์ ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการสอนศิลปศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะ

วิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและทัศนศิลป์ เป็นการเรียนรู้ที่จะต้องมีวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเฉพาะวิชา ซึ่งหากว่าขาดวัสดุอุปกรณ์แล้วก็ไม่สามารถจะบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้และบารง สุวรรณโชติ อ้างถึง เอ็ดการ์ เดล (1969: 8) ได้กล่าวไว้ว่า

2.1 สื่อการสอนสามารถส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างนักเรียนในชั้นได้ และทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่ประสงค์

2.2 สื่อการสอนจะสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่แปลกใหม่หลายๆ ด้าน แก่ผู้เรียน และทำให้การเรียนรู้มีความหมาย ผู้เรียนที่ระดับสติปัญญาต่างกันมากๆ จะเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน เช่นเดียวกัน

ด้านวัดและประเมินผล

1. ครูสอนสร้างรูปแบบหลักการวัดและประเมินผลการเรียนจิตรกรรม ซึ่งรวมถึงการประเมินผลก่อนการเรียนทั้งผู้เรียนและผู้สอน โดยครอบคลุม ด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ ด้านความรู้ และทักษะ

2. มีหลักการและเหตุผลการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนจิตรกรรม ท้ายชั่วโมง ปลายภาค และปิดเทอม ที่มีมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ชัดเจน การมีส่วนร่วม การวิเคราะห์วิจารณ์ชิ้นงาน บทความ และความเอาใจใส่อื่นๆ สอดคล้องกับวินูล จันทรย์เยี่ยม (2531: 24) ปริญญาธิพนธ์ กล่าวว่า “การศึกษาแขนงใดก็ตาม ถ้าดำเนินการสอนไปโดยไม่ได้ประเมินผลสิ่งที่ทำไปแล้วนั้น เราจะไม่สามารถทราบได้ว่าที่ลงมือกระทำไปนั้น ควรจะปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ หรือมีข้อบกพร่องอะไรที่ควรเพิ่มเติม เพราะฉะนั้นการวัดผลจึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำเป็นอย่างยิ่ง เพราะช่วยสะท้อนความก้าวหน้าของวิชานั้นๆ ซึ่งรวมทั้งครูผู้สอน หลักสูตร กิจกรรม และความสำเร็จของผู้เรียน”

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก

1. ควรมีห้องเรียนภายในที่ชัดเจน เช่น ห้องเรียนภาคทฤษฎี ปฏิบัติการ หอจัดแสดงงาน มีสถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์ และอำนวยความสะดวกให้มีความเหมาะสมตามความเป็นจริง

2. สถานที่เรียนภายนอก โรงเรียนหรือสถาบันควรมีแผนการ และจัดโครงการที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้จากท้องถิ่น ชุมชน หรือศูนย์ปฏิบัติการ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการศึกษาของมะลิจิตรอ้างอิงสไตน์เนอร์ (2554 : 145) อ้างไว้ว่า “ กระบวนการเรียนการสอนจะต้องประกอบมี 4 องค์ประกอบ คือ ครู นักเรียน เนื้อหาวิชาเรียน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ”

ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

1. นอกจากปัจจัยการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากนโยบายของภาครัฐแล้ว การเรียนจิตรกรรมจะต้องพัฒนาการจัดการเรียนรู้จากการส่งเสริมความรู้พื้นฐานและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ชุมชน และสังคม

2. บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาทุกคนจะต้องมีส่วนสำคัญในการเคลื่อนไหวหาโอกาส ในการเสริมสร้างแหล่งเรียนรู้ให้กว้างขึ้น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์อาจารย์คำหว่า ไชยสรณ์ วันที่ 12 ธันวาคม 2556 “เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนจิตรกรรมที่หลากหลายและมีผลงานที่ยอมรับจากสังคมนั้น ครู-อาจารย์ทุกคน โรงเรียน ชุมชน สังคมจะต้องมีส่วนร่วมอย่างตั้งหน้าในการทำหน้าที่ และรับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง”

ข้อเสนอแนะ

1. เสนอให้มีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอื่นๆ ในหลักสูตรการศึกษา วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ที่เห็นว่าจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรนอกเหนือจากรายวิชาจิตรกรรม เพื่อจะได้ทราบว่า การจัดการเรียนการสอนในแต่ละวิชานั้นมีข้อดี และข้อควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรนั้นๆให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เสนอให้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์พัฒนาสร้างแผนการสอนระดับรายวิชา หรือสร้างหลักสูตรการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ โดยเฉพาะให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนของวิทยาลัยศิลปศึกษาให้มีความทันสมัยเท่าทันกับสากลต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา. (2554). แผนพัฒนาการศึกษาและกีฬา 5 ปีครั้งที่ VII. (2011-2015). นครหลวงเวียงจันทน์: สปป.ลาว.
- โกสุม สายใจ. (2544). เอกสารประกอบการสอน วิชาจิตรกรรมพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- จักรพงษ์ แพดหลักฟ้า. (2551). เอกสารประกอบการสอนการวาดเขียน. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิติพงศ์ ใจประสาธ. (2543). หนังสือจิตรกรรมสีน้ำ. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์
- นณภพ เตชะวงศ์. (2550). เอกสารประกอบการสอนจิตรกรรม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี. (2556). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัย ตะดะยะ. (2551). วารสารพื้นฐานภาพคนเหมือนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัย ตะดะยะ. (2551). วารสารพื้นฐานภาพคนเหมือนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มะลิฉัตร เอื้ออนันท์. (2554). ศิลปศึกษาแนวปฏิรูป. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ริชาร์ด แลร์เบกคา ดูโพร. (2554). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม. (2010). เวียงจันทน์: วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2548). ทักษะศิลป์ศึกษา. กรุงเทพฯ: อีเอนด์ไอคิว
- วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ. (2546). สีน้ำสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: อีเอนด์ไอคิว.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2554). 40 ปี จิตรกรรมสีน้ำ 2528-2544. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- วิรัตน์ ปิ่นแก้ว. (2553). 40 ปี กระแสศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ: มูลนิธิอารีสุทธพันธ์.
- สไคน์เนอร์. (2554). การศึกษาแนวปฏิรูป. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนิท สัตโยภาส. (2547). หนังสือกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ. ม.ป.ท.
- อารี สุทธิพันธ์. (2551). 50 ปี กระแสศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ: พรินต์โพร.
- . (2555). 82 ปี ศาสตราจารย์พิเศษอารี สุทธิพันธ์. กรุงเทพฯ: พรินต์โพร.
- . (2546). 72 ปี ศาสตราจารย์พิเศษอารี สุทธิพันธ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานมูลนิธิอารี สุทธิพันธ์.
- . (2553). ความคิดเห็นครูศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานมูลนิธิอารีสุทธิพันธ์.
- . (2553). 80 ปี อารี สุทธิพันธ์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิอารีสุทธิพันธ์.
- แอนดี ฮาร์กัฟส์. (2554). การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามความคิดเห็น แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต
 เรื่องการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูง
 ครุศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

1. ผศ.ดร. สาริต ทิมวัฒนบรรเทิง	อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะจีนทัศน์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.สุณิสา สุมิตรณะ	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
สาขามัธยมศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.ชนบพร วัฒนสุขชัย	อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

- ตัวอย่างแบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา
จิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว
- ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา
จิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว
- ตัวอย่างแบบสังเกตสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ของครู-อาจารย์และนักศึกษา
หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว
- ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามครู-อาจารย์ และนักศึกษา บันทึกการสัมภาษณ์ครู-อาจารย์
- ภาพประกอบเพิ่มเติม

แบบสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์แขนงศิลปกรรมต่อการจัดการเรียนการสอน รายวิชาจิตรกรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและการปฏิบัติของครู-อาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม ระดับชั้นสูง ภาคปกติแขนงจิตรกรรม(แขนงศิลปกรรม) ชั้นปีที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2556 เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและการปฏิบัติของครู-อาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน รายวิชาจิตรกรรม 7 ด้าน คือ ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ลำดับเลขที่.....

3. วุฒิกการศึกษา..... อายุ.....ปี

4. สถานภาพและประสบการณ์ในการสอน

☐ 1-5 ปี

☐ 6-10 ปี

☐ มากกว่า 10 ปี

5. สอนรายวิชา

☐ วิชาเต็มขาวดำ

☐ วิชาเต็มเหมือนสี

☐ วิชาจัดภาพ เทคนิคเต็มสี

☐ วิชาอื่นๆ ของแขนงศิลปกรรม

(ใช้เป็นข้อมูลทางสถิติไม่มีผลต่อผลงานของครู-อาจารย์)

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นและการปฏิบัติของครู-อาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา

จิตรกรรม 7 ด้าน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นและการปฏิบัติของท่าน
กำหนดเกณฑ์ คือ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด)

แบบสอบถามความคิดเห็นครู-อาจารย์

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
ด้านผู้สอนและวิธีการสอน						
1	มีการวางแผนการสอนและเตรียมการสอนเป็นอย่างดี					
2	มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน					
3	มีความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน					
4	สามารถนำประสบการณ์จริงมาสอดแทรกกับเนื้อหาการสอน					
5	มีการประยุกต์ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน					
6	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีคุณภาพ					
7	มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดและการแก้ปัญหาในการทำงานศิลปะได้					
8	มีการแนะนำและอธิบายบทเรียนที่ชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้องกับเนื้อหา					
9	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน					
10	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและจินตนาการอย่างอิสระในการทำงานศิลปะ					
11	มีความเอาใจใส่และให้แรงเสริมผู้เรียนอย่างเหมาะสม					
12	มีการสรุปและประเมินการเรียนการสอนท้ายชั่วโมงเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
13	มีความตรงต่อเวลาในการเรียนการสอน					
14	วางแผนได้อย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี					
15	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
16	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน					
17	มีการพัฒนาตนเองและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม					
18	มีการใช้เทคนิค และวิธีการสอนรูปแบบต่างๆ เช่น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน						
1	มีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน เช่น มีการออกแบบตลอดภาคเรียน และตลอดปีการศึกษา					
2	มีการอธิบายหัวข้อและเนื้อหาการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน					
3	มีการกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน					
4	มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ทางจิตกรรม					
5	มีการจัดเตรียมเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสม ตรงตามประมวลรายวิชา					
6	มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน					
7	มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนที่ชัดเจน					
8	มีแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน					
ด้านเนื้อหาการสอน						
1	มีการสอนพื้นฐานความรู้ ทักษะ และทฤษฎีทางจิตกรรม					
2	มีการสอนเนื้อหาทฤษฎีและหลักการเทคนิคสำคัญของวิชาจิตกรรม เช่น การวาดเส้น การเขียนสีน้ำ การเขียนสีน้ำมัน ฯลฯ					
3	มีการเพิ่มเติมเทคนิคและเนื้อหาที่สอดคล้องกับสังคม สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เช่น เทคนิคสื่อผสม เทคนิคดิจิทัล ฯลฯ					
4	มีการสอดแทรกความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
5	มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ					
6	มีความรู้ที่เน้นกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์และการสรุปประเด็น					
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
1	มีวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานในการวาดเขียน เช่น กระดาษ ดินสอ(HB A2 – A6) ยางลบ เครื่องเหลาดินสอ กระดาษรองเขียน ที่หนีบกระดาน ขาหยั่ง อย่างเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน					
2	มีวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานในการวาดสีน้ำ เช่น กระดาษสีน้ำ ดินสอHB เครื่องเหลาดินสอ ยางลบ สีน้ำ พู่กัน จานสี ฟองน้ำ ภาชนะใส่น้ำ กระดาษรองเขียน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน					
3	มีวัสดุอุปกรณ์ในการวาดสีน้ำมัน เช่น กรอบขึงผ้าใบ สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง จานสี น้ำมันล้างพู่กัน น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสี และผ้ากันเปื้อน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน					
4	มีสถานที่หรือตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนทุกคน					
5	มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า					
6	มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพียงพอ เช่น แบบหุ่นนิ่ง (สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy)					
7	มีสื่อภาพ ผลงานตัวอย่าง และวีดิทัศน์ในการสอนเพื่อช่วยส่งเสริมความเข้าใจบทเรียน					
ด้านการวัดและประเมินผล						
1	กำหนดเกณฑ์การประเมินผลอย่างเหมาะสม					
2	ผลของการวัดและการประเมินผลยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้					
3	วิธีการวัด และประเมินผลที่ใช้มีความหลากหลาย					
4	มีการให้ผู้เรียนประเมินตนเองและสมาชิกในกลุ่ม					

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
5	มีการมอบหมายงานและติดตามตรวจสอบการทำงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
6	มีการประเมินผลการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น					
7	มีวิธีให้คำชี้แนะวิพากษ์วิจารณ์ที่เป็นแนวทางส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเอง					
8	มีการประเมินผลด้วยการวิเคราะห์ วิจัยผลงานจิตรกรรม					
9	มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงานท้ายชั่วโมง					
10	มีการประเมินความรู้ด้วยการสอบเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียน					
11	มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน					
12	มีการพัฒนาหรือปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง					
ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก						
1	ห้องเรียนวิชาจิตรกรรมภาคทฤษฎีมีความเพียงพอ					
2	ห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรมความเพียงพอ					
3	ห้องแสดงนิทรรศการศิลปะและจิตรกรรม					
4	ห้องประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านวิชาจิตรกรรมความเพียงพอ					
5	ห้องสมุดมีข้อมูลหนังสือ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรม					
6	โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ถาวรในห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
7	มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน					
ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ						
1	มีการสนับสนุนจากบริษัทภาคเอกชน ในการช่วยเหลือประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม					
2	มีการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือโครงการสาکنในการช่วยเหลือประกอบส่วนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม					
3	มีทุนบริจาคความช่วยเหลือจากผู้ปกครองในการประกอบส่วนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม					
4	มีทุนรายได้จากการแสดงผลงานทางจิตรกรรม ในการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านจิตรกรรม					

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

ท่านคิดว่าสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้สอนและวิธีการสอนรายวิชาจิตกรรม ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอนรายวิชาจิตกรรม ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ของผู้เรียน มีอย่างไรบ้าง และท่านต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างไร โปรดให้ข้อเสนอแนะด้านผู้สอนและวิธีการสอน

ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน

ด้านเนื้อหาการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน

ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาแขนงศิลปกรรม ต่อการจัดการเรียนการสอน
รายวิชาจิตรกรรม ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556**

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจิตรกรรม ระดับชั้นสูง ภาคปกติ แขนงศิลปกรรม ชั้นปีที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2556 เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน รายวิชาจิตรกรรม 7 ด้าน

ดังนี้

1. ด้านผู้สอนและวิธีการสอน
2. ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน
3. ด้านเนื้อหาการสอน
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน
5. ด้านการวัดและประเมินผล
6. ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก
7. ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ลำดับเลขที่อายุ.....ปี

3. ได้รับทุนสนับสนุนจาก

☐ รัฐบาล

☐ ตนเอง (สอบเข้า)

4. คะแนนเฉลี่ย

☐ ต่ำกว่า 2.5

☐ 2.51–3.00

☐ 3.01 ขึ้นไป

5. จำนวนการเข้าเรียนในรายวิชาต่างๆ

☐ 1-5 ครั้ง

☐ 6-10 ครั้ง

☐ มากกว่า 10 ครั้ง (ใช้เป็นข้อมูลทางสถิติไม่มีผลต่อคะแนนสอบของนักศึกษา)

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม 7 ด้าน

คำชี้แจง ให้นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น

กำหนดเกณฑ์ คือ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด)

แบบสอบถามความคิดเห็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
ด้านผู้สอนและวิธีการสอน						
1	มีการวางแผนการสอนและเตรียมการสอนเป็นอย่างดี					
2	มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน					
3	มีความสามารถและมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน					
4	สามารถนำประสบการณ์จริงมาสอดแทรกกับเนื้อหาในการสอน					
5	มีการประยุกต์ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน					
6	สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีคุณภาพ					
7	สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดและแก้ปัญหาทางศิลปะได้					
8	มีการแนะนำและอธิบายบทเรียนที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา					
9	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน					
10	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความคิดและจินตนาการได้อย่างอิสระ					
11	มีความเอาใจใส่และให้แรงเสริมผู้เรียนอย่างเหมาะสม					
12	มีการสรุปบทเรียนและสอบถามผู้เรียนท้ายชั่วโมงเรียน					
13	มีความตรงต่อเวลาในการเรียนการสอน					
14	ครูวางตนได้อย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี					

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
15	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน					
16	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน					
17	มีการใช้เทคนิคและวิธีการสอนรูปแบบต่างๆ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
18	มีการพัฒนาตนเองและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม					
19	มีการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมเผยแพร่เป็นที่ยอมรับด้านจิตรกรรม					
ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน						
1	มีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน เช่น มีการออกแบบตลอดภาคเรียน และตลอดปีการศึกษา					
2	มีการอธิบายหัวข้อและเนื้อหาได้อย่างชัดเจน					
3	มีการกำหนดจุดประสงค์ความคาดหวังในการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน					
4	มีการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ทางจิตรกรรม					
5	มีการจัดเตรียมเนื้อหากิจกรรมที่เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ในประมวลรายวิชาและสอดคล้องกับผู้เรียน					
6	เลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน					
7	มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนไว้อย่างชัดเจน					
8	มีแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน					
ด้านเนื้อหาการสอน						
1	มีการกำหนดความรู้พื้นฐาน ทักษะ และทฤษฎีทางจิตรกรรม					
2	มีการสอนเนื้อหาทฤษฎีและปฏิบัติการเทคนิคสำคัญของวิชาจิตรกรรม เช่น การวาดเส้น การเขียนสีน้ำ การเขียนสีน้ำมัน ฯลฯ					
3	มีการสอนเทคนิคและเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคม ในยุคปัจจุบัน เช่น เทคนิคสื่อผสม เทคนิคดิจิทัล ฯลฯ					
4	มีการสอดแทรกความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
5	มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ					
6	มีการสอนความรู้ที่เน้นกระบวนการคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์และสรุปประเด็น					
ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน						
1	วัสดุอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการเรียนการวาดเขียนมีความพร้อม เช่น กระดาษ ดินสอ(HB A2 – A6) ยางลบ เครื่องเหลาดินสอ กระดาษรองเขียน ที่หนีบกระดาน ขาหยั่ง					
2	วัสดุอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการเรียนการวาดสีน้ำมีความพร้อม เช่น กระดาษสีน้ำ ดินสอHB เครื่องเหลาดินสอ ยางลบ สีน้ำ พู่กัน จานสี ฟองน้ำ ภาชนะใส่น้ำ กระดานรองเขียน ขาหยั่ง					
3	วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการวาดสีน้ำมันมีความพร้อม เช่น กรอบจิ้งผ้าใบ สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง จานสี น้ำมันล้างพู่กัน น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน ขาหยั่ง					
4	มีสถานที่หรือตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนอย่างพอเพียง					
5	มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า					
6	มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพียงพอ เช่น แบบหุ่นนิ่ง (สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy)					
7	มีสื่อภาพ ผลงานตัวอย่าง และวีดิทัศน์ที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจในบทเรียน					
ด้านการวัดและประเมินผล						
1	กำหนดเกณฑ์การประเมินผลไว้อย่างเหมาะสม					
2	มีการวัดและการประเมินผลอย่างยุติธรรม และเที่ยงตรงและสามารถตรวจสอบได้					
3	มีการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย					
4	มีการให้ผู้เรียนประเมินตนเองและสมาชิกในกลุ่ม					

ข้อที่	ข้อความ	คะแนน				
		5	4	3	2	1
5	มีการมอบหมายงานและติดตามตรวจสอบการทำงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
6	มีการประเมินผลของการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนของนักเรียน					
7	มีการวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะที่เป็นแนวทางให้ นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้					
8	มีการประเมินผลด้วยการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ผลงานจิตรกรรม					
9	มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน					
10	มีการประเมินความรู้ด้วยการสอบเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียน					
11	มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน					
12	มีการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง					
ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก						
1	ห้องเรียนวิชาจิตรกรรมภาคทฤษฎีมีความเพียงพอ					
2	ห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรมมีความเพียงพอ					
3	ห้องแสดงนิทรรศการศิลปะและจิตรกรรมมีความเพียงพอ					
4	ห้องประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านวิชาจิตรกรรมมีความเพียงพอ					
5	ห้องสมุดมีข้อมูลหนังสือ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรม					
6	โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์การในห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน					
7	มีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน					
ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ						
1	มีการสนับสนุนจากบริษัทภาคเอกชน ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม					
2	มีการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือ โครงการสากลในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม					
3	มีทุนบริจาคความช่วยเหลือจากผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม					
4	มีทุนรายได้จากการแสดงผลงานทางจิตรกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนทางด้านจิตรกรรม					

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

ท่านคิดว่าสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียน ปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ ของผู้เรียนมีอย่างไรบ้างและท่านต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างไร โปรดให้ข้อเสนอแนะ

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน

ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน

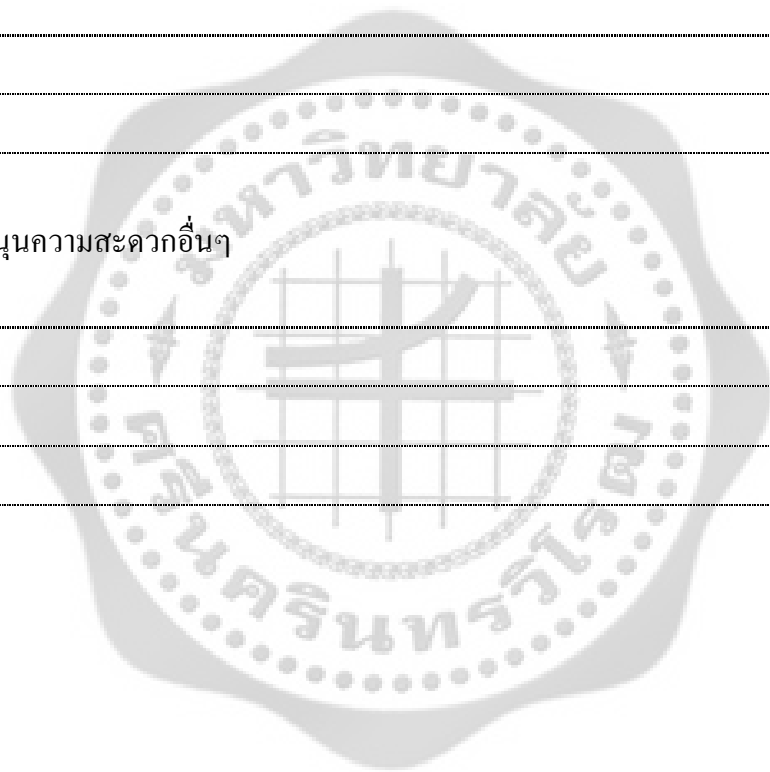
ด้านเนื้อหาการสอน

ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน

ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ

แบบสัมภาษณ์ครูสอน หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม
วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556
ครั้งที่...../...../.....

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ครูอาจารย์ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชา
จิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ให้ผู้สัมภาษณ์
บันทึกข้อมูล จัดเก็บแล้วแปลเป็นความเรียงเพื่อสรุปประเด็นสำคัญ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. สถานที่สัมภาษณ์.....
2. ชื่อ และนามสกุล.....อายุ.....ตำแหน่ง.....
3. เพศ
☐ ชาย
☐ หญิง
4. สอนรายวิชา.....ประจำชั้น.....

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นหรือข้อมูลทางเฉพาะด้านของผู้ให้สัมภาษณ์

1. วุฒิการศึกษา
☐ ชั้นกลาง
☐ ชั้นสูง
☐ ปริญญาตรี
2. ประสบการณ์ในการสอน
☐ 1 - 5 ปี
☐ 6 - 10 ปี
☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 3 สัมภาษณ์ตามสภาพจริงอันแยกเป็นหัวข้อ 7 ด้านดังนี้

เลขที่	หัวข้อ
ด้านผู้สอนและวิธีการสอน	
1	ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคุณสมบัติของครูผู้สอนรายวิชาจิตรกรรมในหลักสูตรครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
2	การจัดการเรียนการสอนท่านมีจุดอ่อนและจุดแข็งอย่างไรบ้าง
3	หากท่านต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ท่านคิดว่าครูผู้สอนควรพัฒนาด้านไหนบ้าง อย่างไร
ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน	
1	ในการสอนวิชาจิตรกรรมท่านมีการวางแผนการสอนหรือไม่ อย่างไร ยกตัวอย่าง
2	ท่านใช้หลักทฤษฎีอะไรในการกำหนดแผนการสอนของท่าน
3	ท่านคิดว่าการวางแผนการสอนมีความสำคัญอย่างไร ในการพัฒนาการเรียนการสอน
ด้านเนื้อหาการสอน	
1	ท่านได้กำหนดเนื้อหาการสอนจิตรกรรมอะไรบ้าง
2	ท่านได้ดำเนินการสอนตามหลักวิชาจิตรกรรม หรือไม่ เช่น การสอนวาดเขียน การสอนสีน้ำ การสอนสีน้ำมัน และการสอนสื่อผสม
3	ท่านคิดว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไข เนื้อหาบทเรียนรายวิชาจิตรกรรมอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบัน
ด้านสื่อการเรียนการสอน	
1	ท่านใช้สื่อวัสดุอะไรบ้างในการสอนรายวิชาจิตรกรรมและมีความสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน หรือไม่ อย่างไร
2	ท่านคิดว่าสื่อและวัสดุที่มีอยู่ในปัจจุบันเพียงพอกับการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร
ด้านการวัดและประเมินผล	
1	ท่านมีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนแบบใด
2	ท่านคิดว่าการประเมินผลการเรียนการสอนสำคัญต่อผู้เรียนอย่างไร

เลขที่	หัวข้อ
ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก	
1	ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการมีสภาพเหมาะสมและเพียงพอหรือไม่ อย่างไร
2	ห้องจัดแสดงงานมีเพียงพอและจำเป็นหรือไม่ อย่างไร
3	ท่านคิดว่าควรมีการปรับปรุงสถานที่เรียนด้านไหนบ้าง อย่างไร
ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ	
1	วิทยาลัยมีการสนับสนุนอะไรบ้างที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนนอกชั้นเรียน
2	ภาคเอกชนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนการสอน หรือไม่ ในรูปแบบใดบ้าง
3	มีการจัดแสดงงานทางด้านจิตรกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านคิดว่าสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน ด้านเนื้อหาการสอน ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่เรียน และด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ มีอย่างไรบ้างและท่านต้องการให้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างไร โปรดให้ข้อเสนอแนะ

(.....)

ผู้สัมภาษณ์

**แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม
วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาวชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556**

คำชี้แจง แบบสังเกตนี้ เป็นแบบสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนครูและนักเรียนในชั้นเรียนของ
รายวิชาจิตรกรรม ผู้สังเกตบันทึกข้อมูลจากการสังเกตโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
แบบฟอร์มที่กำหนด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อผู้สอน..... เพศ..... วันที่...../...../.....
2. ชื่อวิชา/เรื่องที่สอน..... คาบเรียนที่.....
3. ข้อมูลผู้สังเกต ชื่อผู้สังเกต นาย
 ผู้ช่วยสังเกต นาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลชั้นเรียนและผู้เรียน

1. จำนวนนักเรียนที่มาเรียนตามรายชื่อ คน เป็นชาย.....คน หญิง.....คน
2. รูปแบบลักษณะห้องเรียน
 - ☐ 1. ห้องเรียนแบบบรรยาย
 - ☐ 2. ห้องปฏิบัติการ
 - ☐ 3. อื่นๆ ระบุ
3. รูปแบบการจัดห้องเรียน
 - ☐ 1. จัดโต๊ะแบบแถว
 - ☐ 2. จัดโต๊ะแบบกลุ่ม
 - ☐ 3. จัดตามเลขที่สอบ.....

ตอนที่ 3 การสังเกตการเรียนการสอนตามรายวิชาจิตรกรรมตามสภาพจริง 7 ด้านดังนี้
(กำหนดเกณฑ์ คือ มี ไม่มี และควรปรับปรุง)

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการสังเกต		
		มี	ไม่มี	มีแต่ควรปรับปรุง
ด้านผู้สอนและวิธีการสอน				
1	มีการวางแผนการสอนและเตรียมการสอนเป็นอย่างดี			
2	มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน			
3	มีความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน			
4	มีการนำประสบการณ์จริงมาสอดแทรกกับเนื้อหาการสอน			
5	มีการประยุกต์ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน			
6	มีการสาธิตและอธิบายหลักการการใช้เทคนิคทางจิตรกรรมอย่างถูกต้องวิธี			
7	มีการวิพากษ์วิจารณ์การสร้างสรรค์งานจิตรกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของทักษะและผลงาน			
8	มีการแนะนำและอธิบายบทเรียนที่ชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้องกับเนื้อหา			
9	มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน			
10	มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและจินตนาการอย่างอิสระในการทำงานศิลปะ			
11	มีความเอาใจใส่และเสริมแรงผู้เรียนอย่างเหมาะสม			
12	มีการสรุปและประเมินการเรียนการสอนท้ายชั่วโมงเรียน			
13	มีความตรงต่อเวลาในการเรียนการสอน			
14	มีความสุขุมรอบคอบต่อการทำหน้าที่การสอน			
15	มีการวางตนได้อย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี			
16	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน			
17	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน			

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการสังเกต		
		มี	ไม่มี	มีแต่ควรปรับปรุง
18	มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ			
19	มีการกำหนดการนำใช้เทคนิค และวิธีการสอนรูปแบบต่างๆ เช่น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง			
20	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีคุณภาพ			
21	มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดและการแก้ปัญหาในการทำงานศิลปะ			
ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน				
1	มีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน เช่น มีการออกแบบตลอดภาคเรียน และตลอดปีการศึกษา			
2	มีการอธิบายหัวข้อและเนื้อหาการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน			
3	มีการกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน			
4	มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ทางจิตรกรรม			
5	มีการจัดเตรียมเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสม ตรงตามประมวลรายวิชา			
6	มีการจัดเตรียมเนื้อหาการเรียนการสอนและกิจกรรมที่สอดคล้องกับผู้เรียน			
7	มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน			
8	มีการกำหนดหน้าที่ของผู้สอนและผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน			
9	มีแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน			
ด้านเนื้อหาการสอน				
1	มีการสอนพื้นฐานความรู้ ทักษะ และทฤษฎีทางจิตรกรรม			
2	มีการสอนเนื้อหาทฤษฎีและปฏิบัติการเทคนิคสำคัญของวิชาจิตรกรรม เช่น การวาดเส้น การเขียนสีน้ำ การเขียนสีน้ำมัน ฯลฯ			

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการสังเกต		
		มี	ไม่มี	มีแต่ควรปรับปรุง
3	มีการเพิ่มเติมเทคนิคและเนื้อหาที่สอดคล้องกับสังคม สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เช่น เทคนิคสื่อผสม เทคนิคดิจิทัล ฯลฯ			
4	มีการสอดแทรกความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน			
5	มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ			
6	มีความรู้ที่เน้นกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการสรุปประเด็น			
ด้านสื่อการเรียนการสอน				
1	มีวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานในการวาดเขียน เช่น กระดาษ ดินสอ(HB A2 – A6) ยางลบ เครื่องเหลาดินสอ กระดาษรองเขียน ที่หนีบ กระดาน ขาหยั่ง อย่างเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน			
2	มีวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานในการวาดสีน้ำ เช่น กระดาษสีน้ำ ดินสอ HB เครื่องเหลาดินสอ ยางลบ สีน้ำ พู่กัน จานสี ฟองน้ำ ภาชนะใส่น้ำ กระดาษรองเขียน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน			
3	มีวัสดุอุปกรณ์ในการวาดสีน้ำมัน เช่น กรอบจิ้งจ่าใบ สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง จานสี น้ำมันล้างพู่กัน น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน			
4	มีสถานที่หรือตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนทุกคน			
5	มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า			
6	มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติ อย่างเหมาะสมเพียงพอ เช่น แบบหุ่นนิ่ง (สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy)			
7	มีสื่อภาพ ผลงานตัวอย่าง และวีดิทัศน์ในการสอนเพื่อช่วยส่งเสริมความเข้าใจบทเรียน			

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการสังเกต		
		มี	ไม่มี	มีแต่ควรปรับปรุง
การวัดและประเมินผล				
1	มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลอย่างสอดคล้อง			
2	มีการวัดและการประเมินผลอย่างยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้			
3	มีการวัด และประเมินผลที่มีความหลากหลาย			
4	มีการให้ผู้เรียนประเมินตนเองและสมาชิกในกลุ่ม			
5	มีการมอบหมายงานและติดตามตรวจสอบการทำงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง			
6	มีการประเมินผลการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น			
7	มีวิธีให้คำชี้แนะวิพากษ์วิจารณ์ที่เป็นแนวทางส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง			
8	มีการประเมินผลด้วยการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานศิลปะ			
9	มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน			
10	มีการประเมินความรู้ด้วยการสอบเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียน			
11	มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน			
12	มีการพัฒนาหรือปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง			
ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก				
1	ห้องเรียนวิชาจิตรกรรมภาคทฤษฎีมีความเพียงพอ			
2	ห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรมมีความเพียงพอ			
3	ห้องแสดงนิทรรศการศิลปะและจิตรกรรมมีความเพียงพอ			
4	ห้องประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านวิชาจิตรกรรมมีความเพียงพอ			
5	ห้องสมุดมีข้อมูลหนังสือ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษา และจิตรกรรม			
6	โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ถาวรในห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน			
7	มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน			

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการสังเกต		
		มี	ไม่มี	มีแต่ควรปรับปรุง
ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ				
1	มีการสนับสนุนจากบริษัทภาคเอกชน ในการช่วยเหลือประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม			
2	มีการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือโครงการสากน ในการช่วยเหลือประกอบส่วนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม			
3	มีทุนบริจาคความช่วยเหลือจากผู้ปกครองในการประกอบส่วนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม			
4	มีทุนรายได้จากการแสดงผลงานทางจิตรกรรม ในการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านจิตรกรรม			

ตอนที่ 4 บันทึกผลการสังเกตการเรียนการสอน
จุดเด่นของการจัดการเรียนการสอน

สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ลงชื่อ..... ผู้สังเกตการวิจัย

(.....)

วันที่

วิเคราะห์ผลแบบสอบถามครู-อาจารย์

ลำดับ	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					เฉลี่ย	แปลผล
		5	4	3	2	1		
	ด้านผู้สอนและวิธีการสอน							
1	มีการวางแผนการสอนและเตรียมการสอนเป็นอย่างดี	0 0.0%	10 83.3%	2 16.7%	0 0.0%	0 0.0%	3.83	มาก
2	มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน	2 16.7%	8 66.7%	1 8.3%	1 8.3%	0 0.0%	3.92	มาก
3	มีความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน	1 8.3%	8 66.7%	1 8.3%	2 16.7%	0 0.0%	3.67	มาก
4	สามารถนำประสบการณ์จริงมาสอดคล้องกับเนื้อหาการสอน	4 33.3%	1 8.3%	7 58.3%	0 0.0%	0 0.0%	3.75	มาก
5	มีการประยุกต์ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน	0 0.0%	5 41.7%	6 50.0%	1 8.3%	0 0.0%	3.33	ปานกลาง
6	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีคุณภาพ	1 8.3%	6 50.0%	5 41.7%	0 0.0%	0 0.0%	3.67	มาก
7	มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดและการแก้ปัญหาในการทำงานศิลปะได้	1 8.3%	5 41.7%	5 41.7%	1 8.3%	0 0.0%	3.50	มาก
8	มีการแนะนำและอธิบายบทเรียนที่ชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้องกับเนื้อหา	2 16.7%	7 58.3%	1 8.3%	2 16.7%	0 0.0%	3.75	มาก
9	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน	3 25.0%	3 25.0%	5 41.7%	1 8.3%	0 0.0%	3.67	มาก
10	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและจินตนาการอย่างอิสระในการทำงานศิลปะ	5 41.7%	2 16.7%	3 25.0%	2 16.7%	0 0.0%	3.83	มาก
11	มีความเอาใจใส่และให้แรงเสริมผู้เรียนอย่างเหมาะสม	3 25.0%	5 41.7%	3 25.0%	1 8.3%	0 0.0%	3.83	มาก
12	มีการสรุปและประเมินการเรียนการสอนท้ายชั่วโมงเรียน	3 25.0%	6 50.0%	1 8.3%	2 16.7%	0 0.0%	3.83	มาก

ลำดับ	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					เฉลี่ย	แปรผล
		5	4	3	2	1		
13	มีความตรงต่อเวลาในการเรียนการสอน	2 16.7%	8 66.7%	1 8.3%	1 8.3%	0 0.0%	3.92	มาก
14	วางแผนได้อย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี	6 50.0%	4 33.3%	1 8.3%	1 8.3%	0 0.0%	4.25	มาก
15	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	8 66.7%	4 33.3%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	4.67	มากที่สุด
16	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน	7 58.3%	2 16.7%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	4.33	มาก
17	มีการพัฒนาตนเองและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	2 16.7%	8 66.7%	0 0.0%	2 16.7%	0 0.0%	3.83	ปานกลาง
18	มีการใช้เทคนิค และวิธีการสอนรูปแบบต่างๆ เช่น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4 33.3%	5 41.7%	2 16.7%	0 0.0%	0 0.0%	3.83	มาก
แผนการสอน/ชุดการสอน		5	4	3	2	1	เฉลี่ย	แปรผล
1	มีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน เช่น มีการออกแบบตลอดภาคเรียน และตลอดปีการศึกษา	1 8.3%	8 66.7%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	3.83	มาก
2	มีการอธิบายหัวข้อและเนื้อหาการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน	3 25.0%	6 50.0%	2 16.7%	1 8.3%	0 0.0%	3.92	มาก
3	มีการกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน	4 33.3%	5 41.7%	2 16.7%	1 8.3%	0 0.0%	4.00	มาก
4	มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ทางจิตรกรรม	0 0.0%	10 83.3%	1 8.3%	1 8.3%	0 0.0%	3.75	มาก
5	มีการจัดเตรียมเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสมตรงตามประมวลรายวิชา	3 25.0%	6 50.0%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	4.00	มาก
6	มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน	4 33.3%	4 33.3%	2 16.7%	2 16.7%	0 0.0%	3.83	มาก
7	มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนที่ชัดเจน	1 8.3%	7 58.3%	2 16.7%	2 16.7%	0 0.0%	3.58	มาก

ลำดับ	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					เฉลี่ย	แปรผล
		5	4	3	2	1		
8	มีแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน	0 0.0%	7 58.3%	3 25.0%	2 16.7%	0 0.0%	3.42	ปานกลาง
	เนื้อหาการสอน	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	แปรผล
1	มีการสอนพื้นฐานความรู้ ทักษะ และทฤษฎีทางจิตรกรรม	1 8.3%	9 75.0%	2 16.7%	0 0.0%	0 0.0%	3.92	มาก
2	มีการสอนเนื้อหาทฤษฎีและหลักการเทคนิคสำคัญของวิชาจิตรกรรม เช่น การวาดเส้น การเขียนสีน้ำ การเขียนสีน้ำมัน ฯลฯ	5 41.7%	4 33.3%	2 16.7%	1 8.3%	0 0.0%	4.08	มาก
3	มีการเพิ่มเติมเทคนิคและเนื้อหาที่สอดคล้องกับสังคม สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เช่น เทคนิคสื่อผสม เทคนิคดิจิทัล ฯลฯ	1 8.3%	4 33.3%	6 50.0%	0 0.0%	1 8.3%	3.33	ปานกลาง
4	มีการสอดแทรกความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	2 16.7%	4 33.3%	6 50.0%	0 0.0%	0 0.0%	3.67	มาก
5	มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ	1 8.3%	5 41.7%	6 50.0%	0 0.0%	0 0.0%	3.58	มาก
6	มีความรู้ที่เน้นกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์และการสรุปประเด็น	0 0.0%	2 16.7%	8 66.7%	2 16.7%	0 0.0%	3.00	ปานกลาง
	สื่อวัสดุการเรียนการสอน	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	แปรผล
1	มีวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานในการวาดเขียน เช่น กระดาษ ดินสอ(HB A2 – A6) ยางลบ เครื่องเหลาดินสอ กระดาษรองเขียน ที่หนีบกระดาษ ขาหยั่ง อย่างเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน	1 8.3%	5 41.7%	6 50.0%	0 0.0%	0 0.0%	3.58	มาก
2	มีวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานในการวาดสีน้ำ เช่น กระดาษสีน้ำ ดินสอHB เครื่องเหลาดินสอยางลบสีน้ำ พู่กัน จานสี ฟองน้ำ ภาชนะใส่น้ำ กระดาษรองเขียน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน	0 0.0%	3 25.0%	8 66.7%	1 8.3%	0 0.0%	3.17	ปานกลาง
3	มีวัสดุอุปกรณ์ในการวาดสีน้ำมัน เช่น กรอบจิ้งผ้าใบ สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง จานสี น้ำมันล้างพู่กัน น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน	0 0.0%	2 16.7%	4 33.3%	5 41.7%	1 8.3%	2.58	ปานกลาง

ลำดับ	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					เฉลี่ย	แปลผล
		5	4	3	2	1		
4	มีสถานที่หรือผู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนทุกคน	0 0.0%	1 8.3%	4 33.3%	5 41.7%	2 16.7%	2.33	น้อย
5	มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า	0 0.0%	3 25.0%	2 16.7%	5 41.7%	2 16.7%	2.50	ปานกลาง
6	มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพียงพอ เช่น แบบหุ่นนิ่ง (สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม ...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy)	0 0.0%	4 33.3%	7 58.3%	1 8.3%	0 0.0%	3.25	ปานกลาง
7	มีสื่อภาพ ผลงานตัวอย่าง และวีดิทัศน์ในการสอนเพื่อช่วยส่งเสริมความเข้าใจบทเรียน	1 8.3%	7 58.3%	4 33.3%	0 0.0%	0 0.0%	3.75	มาก
การวัดและประเมินผล		5	4	3	2	1	เฉลี่ย	แปลผล
1	กำหนดเกณฑ์การประเมินผลอย่างเหมาะสม	1 8.3%	7 58.3%	4 33.3%	0 0.0%	0 0.0%	3.75	มาก
2	ผลของการวัดและการประเมินผลยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้	1 8.3%	7 58.3%	4 33.3%	0 0.0%	0 0.0%	3.75	มาก
3	วิธีการวัด และประเมินผลที่ใช้มีความหลากหลาย	0 0.0%	4 33.3%	7 58.3%	1 8.3%	0 0.0%	3.25	ปานกลาง
4	มีการให้ผู้เรียนประเมินตนเองและสมาชิกในกลุ่ม	0 0.0%	4 33.3%	6 50.0%	2 16.7%	0 0.0%	3.17	ปานกลาง
5	มีการมอบหมายงานและติดตามตรวจสอบการทำงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	0 0.0%	9 75.0%	2 16.7%	1 8.3%	0 0.0%	3.67	มาก
6	มีการประเมินผลการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น	0 0.0%	6 50.0%	4 33.3%	2 16.7%	0 0.0%	3.33	ปานกลาง
7	มีวิธีให้คำชี้แนะวิพากษ์วิจารณ์ที่เป็นแนวทางส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง	2 16.7%	5 41.7%	5 41.7%	0 0.0%	0 0.0%	3.75	มาก
8	มีการประเมินผลด้วยการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานกิจกรรม	0 0.0%	4 33.3%	5 41.7%	3 25.0%	0 0.0%	3.08	ปานกลาง
9	มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงานท้ายชั่วโมง	0 0.0%	7 58.3%	3 25.0%	1 8.3%	0 0.0%	3.25	ปานกลาง

ลำดับ	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					เฉลี่ย	แปลผล
		5	4	3	2	1		
10	มีการประเมินความรู้ด้วยการสอบเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียน	3 25.0%	7 58.3%	1 8.3%	1 8.3%	0 0.0%	4.00	มาก
11	มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน	0 0.0%	5 41.7%	5 41.7%	2 16.7%	0 0.0%	3.25	ปานกลาง
12	มีการพัฒนาหรือปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	0 0.0%	6 50.0%	5 41.7%	1 8.3%	0 0.0%	3.42	ปานกลาง
	สถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	แปลผล
1	ห้องเรียนวิชาจิตรกรรมภาคทฤษฎีมีความเพียงพอ	0 0.0%	2 16.7%	5 41.7%	5 41.7%	0 0.0%	2.75	ปานกลาง
2	ห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรมความเพียงพอ	0 0.0%	1 8.3%	5 41.7%	5 41.7%	1 8.3%	2.50	ปานกลาง
3	ห้องแสดงนิทรรศการศิลปะและจิตรกรรม	0 0.0%	1 8.3%	1 8.3%	5 41.7%	5 41.7%	1.83	น้อย
4	ห้องประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านวิชาจิตรกรรมความเพียงพอ	1 8.3%	3 25.0%	7 58.3%	0 0.0%	1 8.3%	3.25	ปานกลาง
5	ห้องสมุดมีข้อมูลหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรม	0 0.0%	3 25.0%	3 25.0%	6 50.0%	0 0.0%	2.75	ปานกลาง
6	โต๊ะเก้าอี้และอุปกรณ์การในห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	0 0.0%	2 16.7%	3 25.0%	6 50.0%	1 8.3%	2.50	ปานกลาง
7	มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน	0 0.0%	3 25.0%	8 66.7%	1 8.3%	0 0.0%	3.17	ปานกลาง
	ปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	แปลผล
1	มีการสนับสนุนจากบริษัทภาคเอกชนในการช่วยเหลือประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	0 0.0%	2 16.7%	3 25.0%	4 33.3%	3 25.0%	2.33	น้อย
2	มีการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือโครงการสานในการช่วยเหลือประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	0 0.0%	3 25.0%	3 25.0%	5 41.7%	1 8.3%	2.67	ปานกลาง

ลำดับ	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					เฉลี่ย	แปรผล
		5	4	3	2	1		
3	มีทุนบริจาคความช่วยเหลือจากผู้ปกครองในการประกอบส่วนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	0 0.0%	2 16.7%	1 8.3%	2 16.7%	7 58.3%	1.83	น้อย
4	มีทุนรายได้จากการแสดงผลงานทางจิตรกรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านจิตรกรรม	0 0.0%	1 8.3%	4 33.3%	3 25.0%	4 33.3%	2.17	น้อย

สรุปค่าแปรผลแบบสอบถามความคิดเห็นตามครู-อาจารย์

ล/ด	ค่าแปรผลแบบสอบถาม	จำนวนผู้ตอบ	จำนวน ข้อสอบถามทั้งหมด	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
1	มากที่สุด	1	62	1.61
2	มาก	33	62	53.22
3	ปานกลาง	23	62	37.09
4	น้อย	5	62	8.06
5	น้อยที่สุด	0	62	0.00

สรุปประเด็นความคิดเห็นของครู-อาจารย์เห็นว่า ควรปรับปรุง

ลำดับ	ประเด็นสอบถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
ด้านผู้สอนและวิธีการสอน			
1	มีการประยุกต์ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน	3.33	ปานกลาง
2	มีการพัฒนาตนเองและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	3.83	ปานกลาง
ด้านแผนการสอน/ชุดการสอน			
1	มีแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน	3.42	ปานกลาง
ด้านเนื้อหาการสอน			
1	มีการเพิ่มเติมเทคนิคและเนื้อหาที่สอดคล้องกับสังคมสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เช่น เทคนิคสื่อผสม เทคนิคดิจิทัล ฯลฯ	3.33	ปานกลาง
2	มีความรู้ที่เน้นกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์และการสรุปประเด็น	3.00	ปานกลาง
ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน			
1	มีวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานในการวาดสีน้ำ เช่น กระดาษสีน้ำ ดินสอ HB เครื่องเหลาดินสอยางลบ สีน้ำ พู่กัน จานสี ฟองน้ำ ภาชนะใส่น้ำ กระดาษรองเขียน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน	3.17	ปานกลาง
2	มีวัสดุอุปกรณ์ในการวาดสีน้ำมัน เช่น กรอบจึงผ้าใบ สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง จานสี น้ำมันล้างพู่กัน น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน ขาหยั่ง สำหรับทุกคน	2.58	ปานกลาง
3	มีสถานที่หรือตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนทุกคน	2.33	น้อย
4	มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า	2.50	ปานกลาง
5	มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพียงพอ เช่น แบบหุ่นนิ่ง (สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy)	3.25	ปานกลาง

ลำดับ	ประเด็นสอบถาม	ค่าเฉลี่ย	แปรผล
ด้านการวัดและประเมินผล			
1	วิธีการวัด และประเมินผลที่ใช้มีความหลากหลาย	3.25	ปานกลาง
2	มีการให้ผู้เรียนประเมินตนเองและสมาชิกในกลุ่ม	3.17	ปานกลาง
3	มีการประเมินผลการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น	3.33	ปานกลาง
4	มีการประเมินผลด้วยการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม	3.08	ปานกลาง
5	มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงานท้ายชั่วโมง	3.25	ปานกลาง
6	มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน	3.25	ปานกลาง
7	มีการพัฒนาหรือปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	3.42	ปานกลาง
สถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก			
1	ห้องเรียนวิชาจิตรกรรมภาคทฤษฎีมีความเพียงพอ	2.75	ปานกลาง
2	ห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรมความเพียงพอ	2.50	ปานกลาง
3	ห้องแสดงนิทรรศการศิลปะและจิตรกรรม	1.83	น้อย
4	ห้องประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านวิชาจิตรกรรมความเพียงพอ	3.25	ปานกลาง
5	ห้องสมุดมีข้อมูลหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรม	2.75	ปานกลาง
6	โต๊ะเก้าอี้และอุปกรณ์การวาดในห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	2.50	ปานกลาง
7	มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน	3.17	ปานกลาง
ปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ			
1	มีการสนับสนุนจากบริษัทภาคเอกชนในการช่วยเหลือประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	2.33	น้อย
2	มีการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือโครงการสาکنในการช่วยเหลือประกอบส่วนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	2.67	ปานกลาง

ลำดับ	ประเด็นสอบถาม	ค่าเฉลี่ย	แปรผล
3	มีทุนบริจาคความช่วยเหลือจากผู้ปกครองในการประกอบส่วน การจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	1.83	น้อย
4	มีทุนรายได้จากการแสดงผลงานทางจิตรกรรมในการส่งเสริมการ เรียนรู้ทางด้านจิตรกรรม	2.17	น้อย

การวิเคราะห์ผลแบบสอบถามความคิดเห็นจากนักศึกษา

ล/ ด	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					ค่า เฉลี่ย	แปร ผล
		5	4	3	2	1		
	ด้านผู้สอนและวิธีการสอน							
1	มีการวางแผนการสอนและเตรียมการสอนเป็นอย่างดี	5 41.7%	5 41.7%	2 16.7%	0 0.0%	0 0.0%	4.25	มาก
2	มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน	4 33.3%	5 41.7%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	4.08	มาก
3	มีความสามารถและมีทักษะในการถ่ายทอด ความรู้สู่ผู้เรียน	4 33.3%	5 41.7%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	4.08	มาก
4	สามารถนำประสบการณ์จริงมาสอดคล้องกับ เนื้อหาในการสอน	1 8.3%	9 75.0%	2 16.7%	0 0.0%	0 0.0%	3.92	มาก
5	มีการประยุกต์ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับ ความรู้ความสามารถของผู้เรียน	2 16.7%	8 66.7%	2 16.7%	0 0.0%	0 0.0%	4.00	มาก
6	สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียน สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีคุณภาพ	4 33.3%	3 25.0%	4 33.3%	1 8.3%	0 0.0%	3.83	มาก
7	สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด และแก้ปัญหาทางศิลปะได้	4 33.3%	7 58.3%	1 8.3%	0 0.0%	0 0.0%	4.25	มาก
8	มีการแนะนำและอธิบายบทเรียนที่มีความ สอดคล้องกับเนื้อหา	7 58.3%	3 25.0%	2 16.7%	0 0.0%	0 0.0%	4.42	มาก

ล/ ด	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					ค่า เฉลี่ย	แปร ผล
		5	4	3	2	1		
9	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือ วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน	7 58.3%	5 41.7%	1 8.3%	0 0.0%	0 0.0%	4.83	มากที่สุด
10	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความคิดและจินตนาการ ได้อย่างอิสระ	3 25.0%	6 50.0%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	4.00	มาก
11	มีความเข้าใจและให้แรงเสริมผู้เรียนอย่าง เหมาะสม	2 16.7%	8 66.7%	2 16.7%	0 0.0%	0 0.0%	4.00	มาก
12	มีการสรุปบทเรียนและสอบถามผู้เรียนท้าย ชั่วโมงเรียน	4 33.3%	7 58.3%	1 8.3%	0 0.0%	0 0.0%	4.25	มาก
13	มีความตรงต่อเวลาในการเรียนการสอน	3 25.0%	5 41.7%	4 33.3%	0 0.0%	0 0.0%	3.92	มาก
14	ครูวางตนได้อย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่าง ที่ดี	3 25.0%	9 75.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	4.25	มาก
15	มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน	2 16.7%	5 41.7%	5 41.7%	0 0.0%	0 0.0%	3.75	มาก
16	มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน	8 66.7%	3 25.0%	1 8.3%	0 0.0%	0 0.0%	4.58	มากที่สุด
17	มีการใช้เทคนิคและวิธีการสอนรูปแบบต่างๆ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	6 50.0%	4 33.3%	2 16.7%	0 0.0%	0 0.0%	4.33	มาก
18	มีการพัฒนาตนเองและค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติม	3 25.0%	5 41.7%	4 33.3%	0 0.0%	0 0.0%	3.92	มาก
19	มีการสร้างสรรคงานจิตรกรรมเผยแพร่เป็นที่ ยอมรับด้านจิตรกรรม	2 16.7%	4 33.3%	5 41.7%	0 0.0%	0 0.0%	3.42	มาก
แผนการสอน/ชุดการสอน		5	4	3	2	1	เฉลี่ย	แปรผล
1	มีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็น ขั้นตอน เช่น มีการออกแบบตลอดภาคเรียน และตลอดปีการศึกษา	5 41.7%	5 41.7%	2 16.7%	0 0.0%	0 0.0%	4.25	มาก
2	มีการอธิบายหัวข้อและเนื้อหาได้อย่างชัดเจน	3 25.0%	8 66.7%	1 8.3%	0 0.0%	0 0.0%	4.17	มาก
3	มีการกำหนดจุดประสงค์ความคาดหวังในการ เรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน	3 25.0%	6 50.0%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	4.00	มาก

ล/ ด	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	แปรผล
		5	4	3	2	1		
4	มีการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ทางจิตรกรรม	3 25.0%	5 41.7%	4 33.3%	0 0.0%	0 0.0%	3.92	มาก
5	มีการจัดเตรียมเนื้อหากิจกรรมที่เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ในประมวลรายวิชาและสอดคล้องกับผู้เรียน	4 33.3%	4 33.3%	3 25.0%	1 8.3%	0 0.0%	3.92	มาก
6	เลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน	3 25.0%	8 66.7%	1 8.3%	0 0.0%	0 0.0%	4.17	มาก
7	มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน	1 8.3%	10 83.3%	1 8.3%	0 0.0%	0 0.0%	4.00	มาก
8	มีแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน	2 16.7%	7 58.3%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	3.92	มาก
เนื้อหาการสอน		5	4	3	2	1	เฉลี่ย	แปรผล
1	มีการกำหนดความรู้พื้นฐาน ทักษะ และทฤษฎีทางจิตรกรรม	4 33.3%	5 41.7%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	4.08	มาก
2	มีการสอนเนื้อหาทฤษฎีและปฏิบัติการเทคนิคสำคัญของวิชาจิตรกรรม เช่น การวาดเส้น การเขียนสีน้ำ การเขียนสีน้ำมัน ฯลฯ	5 41.7%	6 50.0%	0 0.0%	1 8.3%	0 0.0%	4.25	มาก
3	มีการสอนเทคนิคและเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคมในยุคปัจจุบัน เช่น เทคนิคสื่อผสม เทคนิคดิจิทัล ฯลฯ	1 8.3%	6 50.0%	5 41.7%	0 0.0%	0 0.0%	3.67	มาก
4	มีการสอดแทรกความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	2 16.7%	7 58.3%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	3.92	มาก
5	มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ	1 8.3%	6 50.0%	5 41.7%	0 0.0%	0 0.0%	3.67	มาก
6	มีการสอนความรู้ที่เน้นกระบวนการคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์และสรุปประเด็น	0 0.0%	5 41.7%	6 50.0%	1 8.3%	0 0.0%	3.33	ปานกลาง

ล/ด	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	แปรผล
		5	4	3	2	1		
	สื่อวัสดุการเรียนการสอน	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	แปรผล
1	วัสดุอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการเรียนการวาดเขียนมีความพร้อม เช่น กระดาษ ดินสอ(HB A2 – A6) ขางลบ เครื่องเหลาดินสอ กระดาษรองเขียน ที่หนีบกระดาษ ขาหยั่ง	1 8.3%	4 33.3%	5 41.7%	1 8.3%	1 8.3%	3.25	ปานกลาง
2	วัสดุอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการเรียนการวาดสีน้ำมีความพร้อม เช่น กระดาษสีน้ำ ดินสอHB เครื่องเหลาดินสออย่างลบนํ้าพุกันจานสี ฟองน้ำ ภาชนะใส่นํ้า กระดาษรองเขียนขาหยั่ง	0 0.0%	5 41.7%	5 41.7%	1 8.3%	1 8.3%	3.17	ปานกลาง
3	วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการวาดสีน้ำมันมีความพร้อม เช่น กรอบชิงผ้าใบ สีน้ำมัน พู่กันเกรียง จานสี น้ำมันล้างพู่กัน น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน ขาหยั่ง	0 0.0%	2 16.7%	7 58.3%	3 25.0%	0 0.0%	2.92	ปานกลาง
4	มีสถานที่หรือตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนอย่างพอเพียง	0 0.0%	2 16.7%	3 25.0%	3 25.0%	4 33.3%	2.25	น้อย
5	มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า	1 8.3%	1 8.3%	7 58.3%	2 16.7%	1 8.3%	2.92	ปานกลาง
6	มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอน และการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพียงพอ เช่น แบบหุ่นนิ่ง (สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม ...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy)	0 0.0%	5 41.7%	5 41.7%	2 16.7%	0 0.0%	3.25	ปานกลาง
7	มีสื่อภาพ ผลงานตัวอย่าง และวีดิทัศน์ที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจ ในบทเรียน	1 8.3%	2 16.7%	7 58.3%	2 16.7%	0 0.0%	3.17	ปานกลาง
	การวัดและประเมินผล	5	4	3	2	1	เฉลี่ย	แปรผล
1	กำหนดเกณฑ์การประเมินผลไว้อย่างเหมาะสม	2 16.7%	7 58.3%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	3.92	มาก
2	มีการวัดและการประเมินผลอย่างยุติธรรม และเที่ยงตรงและสามารถตรวจสอบได้	3 25.0%	5 41.7%	4 33.3%	0 0.0%	0 0.0%	3.92	มาก
3	มีการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย	3 25.0%	5 41.7%	4 33.3%	0 0.0%	0 0.0%	3.92	มาก

ล/ ด	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	แปรผล
		5	4	3	2	1		
4	มีการให้ผู้เรียนประเมินตนเองและสมาชิกในกลุ่ม	1 8.3%	5 41.7%	5 41.7%	1 8.3%	0 0.0%	3.50	มาก
5	มีการมอบหมายงานและติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	1 8.3%	5 41.7%	6 50.0%	0 0.0%	0 0.0%	3.58	มาก
6	มีการประเมินผลของการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนของผู้เรียน	1 8.3%	5 41.7%	5 41.7%	1 8.3%	0 0.0%	3.50	มาก
7	มีการวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะที่เป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้	2 16.7%	7 58.3%	3 25.0%	0 0.0%	0 0.0%	3.92	มาก
8	มีการประเมินผลด้วยการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานจิตรกรรม	2 16.7%	6 50.0%	3 25.0%	1 8.3%	0 0.0%	3.75	มาก
9	มีการวัดและประเมินผลจากเพิ่มสะสมผลงาน	4 33.3%	2 16.7%	6 50.0%	0 0.0%	0 0.0%	3.83	มาก
10	มีการประเมินความรู้ด้วยการสอบเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียน	5 41.7%	5 41.7%	2 16.7%	0 0.0%	0 0.0%	4.25	มาก
11	มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน	3 25.0%	5 41.7%	3 25.0%	1 8.3%	0 0.0%	3.83	มาก
12	มีการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	2 16.7%	4 33.3%	4 33.3%	2 16.7%	0 0.0%	3.50	มาก
สถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก		5	4	3	2	1	เฉลี่ย	แปรผล
1	ห้องเรียนวิชาจิตรกรรมภาคทฤษฎีมีความเพียงพอ	0 0.0%	2 16.7%	4 33.3%	5 41.7%	1 8.3%	2.58	ปานกลาง
2	ห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรมมีความเพียงพอ	0 0.0%	2 16.7%	5 41.7%	4 33.3%	0 0.0%	2.58	ปานกลาง
3	ห้องแสดงนิทรรศการศิลปะและจิตรกรรมมีความเพียงพอ	1 8.3%	1 8.3%	4 33.3%	3 25.0%	3 25.0%	2.50	ปานกลาง
4	ห้องประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านวิชาจิตรกรรมมีความเพียงพอ	1 8.3%	4 33.3%	4 33.3%	3 25.0%	0 0.0%	3.25	ปานกลาง

ล/ ด	ประเด็นสอบถาม	ระดับคะแนน จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	แปรผล
		5	4	3	2	1		
5	ห้องสมุดมีข้อมูลหนังสือ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรม	2 16.7%	3 25.0%	5 41.7%	2 16.7%	0 0.0%	3.42	ปานกลาง
6	โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ถาวรในห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	0 0.0%	4 33.3%	4 33.3%	4 33.3%	0 0.0%	3.00	ปานกลาง
7	มีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน	3 25.0%	5 41.7%	2 16.7%	2 16.7%	0 0.0%	3.75	มาก
ปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ								
1	มีการสนับสนุนจากบริษัทภาคเอกชน ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	0 0.0%	0 0.0%	5 41.7%	6 50.0%	1 8.3%	2.33	น้อย
2	มีการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือโครงการสากลในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	0 0.0%	3 25.0%	5 41.7%	3 25.0%	1 8.3%	2.83	ปานกลาง
3	มีทุนบริจาคความช่วยเหลือจากผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	0 0.0%	1 8.3%	4 33.3%	4 33.3%	3 25.0%	2.25	น้อย
4	มีทุนรายได้จากการแสดงผลงานทางจิตรกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนทางด้านจิตรกรรม	0 0.0%	1 8.3%	2 16.7%	8 66.7%	1 8.3%	2.25	น้อย

สรุปค่าแปรผลแบบสอบถามความคิดเห็นนักศึกษา

ลำดับ	ค่าแปรผลแบบสอบถาม	จำนวนผู้ตอบ	จำนวน ข้อสอบถามทั้งหมด	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
1	มากที่สุด	2	63	3.17
2	มาก	43	63	68.25
3	ปานกลาง	14	63	22.22
4	น้อย	4	63	6.34
5	น้อยที่สุด	0	63	0.00

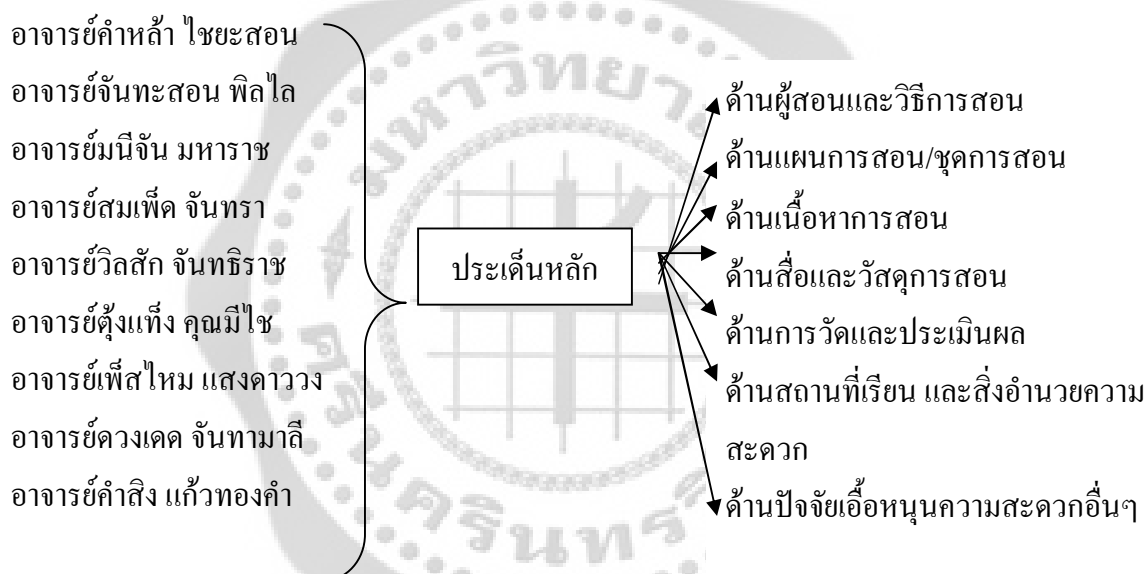
สรุปประเด็นความคิดเห็นของนักศึกษาเห็นว่าควรปรับปรุง

ล/ด	ประเด็นสอบถาม	ค่าเฉลี่ย	แปรผล
ด้านเนื้อหาการสอน			
1	มีการสอนความรู้ที่เน้นกระบวนการคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์และสรุปประเด็น	3.33	ปานกลาง
ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน			
1	วัสดุอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการเรียนการวาดเขียนมีความพร้อม เช่น กระดาษ ดินสอ(HB A2 – A6) ยางลบ เครื่องเหลาดินสอ กระดาษรองเขียน ที่หนีบกระดาน ขาหยั่ง	3.25	ปานกลาง
2	วัสดุอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการเรียนการวาดสีน้ำมีความพร้อม เช่น กระดาษสีน้ำ ดินสอHB เครื่องเหลาดินสอยางลบสีน้ำฟูกันจานสี ฟองน้ำ ภาชนะใส่น้ำ กระดานรองเขียนขาหยั่ง	3.17	ปานกลาง
3	วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการวาดสีน้ำมันมีความพร้อม เช่น กรอบจิงผ้าใบ สีน้ำมัน ฟูกัน กรียง จานสี น้ำมันล้างฟูกัน น้ำมันผสมสี ขวดชนิดต่างๆ ผ้าเช็ดสีและผ้ากันเปื้อน ขาหยั่ง	2.92	ปานกลาง
4	มีสถานที่หรือตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนอย่างพอเพียง	2.25	น้อย
5	มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า	2.92	ปานกลาง

ล/ค	ประเด็นสอบถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
6	มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพียงพอ เช่น แบบหุ่นนิ่ง (สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ท่อเหลี่ยม...) หุ่นจำลองทางกายวิภาค (Anatomy)	3.25	ปานกลาง
7	มีสื่อภาพ ผลงานตัวอย่าง และวีดิทัศน์ที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจ ในบทเรียน	3.17	ปานกลาง
	สถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก	เฉลี่ย	แปลผล
1	ห้องเรียนวิชาจิตรกรรมภาคทฤษฎีมีความเพียงพอ	2.58	ปานกลาง
2	ห้องปฏิบัติการวิชาจิตรกรรมมีความเพียงพอ	2.58	ปานกลาง
3	ห้องแสดงนิทรรศการศิลปะและจิตรกรรมมีความเพียงพอ	2.50	ปานกลาง
4	ห้องประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านวิชาจิตรกรรมมีความเพียงพอ	3.25	ปานกลาง
5	ห้องสมุดมีข้อมูลหนังสือ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านศิลปศึกษาและจิตรกรรม	3.42	ปานกลาง
6	โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ถาวรในห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	3.00	ปานกลาง
	ปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ	เฉลี่ย	แปลผล
1	มีการสนับสนุนจากบริษัทภาคเอกชน ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	2.33	น้อย
2	มีการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือโครงการสากลในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	2.83	ปานกลาง
3	มีทุนบริจาคความช่วยเหลือจากผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม	2.25	น้อย
4	มีทุนรายได้จากการแสดงผลงานทางจิตรกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนทางด้านจิตรกรรม	2.25	น้อย

**ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ ครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชา
จิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา
สปป.ลาว**

ในการแปรผลการสัมภาษณ์ครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปจับประเด็นสาระสำคัญในการสัมภาษณ์เป็น การถอดเทปแล้วสรุปเป็นเรียงความสำคัญโดยสังเขป โดยยึดหลักใจความที่เห็นตรงกันของแต่ละ อาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน รายวิชาจิตรกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว จำนวน 8 ท่าน มาเป็นประเด็นหลักของการแปรผล ใน 7 ด้านที่ผู้วิจัยได้สังเกตุไว้ ซึ่งมีรายละเอียดตามแผนภาพตามลูกศรดังนี้

อาจารย์ สมเพ็ด จันทรา ครูสอน วิชาจิตรกรรม (วิชาจดภาพเทคนิคแถมส) (สัมภาษณ์ วันที่ 6/01/2557 เวลา 2: 55 am ณ.เวียงจันทน์) ได้ให้การสัมภาษณ์กล่าวไว้ว่า

จุดแข็ง ของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมคือ ครูอาจารย์มีจิตใจมุ่งมั่นต่อแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ตามการขึ้นนำของชั้นเท็งก็คือระเบียบวินัยของวิทยาลัยวางออก และส่วนดีอีกประการหนึ่ง คือนักศึกษาที่เรียนในแขนงจิตรกรรมมีปริมาณน้อยเฉลี่ยประมาณ 10-20 คน ซึ่งเป็นข้อสะดวกของครูอาจารย์ในการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างทั่วถึง และอีกอย่างนักศึกษาส่วนมากได้ผ่านหลักสูตรชั้นกลาง (ป ว ช) แล้วมาเรียนต่อระบบชั้นสูง (ป ว ส) จึงถือว่านักศึกษามีพื้นฐานทางด้านศิลปะมาพอสมควร

จุดอ่อน ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม คือบางรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับจิตรกรรม จัดครูสอนไม่ตรงกับความรู้เฉพาะด้านที่เรียนมาส่งผลมีปัญหาในการเรียนการสอน เช่น การส่งความรู้

การอธิบายบทเรียนอาจจะไม่ตรงประเด็นเท่าที่ควรเนื่องจากขาดความรู้เฉพาะด้านนั้นๆ อีกอย่างการถ่ายทอดความรู้ยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน เช่น บทเรียนบางบทที่ครูสอนเห็นว่าครูบางคนที่มีความรู้และประสบการณ์อาจเป็นการง่ายในการส่งความรู้ แต่ทางตรงข้ามสำหรับครูใหม่ที่ยังขาดประสบการณ์ในการสอนถือว่ายังเป็นข้อบกพร่องในการสอน เพราะฉะนั้นถึงต้องการให้มีการฝึกอบรมครูสอนอย่างต่อเนื่องและเกิดการบูรณาการความรู้อย่างสมดุล และพร้อมถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกันได้

อุปสรรค อุปกรณ์การเรียนการสอนบางรายวิชายังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน และการจัดสถานที่ห้องเรียนระหว่างแขนงศิลปกรรมและแขนงดนตรี ยังมีความสับสนและยังไม่เป็นระบบที่ดีเท่าที่ควรเนื่องจากทางวิทยาลัยอยู่ในช่วงปลูกสร้างอาคารเรียน

ด้านแผนการสอน ที่ผ่านมามีถือว่ายึดหลักการจัดการเรียนการสอนตามคำราเรียนของหลักสูตรกำหนดไว้ และยึดหลักทฤษฎีการสอนตามหลักการพื้นฐานทางการวาดรูปไว้ เช่น การจัดภาพ ขึ้นโครงสร้าง การสังเกต การใส่สีแสงเงา โดยยึดตามทฤษฎีของสากล แต่ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจความหมายของการเรียนรู้ศิลปะครูได้ใช้หลักการอธิบายเป็นคำพูดที่ง่ายๆ ให้ผู้เรียนได้เข้าใจความหมายตามจุดประสงค์แผนการสอน อีกอย่างการที่มีแผนการสอนยังทำให้ครูรู้จักในการวางแผนการสอนที่ดี รู้จักค้นหาข้อมูลเพื่อนำมาถ่ายทอดความรู้อย่างชัดเจน

ด้านเนื้อหาการสอน ต้องการให้เพิ่มรายวิชา ภาพพิมพ์ (Silk Screen) หรือวิชา ออกแบบเพิ่มการจัดการสอนอยากให้เนื้อหาการสอนอย่างเป็นระบบจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นการส่งความรู้ให้กับผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพตามลำดับวิวัฒนาการของผู้เรียน พร้อมนั้นครูก็ควรจัดหาสื่อการสอนที่หลากหลายรูปแบบมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาการสอน และปรับให้มีความสอดคล้องกับระบบสายสัมพันธ์เพราะว่า วิทยาลัยศิลปศึกษาเป็นผู้ผลิตบุคลากรทางด้านศิลปศึกษา

ด้านวัสดุการเรียนการสอน บางประเภทที่มีเหลือใช้ต้องการให้มีการปรับปรุงจัดระบบเก็บรักษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม และบางประเภทที่ไม่เพียงพอ เช่น ทุนจำลองการวาดรูป ต้องการให้ครูมีการวางแผนจัดหาตามความเหมาะสม และอยากให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในความรับผิดชอบในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

ด้านการวัดและประเมินผล สำหรับวิชาที่ตนเองรับผิดชอบที่ผ่านมามีถือว่า จัดรูปแบบการประเมินในหลายรูปแบบ เช่น การมีส่วนร่วมการทำกิจกรรม โดยมีวางแผนการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คนถือว่าโดยหลักคือทางวิทยาลัยตอบสนองและให้ความสะดวกมากพอสมควร แต่ก็ยังบางจำนวน บางประเทศและบางงบประมาณยังไม่เพียงพอ เช่น งบประมาณรายได้การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนยังไม่เพียงพอ ถึงเรียกร้องให้มีการจัดหางบประมาณ และสถานที่ห้องว่างแสดงผลงานของผู้เรียนที่หลากหลาย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนมากขึ้น เพื่อผลักดันการ

พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งอยากให้ผู้นำที่รับผิดชอบชี้นำการทำงานให้มีความกระตือรือร้นเข้มข้นมากขึ้น เพื่อเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรครูในการค้นหาความรู้และประสบการณ์ในการสอนอย่างต่อเนื่อง

อาจารย์วิละศักดิ์ ครูสอนปั้นและแกะสลัก (สัมภาษณ์ วันที่ 30/12/2556 เวลา 10: 00 am ที่ห้องประชุมวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว) ได้ให้การสัมภาษณ์กล่าวไว้ว่า

จุดแข็ง ในการจัดการเรียนการสอนแขนงจิตรกรรม คือนักศึกษาโดยรวม สามารถปฏิบัติกฎระเบียบในการจัดการเรียนการสอนได้

จุดอ่อน คือเรื่องสถานที่เรียนบางรายวิชามีข้อจำกัด เวลายังไม่เพียงพอสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนของบางรายวิชา เช่น วิชาปฏิบัติ นักศึกษายังมีแนวคิดไม่กล้าแสดงออกทางด้านการสร้างสรรค์มากนัก ต้องการให้มีการปรับเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของวิทยาลัย เมื่อสร้างอาคารเสร็จสิ้นสมบูรณ์อยากให้มีการจัดระบบห้องเรียน ห้องว่างแสดง หรือห้องฝึกปฏิบัติการอย่างเป็นระบบมากขึ้น

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน บางครั้งครูสอนบางคนสอนหลายวิชา หลายชั้นเรียนเนื่องจากครูวิชาเฉพาะไม่เพียงพอ การวางบทสอนบางรายวิชาดูเหมือนจะยากเกินไปสำหรับผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐาน บางบทก็มีความเหมาะสมดี การสอนหรือการถ่ายทอดความรู้ โดยรวมยึดหลักประสบการณ์ส่วนตัวของผู้สอน เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพมากขึ้นนั้น อยากให้มีการประเมินเพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตร เพื่อจะได้วางแผนทางและกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนให้เป็นระบบที่ชัดเจน มากขึ้น

ด้านเนื้อหาการสอน ที่ผ่านมามีมาตรฐานในระดับหนึ่ง แต่ยังมีบางรายวิชาที่ยังไม่สอดคล้องกับผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐาน เพราะฉะนั้นนักศึกษาส่วนมากมาจากต่างจังหวัดที่ไม่ได้ผ่านหลักสูตรหรือผ่านการเรียนศิลปะมาก่อน อยากให้มีเนื้อหาที่เน้นเรื่องศิลปะร่วมสมัย เพิ่มเติม

ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน ส่วนมากเป็นลักษณะประยุกต์วัสดุที่มีอยู่ของวิทยาลัยมาใช้ตามความจำเป็น บางครั้งก็ให้นักศึกษาหาเองตามสภาพแวดล้อมความเป็นจริง

ด้านการวัดและประเมินผล โดยยึดหลักการวัดประเมินแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ให้ผู้เรียนประเมินชิ้นงานหรือผลงานตัวเองก่อนอาจจะเป็นการวิเคราะห์ วิวิจารณ์แล้วครูก่อประเมินให้ผู้เรียน ถ้าเป็นการสอบปลายภาคก็จะมีประเมินแบบมีส่วนร่วมไปด้วย

ด้านสถานที่จัดการเรียนการสอน ถึงแม้จะมีพื้นที่ที่จำกัด ตามเงื่อนไขเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนนั้นอยากให้มีการจัดระบบที่ชัดเจน มีความสอดคล้องตามสภาพของวิทยาลัย และเรียกร้องให้ภาคเอกชน หรือสมาคมนักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้เพิ่มมากขึ้น อยากให้มีการจัดแสดงงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นแรงจูงใจให้กับผู้เรียน และเป็นแหล่งเรียนรู้รู้นอกจากห้องเรียน

อาจารย์ เพ็ญสไม้ม ครูสอนวิชาวาดเขียน (วิชาเด็มาว-ดำ) ระบบ9+3 ชั้นกลาง (ป ว ข) (สัมภาษณ์ วันที่ 31/12/2556 เวลา 10: 30 am ที่ห้องประชุม วิทยาลัยศิลปศึกษา) ได้ให้การสัมภาษณ์กล่าวไว้ว่า

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน โดยทั่วไปถือว่าอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ แต่ก็มีปัญหาสำหรับบางอาจารย์ที่สอนถูกจัดให้สอนวิชาที่ไม่ตรงกับความรู้เฉพาะด้านที่เรียนจบมา เนื่องจากมีความจำเป็นและขาดบุคลากรครูวิชาที่เกี่ยวข้องกับจิตรกรรม อีกอย่างด้านอุปกรณ์การสอนบางรายวิชายังไม่เพียงพอกับความต้องการ เพื่อพัฒนาการสอนที่ดีนั้นขอให้มีการฝึกอบรมครูให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้น

ด้านการวางแผนการสอน ที่ผ่านมามีถือว่า เรามีแผนการสอนประจำปี ชั้นเรียนไว้แล้วในระดับหนึ่งการสอนโดยรวมของครู ยึดพื้นฐานความรู้ของครูที่เรียนมา การวางแผนการสอนนั้นมีความสำคัญต่อผู้สอนมากเพราะจะทำให้ผู้สอนรู้จักจัดเวลาได้อย่างดี

ด้านเนื้อหาการสอน บางครั้งครูสอนได้ประยุกต์และบูรณาการให้กับผู้เรียนที่หลากหลายความรู้ทฤษฎี หนังสือ ตำราเรียนที่มีอยู่ และเสริมความรู้จากการที่ได้ไปฝึกอบรมในต่างประเทศโดยเฉพาะที่ประเทศไทย

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อยากให้เพิ่มกระบวนการสอนแบบสร้างสรรค์มากขึ้น ให้ทันยุคทันสมัยมากยิ่งขึ้นและสิ่งสำคัญประการหลักที่ต้องการคืออุปกรณ์ให้กับผู้เรียนให้เพียงพอ เพราะว่านักศึกษาส่วนมากมาจากท้องถิ่นทางไกลไม่มีงบประมาณที่เพียงพอ ที่จริงการสอนจิตรกรรมควรจะมีการจัดหาการเรียนรู้ออกจากสังคมภายนอกที่หลากหลาย ความต้องการอีกอย่าง คือต้องการผู้เชี่ยวชาญวิชาการด้านการวัดและประเมินผลมาทำหน้าที่อย่างต่อเนื่อง หรืออาจจะหาผู้เชี่ยวชาญมาจัดฝึกอบรมให้แก่ครูภายในได้เรียนรู้และเข้าใจมากขึ้นโดยการสนับสนุนจากโครงการหรือองค์กรที่ช่วยเหลือทั้งภายในและต่างประเทศ

อาจารย์ คำหล้า ไชยสอน (สัมภาษณ์ วันที่30/12/2556 เวลา 11: 00am ห้องประชุมวิทยาลัยศิลปศึกษา) ได้ให้การสัมภาษณ์กล่าวไว้ว่า

จุดแข็ง ถือว่าครูอาจารย์ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการขึ้นห้องสอนเป็นปกติตามความมอบหมายในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบในการสอน

จุดอ่อน คือเรื่องของเวลาเรียนบางรายวิชา เช่น วิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาเฉพาะค่อนข้าง มีความจำกัดเนื่องจากว่า หลักสูตรมีวิชาเรียนที่หลากหลายในระบบการเรียนการสอน เพื่อเน้นผลิตรายละเอียดจากความจำเป็นของการพัฒนาการศึกษาของลาว ซึ่งการเรียนการสอนจะต้องประกอบมีสาระความรู้ในหมวดวิชาทั่วไป หมวดวิชาพื้นฐานวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือก เพื่อให้ได้ตามมาตรฐานการผลิตครูด้านศิลปะที่กระทรวงศึกษาลาวระบุไว้

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ผ่านมาถือว่าความเหมาะสมของหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา ศิลปกรรม ถ้าเทียบใส่ตามมาตรฐานแล้ว เห็นว่ายังมีบางรายวิชาที่ยังไม่มีเหมาะสมกับกับผู้เรียนอย่างเท่าที่ควร เช่น วิชากายวิภาคศาสตร์ ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานทำให้ประสิทธิภาพทางการสอนมีอุปสรรคและไม่เป็นไปตามขั้นตอนบ้าง แต่ส่วนมากก็มีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องในระดับพอใช้ได้ตามสภาพความเป็นจริง การสอนโดยทั่วไปถือว่ายึดหลักการสอนแบบความรู้พื้นฐาน เช่น การสังเกต การจัดภาพ ขึ้นโครงสร้าง สีแสง-เงา และระบายสีพื้นฐานสีน้ำ สีอคริลิก

ด้านแผนการสอน การแต่งบทสอนนั้นถือว่ามีความสำคัญมากต่อกับผู้สอนก่อนขึ้นห้องสอน ต้องมีบทสอนที่ระบุเนื้อหา จุดประสงค์ ระดับคาบหมาย และสื่อการเรียนการสอนไว้ที่ชัดเจน เพื่อเป็นมาตรฐานของครูในการทำหน้าที่การสอน การสอนควรมีทฤษฎีที่รองรับ เช่น ถ้าเราสอนวิชาวาดเขียน พื้นฐานก็จะมีการสังเกต วิธีจัดภาพ ร่างโครงสร้าง ใส่สีแสง-เงา ครูควรระบุไว้ในแผนการสอนอย่างครบถ้วน

ด้านเนื้อหาการสอน ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับวิชาของการวาดภาพพื้นฐาน ตามศิลปะหลักวิชา เช่น ภาพหุ่นนิ่ง วัตถุ ผลไม้และอื่นๆ ถ้าเป็นการวาดเขียน(แต้มขาว-ดำ) การใช้เทคนิคแตกต่างกันไปตามความถนัดของผู้ที่วาด หลักๆ ก็จะมี 3 – 4 แบบผสมผสานกัน โดยการใช้ลายเส้นองค์ประกอบศิลป์ วิธีใช้มือ ใช้กระดาษเช็ด

ด้านวัสดุการเรียนการสอน ยังเห็นว่าบางรายวิชาเรียนไม่มีอุปกรณ์เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน เช่น ขาตั้ง สี และครูสอนก็ควรแนะนำให้นักศึกษาหรือผู้เรียนหาในสิ่งที่จำเป็นและประยุกต์ใช้ในเรื่องที่มีอยู่ตามสภาพเงื่อนไขในการเรียน

ด้านการวัดและประเมินผล ขั้นตอนแรกคือครูควรให้นักศึกษาวัดและประเมินผลผลงานตนเองก่อนหลังจากนั้นครูควรมีคำเห็นเพิ่มเติมและตีความด้วยเหตุและผล การวัดและประเมินผลถือว่ามีความสำคัญที่สุดอีกข้อหนึ่งสำหรับการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นสิ่งที่ยังรู้ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถว่าผู้เรียนทำได้หรืออย่างไร และครูเองก็ควรให้ผู้เรียนวัดและประเมินเช่นกัน

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ เพราะฉะนั้นจะต้องให้มีการจัดระบบ ห้องปฏิบัติการของนักศึกษา ห้องปฏิบัติการของครู-อาจารย์ ไว้ที่ชัดเจน และอีกอย่างต้องการให้มีห้องวางแสดงผลงาน ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน

ด้านปัจจัยความเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ อยากรให้ครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาตนเองและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมทางด้านความรู้ความสามารถให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ต้องการให้มีการอบรมครูอาจารย์เป็นปกติ เพื่อเน้นทักษะความรู้ ความสามารถของครูสอนมี การพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง จัดหาแหล่งข้อมูลด้านทฤษฎีการเรียนรู้ศิลปะให้มากขึ้น จัดหาและ ประยุกต์ใช้อุปกรณ์ที่เห็นว่ามีคุณภาพ จัดระบบห้องปฏิบัติการของครูในการสร้างสื่อการสอนและ สร้างผลงานให้มีความสมบูรณ์แบบ และปรับปรุงเพิ่มเรื่องชั่วโมงเรียนวิชาเฉพาะบางรายวิชาวิชาที่เห็น ว่าเป็นวิชาพื้นฐานให้กับผู้เรียนที่ยังไม่มีพื้นฐานและไม่มีความเข้าใจเรื่องกายวิภาคศาสตร์ (Anatomy) ซึ่งเป็นวิชาที่มีความสำคัญที่อธิบายถึง เรื่องสัดส่วน รูปร่าง ร่างกายของมนุษย์ หรืออาจบูรณาการถึงวิชา อื่นๆ

อาจารย์ จันทพร สอนวิชาออกแบบ Design (วิชา ปะดับปะดา) สัมภาษณ์ วันที่ 30/12/2556 เวลา 11: 00 am ที่ห้องประชุมวิทยาลัยศิลปศึกษา ได้ให้การสัมภาษณ์กล่าวไว้ว่า

จุดแข็ง คือทางรัฐบาลให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาเพื่อผลิตครูด้าน ศิลปะเพื่อไปเผยแพร่ความรู้ด้านศิลปะทั้งเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของชาติให้ดำรง ไว้ให้กับลูกหลานต่อไป

จุดอ่อน ขอบเขตระยะเวลาอย่างน้อยไม่เหมาะสมเท่าที่ควร เพราะวาระเวลาเรียนเพียง 2 ปี แต่ ในนั้นเรียนจริงๆ มีเพียง 3 ภาคเรียน ในภาคเรียนสุดท้ายนักศึกษาชั้นสูงจะต้องลงฝึกประสบ การณ์ใน การสอนตัวจริงสู่ท้องถิ่นตามกรอบวิทยาลัยจัดให้ อีกอย่างพื้นฐานของผู้ที่มาเรียนมีความแตกต่างกัน ระหว่างผู้ที่เรียนจบชั้นกลาง (ป ว ข) ที่เคยผ่านพื้นฐานมาแล้ว และผู้เรียนที่ไม่ได้ผ่านพื้นฐาน คือ จบม. ปลายมาเรียน ซึ่งสองลักษณะดังกล่าวส่งผลทางด้านการส่งความรู้ที่แตกต่างกัน

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน การจัดการเรียนการสอนถ้าจะให้ได้มาตรฐานอย่างแท้จริงนั้น สถาบันการศึกษาควรมีการจัดระบบที่ชัดเจน เพราะว่าการเรียนการสอนเป็นการเรียนแบบหน่วยกิจ แต่ การจัดวางรายวิชาเรียนในแต่ละภาคเรียนดูเหมือนว่ายังขาดความต่อเนื่องและบูรณาการเข้าด้วยกัน ระหว่างวิชาพื้นฐานและวิชาวิชาเฉพาะ บางรายวิชาที่ยากลงเรียนก่อน และบางวิชาที่ง่ายเรียนทีหลังทำ ให้ผู้เรียนเกิดความสับสนและเรียนไม่เป็นไปตามขั้นตอนตามความรู้และวิวัฒนาการ เมื่อเรียนหลายวิชา ทำให้อาจารย์มีเวลาเรียนน้อยไม่เพียงตามความเป็นจริง

ด้านแผนการสอน ตามหลักทั่วไปแล้วครูสอนทุกคนควรมีแผนการสอนเป็นของตนเองใน ทุกๆ บทสอน เพื่อวางจัดจุดประสงค์เป้าหมายของการสอนของตนเอง แต่เรื่องที่จะพัฒนาการสอนที่ดี ขึ้นกับเทคนิคและทักษะของผู้สอนอีกประการหนึ่ง ในการดำเนินการสอนนั้นบางครั้งครูบอความ ว่าจะสอนไปตามตำราเรียนจนเกินไป ครูควรหาเทคนิคใหม่ๆ หรือประสบการณ์ตัวจริงของสังคม สอดแทรกเข้าไปในบทเรียน เพื่อสร้างหรือระดมแนวความคิดของผู้เรียนให้มีความสนใจในวิชาเรียน ถ้าผู้เรียนมี แรงจูงใจต่อการเรียนสูงการสอนของครูก็จะประสบผลสำเร็จสูงเช่นเดียวกัน

ด้านเนื้อหาการสอน ต้องการให้มีการปรับปรุงบางเนื้อหา สารการเรียนรู้ที่เห็นว่ายังไม่สอดคล้องให้มีความสมบูรณ์แบบและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศลาว โดยเริ่มปรับปรุงแก้ไขแต่ละขั้นตอนจากง่ายไปหายาก สิ่งสำคัญครูควรรู้จักกำหนดรูปแบบการส่งความรู้สู่ผู้เรียนที่หลากหลาย

ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน ถ้าจะให้ได้ดีตามมาตรฐานที่ดีในการเรียนการสอนจิตรกรรม วัสดุถือเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม เช่น สีน้ำ สีน้ำมัน สีอะคริลิก และสิ่งต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ถ้าหากขาดในสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็จะส่งผลต่อการเรียนการสอนทันที เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยนั้นครูควรมีการพัฒนาตนเองในการสร้างสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบันให้มากขึ้น

ด้านการวัดและประเมินผล หลักการวัดและประเมินที่นิยมใช้ในวิชาจิตรกรรม คือ การให้คะแนนการมีส่วนร่วม คะแนนผลงาน คะแนนงานมอบหมาย บทรายงาน(ถ้ามี) และความเอาใจใส่ การประเมินผลคือการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนและอาจารย์

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ในสภาพเงื่อนไขปัจจุบันสถานที่เรียนบางรายวิชาจะเห็นได้ว่ายังไม่มีเพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน เช่น ห้องปฏิบัติการวิชาเฉพาะ ห้องเก็บผลงาน ห้องวางแสดงยังไม่มี

ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ อยากให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมช่วยกันจัดหาแผนงบประมาณในการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนให้มากขึ้นนอกจากงบประมาณจากขั้นเท่ง เช่น การจัดการแข่งขันการวาดรูปทั้งภายในและนอกสถานที่ การจัดแสดงงานอย่างต่อเนื่องเป็นปกติ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน หรือครู-อาจารย์ด้วยกัน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ต้องการบรรจุครูด้านวิชาเฉพาะและครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพิ่มในวิชาต่างๆ ที่เห็นว่ามีความจำเป็นและขาดแคลนจริงๆ และหางบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็น อุปกรณ์แนวความคิด สร้างคุณค่า และเผยแพร่การเรียนรู้ศิลปะให้ผู้เรียนอย่างกว้างขวางออกสู่สังคม พร้อมกันนั้นก็ควรมีปรับปรุงจัดชั่วโมงเรียนบางรายวิชาที่ยังไม่มีความต่อเนื่องบูรณาการเข้าด้วยกัน ให้มีความสอดคล้องสมบูรณ์แบบมากขึ้น

อาจารย์ **ตู่แก้ง คุณมิชัย** ครูสอนวิชาทัศนียภาพ (Perspective) สัมภาษณ์ วันที่ 30/12/2556 เวลา 11:00am ห้องประชุมวิทยาลัยศิลปศึกษา ได้ให้การสัมภาษณ์กล่าวไว้ว่า

จุดแข็ง ครูสอนปฏิบัติหน้าที่ตามความมอบหมายทางวิทยาลัยวางออกได้ดี มีความบุคลิกที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา และปฏิบัติโม่งเวลาในการขึ้นห้องสอนได้ตรงเวลาและไม่ปฏิบัติตัวผิดระเบียบของราชการ

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ในการจัดการเรียนการสอนบางหัวข้อของรายวิชาอาจยากเกินไปสำหรับนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐาน และบางบทของรายวิชาอาจง่ายเกินไปสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานแล้ว เพราะฉะนั้นทำให้การส่งความรู้เกิดความไม่สมดุลระหว่างผู้เรียน ดังนั้นจึงต้องการให้มีการปรับปรุงรายละเอียดในหัวข้อการเรียนเพิ่ม พร้อมทั้งฝึกทักษะของครู-อาจารย์และผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ด้านแผนการสอน ส่วนใหญ่ครูถือว่าได้แต่งบทสอนตามตำราหลักสูตร และคู่มือครูไว้ที่ชัดเจน ทฤษฎีที่ใช้ในการเรียนการสอน ส่วนมากเป็นการใช้ความรู้ความเข้าใจของครูที่เรียนมา และตามการถ่ายทอดในตำราของหลักสูตรคู่มือครู การแต่งบทถือว่ามีความสำคัญมากต่อครู เพื่อให้มีการวางแผนและจัดหน้าในการสอนไปตามขั้นตอน

ด้านเนื้อหาการสอน โดยทั่วไปถือว่ามีความเหมาะสมดี แต่ก็มีบางหัวข้อที่สอนอาจง่ายเกินไปสำหรับผู้ที่มีพื้นฐาน เพราะว่าโดยส่วนตัวสอนวิชาทัศนียภาพแล้ว หัวข้อของระบบชั้นสูง และชั้นกลางมีความคล้ายๆ กัน ในการสอนครูได้ใช้เทคนิคการอธิบาย สาธิต และยกตัวอย่างให้ผู้เรียนในทุกๆ ครั้งการสอน

ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน ถือว่ายังมีความจำเป็นและยังไม่เพียงพอกับความต้องการ บางครั้งการดำเนินการร้องของบประมาณจากส่วนกลางมีความล่าช้าส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร

ด้านการวัดและประเมินผล ครูยึดหลักการนำเสนอผลงานของผู้เรียน โดยมีการเปรียบเทียบผลงานชิ้นต่างๆ ภายในห้องระหว่างเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน และครูยกตัวอย่างสรุปหาเหตุผลในการอธิบายชิ้นงานนั้นๆ ให้ผู้เรียนได้เข้าใจและให้คะแนน

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ถือว่ายังมีความจำกัด และต้องการให้มีการปรับปรุงจัดระบบที่ชัดเจนในแต่ละชั้นเรียนของแต่ละแขนงเรียน เช่น ห้องฝึกทักษะของครู ห้องฝึกทักษะของนักศึกษา ห้องวางแผนแสดง ห้องปฏิบัติการ

ด้านปัจจัยอื่นเพื่อความสะดวกอื่นๆ ที่ผ่านมามีแต่งงบประมาณจากขั้นเท่งจัดให้ ซึ่งมีข้อจำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการ จึงต้องการให้มีภาคส่วนต่างๆ จากภายนอกมีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณช่วยในการจัดแสดงงาน ซึ่งจะเป็นการดีต่อครู-อาจารย์และนักศึกษาทุกๆ คน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อยากให้จัดระบบห้องปฏิบัติการของครู และนักศึกษา เพื่อฝึกทักษะความสามารถของครู-อาจารย์ และนักศึกษาในการสร้างงานผลงานจิตรกรรมให้มากขึ้น

อาจารย์คำสิงห์ แก้วทองคำ ครูสอนวิชาภาพพิมพ์ สัมภาษณ์ วันที่ 30/12/2556 เวลา 2: 00 pm ที่ห้องประชุมวิทยาลัยศิลปศึกษา เวียงจันทน์ ได้ให้การสัมภาษณ์กล่าวไว้ว่า

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน โดยรวมทั่วไปแล้วครู-อาจารย์ที่สอนในหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและเหมาะสมพอสมควร แต่ก็มีบางอาจารย์ที่ขึ้นห้องสอน

ยังไม่ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างเท่าที่ควร การจัดการเรียนการสอนมีจุดเด่น คือ เรียนสองปีแล้วแยกสายทำ
ให้ผู้เรียนสามารถเลือกวิชาเรียนตามที่ตนเองชอบ แต่ก็มียางรายวิชามีเวลาน้อย และผู้เรียนบางคนขาด
ทักษะพื้นฐานที่แตกต่างกัน

เพื่อต้องการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องการให้มีการฝึกอบรมครูจาก
ผู้เชี่ยวชาญ หรือจัดการเรียนการสอนให้ครูสอนเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมความรู้ให้แก่ครูอาจารย์เพิ่มมากขึ้น
และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ความรู้เพิ่มมากขึ้น

ด้านแผนการสอน โดยส่วนตัวแล้วได้มีการเตรียมบทสอนแต่งบทสอนที่เหมาะสมกับบทที่จะ
สอนในชั่วโมงนั้นๆ และอีกอย่างครูต้องมีอุปกรณ์การสอนที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีการลุล่วงให้ผู้เรียนได้รับ
ทราบว่าเป็นชั่วโมงนั้นครูจะสอนอะไร มีอุปกรณ์อะไรบ้าง หลักๆ โดยครูจะต้องทำผลงานแบบอย่าง
ให้ผู้เรียนได้ดูเป็นที่ประจักษ์ตา เพื่อที่จะได้รู้ถึงจุดประสงค์และเป้าหมายที่จะสอน การแต่งบทสอนนั้นทำ
ให้ครูทำได้ถึงบทก้าว ขั้นตอน ของกิจกรรม และจุดประสงค์ของบทสอนอย่างถูกต้อง

ด้านเนื้อหาการสอน อยากให้มีการประเมินหาจุดบกพร่องของการเรียนการสอนเพื่อนำไป
ปรับปรุง จัดเรียงเนื้อหาให้มีความเหมาะสม บางครั้งรายวิชาเรียนอาจมีเนื้อหาใกล้เคียงกัน หรือซ้ำๆ กัน

ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน อยากให้มีการปรับปรุงแก้ไขด้านอุปกรณ์ให้มีความเหมาะสม
เพิ่ม

ด้านการวัดและประเมินผล ให้ผู้เรียนสามารถสร้างเป็นชิ้นงานและสามารถอธิบายวิเคราะห์
วิจารณ์ผลงานของตนเองได้ จากนั้นก็ให้เพื่อนภายในกลุ่ม หรือภายในห้องให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม
สุดท้ายครูก็ได้ชี้แจงถึงจุดดีและข้อบกพร่องบางปัญหาของชิ้นงาน เพื่อนำไปแก้ไขและพัฒนาต่อไป

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก อยากให้มีการแยกสถานที่เรียนบางรายวิชาให้
เป็นระบบที่ชัดเจนเพิ่ม ระหว่างแขนงดนตรีและแขนงจิตรกรรม (แขนงเดิม)

ด้านปัจจัยอื่นนอกเหนือความสะดวกอื่นๆ ที่ผ่านมามีภาคส่วนเอกชนและภาคส่วนภายนอกเข้า
มามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยมาก และต้องการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม
ในการหาแหล่งทุนสนับสนุนแสดงผลงานจิตรกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้รอบด้าน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อย่างแรกต้องการให้มีการคัดเลือกและส่งเสริมผู้เรียนที่มาเรียนให้ถูก
ตามระบบเป้าหมายของการพัฒนาครูที่แท้จริง เช่น ถ้ามาเรียนระดับ ป ว ช อยากให้มีการคัดเลือกผู้ที่
เรียนจบ ม.ต้น มาเรียน ถ้ามาเรียน ป ว ส อยากให้คัดเลือกนักศึกษาที่จบ ม.ปลาย อันที่สองเรื่องของ
อุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีความพร้อมในทุกๆ รายวิชาเรียน

อาจารย์มนิจัน สีหาลาด สัมภาษณ์ วันที่ 30/12/2556 เวลา 3: 00 pm ที่ห้องประชุมวิทยาลัย
ศิลปศึกษา เวียงจันทน์ ได้ให้การสัมภาษณ์กล่าวไว้ว่า

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน โดยรวมถือว่าดีในระดับหนึ่ง ครูโดยส่วนมากจบจากภายในเป็นหลักการถ่ายทอดความรู้มีข้อจำกัด และครูสอนบางคนสอนไม่ตรงตามวิชาที่เรียนจบมา บางอาจารย์ขาดความเอาใจใส่ อีกด้านหนึ่งเรื่องของหลักสูตร คือเรียนเป็นระบบหน่วยกิจทำให้ครูมักง่ายในการสอน บางครั้งทางวิทยาลัยจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวต่างๆ ค้างกับชั่วโมงเรียน

การจัดการเรียนการสอนมีจุดเด่น ผู้เรียนได้เรียนรู้หลายวิชา แต่จุดบกพร่องทำให้รายวิชาเฉพาะมีเวลาน้อย

ต้องการให้มีการสอนเพิ่มให้ผู้เรียน หาเวลาเรียนและจัดกิจกรรมเพิ่มอาจจะเป็นหน่วยหลักหรือหน่วยงานประจำรายวิชาจัดให้ ในแต่ละชั้นเรียนอาจจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากผู้เรียนด้วยกัน เช่น ผู้เก่งสอนผู้อ่อน ปี2 สอนปี1 ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งในการเรียนรู้

ด้านแผนการสอน อยากให้ครูศึกษานู่นเนื้อหาการสอนก่อนนำมาแต่งบทสอน โดยยึดหลักการตั้งคำถาม การอธิบายกับผู้เรียน การที่มีแผนการสอนนั้นถือว่ามีความสำคัญมาก ถ้าไม่มีจะทำให้ครูไม่มีความพร้อมในการสอนและไม่เป็นระบบการเรียนรู้

เนื้อหาการสอน ส่วนมากในทุกๆรายวิชาจะมีการบรรยายเป็นทฤษฎีในบทแรก โดยสังเขป จากนั้นจึงมีการปฏิบัติ การสอนโดยหลักยึดหลักการสอนตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน เช่น สอนไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจ เช่น เริ่มจากการวาดเส้น ไปหาเทคนิคสี แสง-เงา หรือเริ่มจากง่ายไปหายาก

ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน บางครั้งทางชั้นเท่งไม่มีอุปกรณ์ที่จำเป็นให้ ครูควรมีการปรับหาวิธีแก้ไขเฉพาะการในการจัดการเรียน ทางที่ดีอยากให้ทางหน่วยงานวิชาการมีการเข้มงวดในการตรวจสอบและประเมินครูสอนในทุกๆระยะการดำเนินการเรียนการสอน

ด้านการวัดและประเมินผล ทุกๆ ครั้งที่สอนครูจะต้องมีการวัดและประเมินผลที่แตกต่างกัน เช่น การทวนคืนบทเรียนเก่า การมอบหมายการบ้าน การตั้งคำถาม การสนทนา กับผู้เรียน

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ห้องเรียนมีความจำกัดบางรายวิชาที่มีผู้เรียนมีจำนวนมากเกิดความแออัด เพราะฉะนั้นควรให้มีการปรับปรุงสถานที่เรียน อยากให้มีการจัดห้องที่ชัดเจน และมีครูที่รับผิดชอบดูแลที่ชัดเจน

ด้านปัจจัยอำนวยความสะดวกอื่นๆ อยากมีการส่งเสริมภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น และหาแหล่งสนับสนุนการจัดแสดงงานให้กับครูอาจารย์และนักศึกษาภายในและนอกห้องเรียน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 1. ต้องการให้มีการประเมินหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษาทุกๆสองปี 2. พัฒนาทักษะครูสอน 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้านศิลปกรรมให้มากขึ้น

อาจารย์ดวงเดศ สัมภาษณ์ วันที่ 31/12/2556 เวลา 2: 50pm ที่ห้องประชุมวิทยาลัยศิลปศึกษา เวียงจันทน์ ได้ให้การสัมภาษณ์กล่าวไว้ว่า

จุดแข็ง การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาที่จบชั้นกลางมาเรียนมีความเข้าใจและทำกิจกรรมได้ดีกว่านักศึกษาที่จบม.ปลายมาเรียน

จุดอ่อน เป็นเรื่องของนักศึกษาขาดความกระตือรือร้น เช่น เวลาว่างที่ครูให้ค้นคว้า แต่นักศึกษาขาดการค้นคว้า บางวิชาควรมีการปรับปรุงรายวิชาเข้ามาเพิ่ม ควรเน้นวิชาพื้นฐานเพิ่ม เช่น วิชา ภาษลาว วิชากายวิภาคศาสตร์

ด้านผู้สอนและวิธีการสอน สำหรับบางอาจารย์ขาดสื่อการสอนในการสอน มักง่ายมีแต่การว่างบต ขันห้องสอนซ้ำบางครั้งที่ครว การแนะนำการบ้านขาดความต่อ ยอดความรู้ให้กับผู้เรียน

ด้านแผนการสอน อยากให้หน่วยงานวิชาการเน้นหลักการสอนให้ทันกับสภาพการ เช่น ดำรง เรียน การสอนโดยรวมยึดหลักการจัดหาข้อมูลจากเอกสารเป็นหลัก และสิ่งที่มีในหลักสูตร เน้นเรื่อง กิจกรรม เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อสิ่งที่เรียน ครูต้องมีการวางแผนการสอนและปรับแผนการ สอนตามความเหมาะสม เมื่อทางวิทยาลัยมีกิจกรรมดำกับชั่วโมงเรียนควรให้มีการสอนสอดแทรก

ด้านเนื้อหาการสอน เนื้อหาบางรายวิชามีการสับสน เช่น บางเนื้อหาซ้ำกัน และผู้เขียน หลักสูตรคู่มือการเรียนยังใช้ความหมายเข้าใจยาก อยากให้ทางวิทยาลัยเน้นการสอนที่สอดคล้องกับ หลักสูตรสามัน

ด้านสื่อวัสดุการเรียนการสอน ส่วนมากจะเน้นให้ผู้เรียนมีการต่อยอด ผลผลิตจากวัสดุจาก ธรรมชาติ และให้ผู้เรียนออกแบบจากวัสดุที่มีในอ้อมข้าง อุปกรณ์โดยรวมพอใช้ได้แต่ขาดการกุ่มคลอง ที่ชัดเจน เช่น ดินปั้น อยากให้ครูเป็นหลักในการกุ่มคลองในการจัดการเรียนการสอน

ด้านการวัดและประเมินผล นอกจากประเมินให้นักเรียนแล้ว ครูควรมีการบันทึก การมีส่วน ร่วม การทดสอบท้ายบทเรียน แบบสอบถามแบบประเมินตนเอง และผู้เรียนพร้อม

ด้านสถานที่เรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก ถ้ามีการจัดแบ่งห้องเรียนที่ดีชัดเจนการเรียนการ สอนน่าจะมีความสะดวกมากขึ้น

ด้านปัจจัยเอื้อหนุนความสะดวกอื่นๆ การจัดกิจกรรมการแสดงผลงาน นักศึกษามีส่วนรวม น้อยต้องการให้ครูและนักศึกษามีส่วนรวมมากขึ้น ทั้งภายในและต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ก่อนการเปิดการเรียนการสอนให้มีการนิเทศครูสอน และให้ปรับปรุง หน่วยงานกิจการนิสิตและหน่วยงานวิชาการให้มีความเข้าใจกัน เช่น วันสำคัญวันกิจกรรม ไม่ให้มีการ ดำชั่วโมงเรียน เน้นการวัดและประเมินอย่างต่อเนื่อง เสนอให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารวิชาเรียน ให้ ครูสอนและนักศึกษา

ຖານີວິທະຍາໄລສິລະປະສຶກສາ ສປປ.ລາວ

ຖານີຜູ້ວິຊາຍາດແລະອາຈານທີ່ປຶກສາຮ່ວມຄ້າຍຮູບກັບຜູ້ບຸກຄົນວິທະຍາໄລສິລະປະສຶກສາ

ภาพการประชุมไฟกัสดรฐที่วิทยาลัยศิลปศึกษา

ภาพที่พักของนักศึกษาวิทยาลัยศิลปศึกษา

ภาพสโมสรวิทยาลัยศิลปศึกษา

ภาพการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม

ภาพการเรียนการสอนวาดเหมือน

ภาพการเรียนการสอนวาดเขียน

ภาพการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม

ภาพการวัดและประเมินผลงานจิตรกรรม

สภาพห้องเรียนจิตรกรรม

ภาพก่อสร้างอาคารใหม่วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

ภาคผนวก ค

หนังสือเชิญผู้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/4950

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑/ พฤศจิกายน 2556

เรื่อง ขออนุมัติขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เนื่องด้วย นายวันชัย วงษา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตรกรรม หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปกรรมวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตการ กับนักศึกษาระดับชั้นสูง สาขาวิชาศิลปกรรม ชั้นปีที่ 2 จำนวน 20 คน และอาจารย์ที่สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับจิตรกรรม ในระหว่างเดือนธันวาคม 2556 ถึงเดือนมกราคม 2557

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นายวันชัย วงษา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-506-5459

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/๒๑๔๖ วันที่ ๕/ พฤศจิกายน 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง

เนื่องด้วย นายวันชัย วงษา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปกรรมวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรภิตติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวันชัย วงษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-506-5459

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/ 4949

วันที่ 21 พฤศจิกายน 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.สุณิสา สุมิตรณะ

เนื่องด้วย นายวันชัย วงษา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปกรรมวิทยาลัยศิลปศึกษา สป.ลาว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวันชัย วงษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086-506-5459

ที่ ศธ 0519.12/๔๑๔๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖) พฤศจิกายน 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ชนบทร วัฒนสุขชัย

เนื่องด้วย นายวันชัย วงษา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตกรรมหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปกรรมวิทยาลัยศิลปศึกษา สป.ลาว” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวันชัย วงษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-506-5459

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายวันชัย วงษา
วันเดือนปีเกิด	29 /29/1981
สถานที่เกิด	จังหวัดหลวงพระบาง สปป.ลาว
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว นครหลวงเวียงจันทน์
ตำแหน่งหน้าที่ทำงานปัจจุบัน	ครูสอนศิลปะ
สถานที่ทำงานอยู่ปัจจุบัน	วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว นครหลวงเวียงจันทน์

ประวัติการศึกษา

ค.ศ. 1989 - 1994	ระดับประถมศึกษา จาก อำเภอ น้ำปาก จังหวัดหลวงพระบาง
ค.ศ. 1995 - 2001	ระดับมัธยมศึกษา จาก อำเภอ น้ำปาก จังหวัดหลวงพระบาง
ค.ศ. 2002 - 2004	ระดับ (ปว ช) จาก นครหลวงเวียงจันทน์
ค.ศ. 2007 - 2011	ระดับปริญญาตรี จาก สถาบันวิจัยศิลป์แห่งชาติลาว
ค.ศ. 2014	ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา(ประเทศไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ